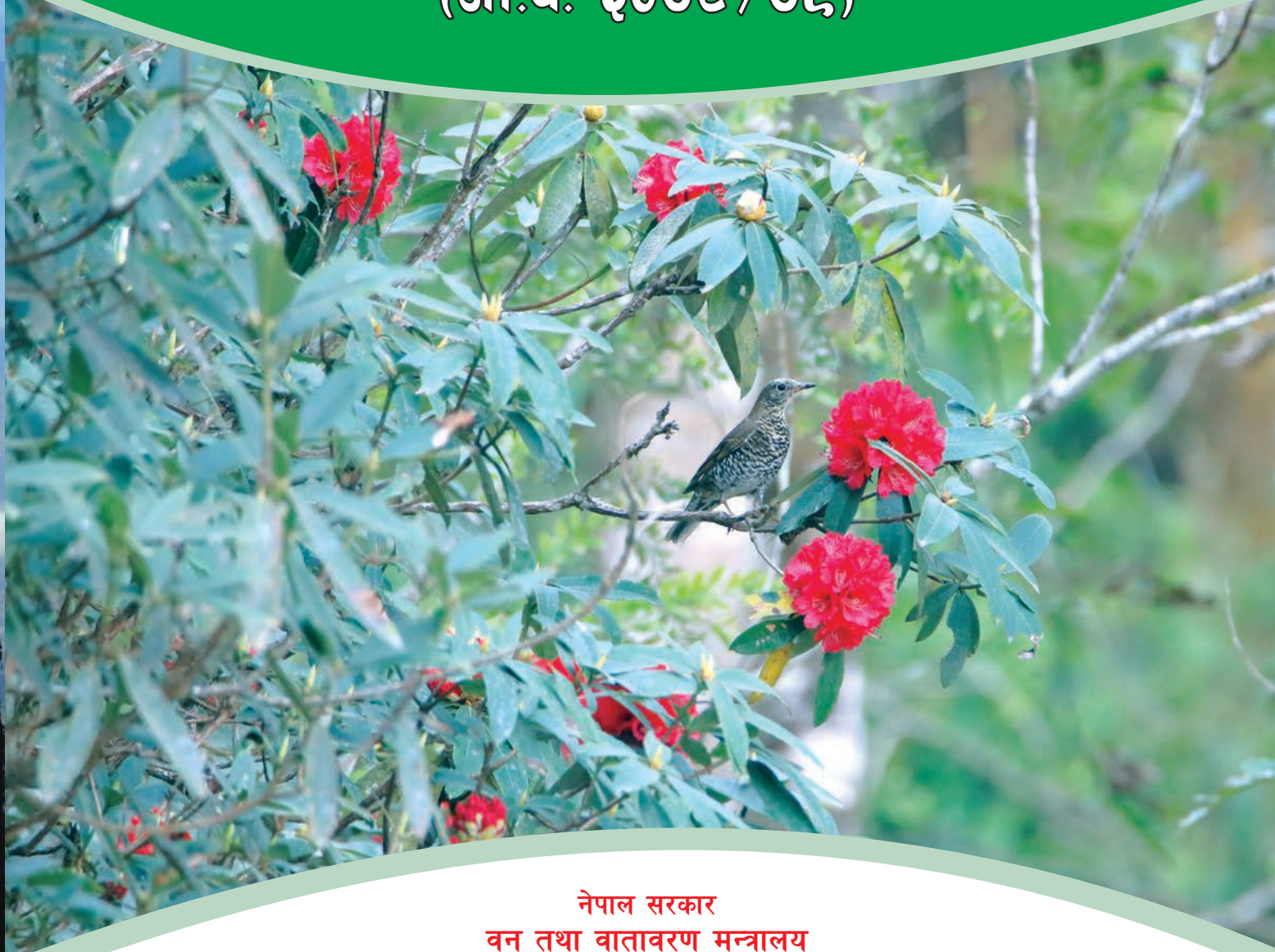

मेरो निकुञ्ज

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
(आ.व. २०७८/७९)

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
पानीमुहान, बुढानीलकण्ठ, काठमाडौं

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशकज्यू सहितको टोली निकुञ्ज भ्रमणमा

Photo by: Manjit Bista

King Cobra (*Ophiophagus hannah*)

मेरो निकुञ्ज

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
(आ.व २०७८/७९)

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

पानीमुहान, बुढानीलकण्ठ, काठमाडौं

प्रमुख सल्लाहकार

श्री लक्ष्मण प्रसाद पौड्याल

प्रमुख संरक्षण अधिकृत

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

सल्लाहकारहरु

स.सं.अ. केदारनाथ कट्टेल, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

स.सं.अ. शिवलाल गैरे, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

स.सं.अ. रविन चौधरी (थारु), शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

स.सं.अ. सिर्जना श्रेष्ठ, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

सम्पादक

रेञ्जर मन्जित बिष्ट, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

रेञ्जर सरोज खड्का, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

ना.सु. हरीभक्त सिग्देल, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

आवरण तस्विरहरु

अगाडि: लामपुच्छे चाँचर Long Tailed Thrush (मन्जित बिष्ट)

अन्य तस्विरहरु

प्र.सं.अ. लक्ष्मण प्रसाद पौड्याल

स.सं.अ. शिवलाल गैर

स.सं.अ. रविन चौधरी (थारु)

स.सं.अ. सिर्जना श्रेष्ठ

रेञ्जर मन्जित बिष्ट

रेञ्जर सरोज खड्का

रेञ्जर निलम कार्की

रेञ्जर लक्ष्मी राई

पुस्तकको नाम : “मेरो निकुञ्ज” (वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, आ.व. २०७८/७९)

प्रकाशक : शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

पानीमुहान, बुढानीलकण्ठ, काठमाडौं

फोन नं. : ०१ ४३७०३५५, ०१ ४३७०४३०

वेबसाइट : www.snnp.gov.np

इमेल : snnp.gov@gmail.com

मुद्रण : सिग्मा जनरल अफसेट प्रेस

सानेपा, ललितपुर-२

०१-५५५४०२९

दुई शब्द

देशको कुल भू-भागको २३.३९ प्रतिशत क्षेत्रफल ओगट्ने संरक्षित क्षेत्र र यिनका मध्यवर्ती क्षेत्रले दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पती भू-दृष्य तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएका छन्। यस मध्ये शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयले १५९ वर्ग कि.मि. निकुञ्ज र ११८.६१ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको मध्यवर्ती क्षेत्रको व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। मध्यपहाडको जैविक विविधता संरक्षणका साथै वागमती र विष्णुमती नदीको जलाधार क्षेत्रलाई संरक्षण गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ वि.सं. २०३४ सालमा जलाधार संरक्षण क्षेत्रको रूपमा स्थापना भएकोमा वि.सं. २०५८ सालमा शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज हुँदै वि.सं. २०६५ सालमा यस निकुञ्जलाई शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नामाकरण गरिएको थियो।

वि.सं. २०७२ चैत्र १५ गते काठमाडौं, धादिङ्ग, नुवाकोट र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको ११८.६१ वर्ग किमि क्षेत्रफल समेटेी मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा भए पश्चात् जैविक विविधता संरक्षणमा व्यापक मात्रामा जनसहभागिता समेत जुट्न थालेको छ। यस राष्ट्रिय निकुञ्जको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि छुट्टै शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली वि.सं. २०७६ तयारी भई कार्यान्वयनको क्रममा रहेको छ। निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ नेपाली सेनाका गणहरु तथा सरोकारवालाहरुसँगको सहकार्यमा निकुञ्जको प्राकृतिक स्रोतमाथिको चाप न्यून र चोरी शिकार नियन्त्रण गर्ने कार्य भईरहेको भएतापनि जैविक विविधता, भू दृश्य र प्राकृतिक सम्पदाहरुको क्षेत्रको रूपमा रहेको निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापन कार्यमा केही चुनौतीहरु सामना गर्नु परेको छ। वन्यजन्तुको वासस्थानको विनाश तथा क्षयीकरण, मध्यवर्ती क्षेत्र अतिक्रमण, चोरी शिकार, मानव वन्यजन्तु द्वन्द, घाइते, अशक्त, टुहुरा र असहाय वन्यजन्तुको व्यवस्थापन आदि मुख्य चुनौतीको रूपमा रहेका छन्।

जैविक विविधता संरक्षण र निकुञ्ज व्यवस्थापनको कार्यलाई निरन्तरता दिँदै आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा पनि मुख्य रूपमा निकुञ्ज क्षेत्रका जैविक विविधताको संरक्षण तथा व्यवस्थापन, भौतिक तथा पर्यटकीय पूर्वाधारहरुको निर्माण तथा मर्मत संभार, पर्यटन प्रवर्धन, अध्ययन अनुसन्धान क्षमता विकास, निकुञ्ज सुरक्षा तथा आगलागी नियन्त्रण, प्रचारप्रसार, अन्तरकृया तथा समन्वय, नीतिगत व्यवस्थापन, वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत र अन्य मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रम लगायतका कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो। यस निकुञ्जबाट संचालित उक्त कार्यक्रम तथा कृयाकलापहरुबाट प्राप्त उपलब्धीहरु समेटेर वार्षिक प्रगति विवरण सहितको यो पुस्तिका तयार गरिएको छ। यो पुस्तक मार्फत आ.व. २०७८/७९ मा संचालित कार्यक्रमहरु तथा अन्य जानकारीमुलक विवरणहरु सर्वसाधारण, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरु, अध्ययन अनुसन्धानकर्ता, लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई लाभदायक हुने विश्वास लिएको छु।

कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी लक्ष हासिल गर्नको लागि रचनात्मक सुभाब, निर्देशन एवं हौसला प्रदान गर्नुहुने राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका श्रीमान् महानिर्देशक प्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु। साथै वार्षिक कार्यक्रम संचालन तथा कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्पूर्ण संस्थाहरु, महानुभावहरु, कर्मचारी मित्रहरु, निकुञ्जमा तैनाथ नेपाली सेनाका गणहरु, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, अन्य पदाधिकारी लगायत सम्पूर्ण उपभोक्ताहरुलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै यस निकुञ्जको जैविक विविधता संरक्षण कार्यमा सम्बन्धित सबै क्षेत्र र पक्षबाट निरन्तर सहयोगको अपेक्षा गर्दछु। वर्ष भरि संचालित कार्यक्रमलाई मुखरित हुने तवरले सम्पूर्ण कार्यक्रमहरुको आवश्यक विवरण संकलन गरी पुस्तिका तयारीमा विशेष भूमिका निभाउनु हुने यस कार्यालयका रेञ्जर श्री मन्जित बिष्ट लाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु।

अन्त्यमा, यस पुस्तकमा समावेश गरिएका विषयवस्तुहरुका बारेमा आदरणीय पाठक वर्गबाट समिक्षात्मक तथा रचनात्मक प्रतिक्रियाको समेत अपेक्षा राख्दछु।

धन्यवाद।

लक्ष्मण प्रसाद पौड्याल
प्रमुख संरक्षण अधिकृत

Himalayan Orange Punch (*Dodona egeon*)
Photo by: Manjit Bista

विषय-सूची

१. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१
२. जैविक विविधता.....	९
३. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा संचालित वार्षिक कार्यक्रमहरूको प्रगति	१५
४. मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन.....	२७
५. राजश्व र पर्यटन.....	३३

अनुसूचीहरू

१. निकुञ्ज क्षेत्र घोषणाको राजपत्र.....	३८
२. मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणाको राजपत्र.....	३९
३. आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	४०
४. आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकृतिमा आधारित पर्यटन आयोजना	४४
५. आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु सम्प्रक्षण विभाग आयोजना	४५
६. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको सांगठनिक ढाँचा	४७
७. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको स्वीकृत कर्मचारी दरवन्दी विवरण.....	४८
८. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज घोषणा पश्चात्का कार्यालय प्रमुखहरूको नामावली	४९
९. कार्यरत कर्मचारीको नामावली	५०
१०. आ.व. २०७८/७९ मा सरुवा भई आएका तथा गएका कर्मचारीहरूको विवरण.....	५६
११. आ.व. २०७८/७९ मा खानेपानी मर्मतको अनुमती विवरण	५८
१२. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जमा रहेका पदमार्गहरूको विवरण	६०
१३. प्रवेश गर्दा लाग्ने प्रवेश शुल्कको विवरण.....	६१
१४. हिउदे चरा सर्वेक्षण, २०७९ मा अभिलेख भएका चराको विवरण	६३
१५. अध्ययन अनुमती प्रदान गरिएको विवरण	७२
१६. मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरूको विवरण	७५

80°0'0"E

82°30'0"E

85°0'0"E

87°30'0"E

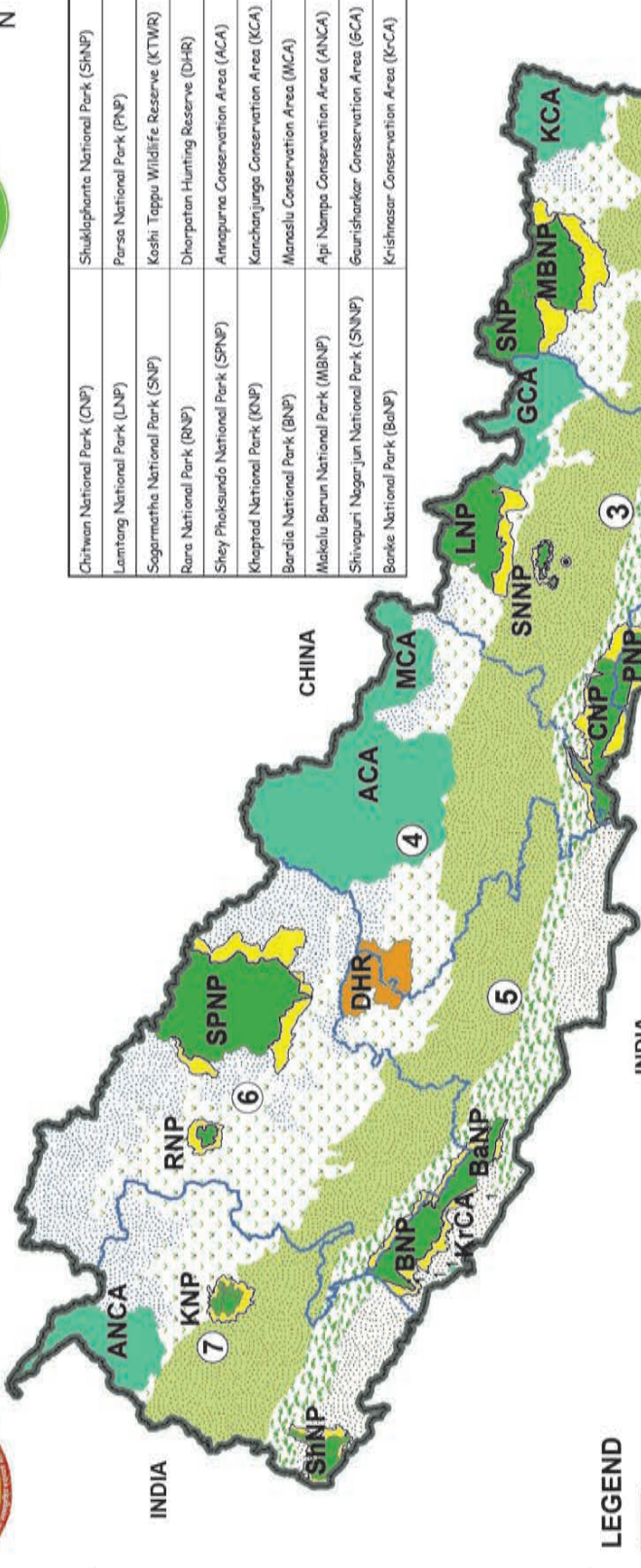

Protected Areas of Nepal

30°0'0"N

27°30'0"N

LEGEND

- International Boundary
- Province Boundary

Protected Areas

- National Parks
- Wildlife Reserves
- Hunting Reserves
- Conservation Areas
- Buffer Zones

Physiographic Regions

- High Himalaya
- High Mountain
- Middle Mountain
- Siwalik
- Terai

Provinces

- 1
- 2
- 3 (Bagmati)
- 4 (Gandaki)
- 5
- 6 (Karnali)
- 7 (Sudur Pashchim)

Chitwan National Park (CNP)	Shuklaphanta National Park (ShNP)
Lumbini National Park (LNP)	Parsa National Park (PNP)
Sagarmatha National Park (SNP)	Koshi Tappu Wildlife Reserve (KTWR)
Rara National Park (RNP)	Dhorpatan Hunting Reserve (DHR)
Shey Phoksundo National Park (SPNP)	Annapurna Conservation Area (ACA)
Khaoptad National Park (KNP)	Kanchenjunga Conservation Area (KCA)
Bardia National Park (BNP)	Manaslu Conservation Area (MCA)
Makalu Barun National Park (MBNP)	Api Nampa Conservation Area (ANCA)
Shivapuri Nagarjun National Park (SNNP)	Gaurishankar Conservation Area (GCA)
Banke National Park (BanP)	Krishnasar Conservation Area (K-CA)

Scale

Source: Department of Survey, DNPWC/MoFE, Government of Nepal

© DNPWC, 2077 (2020)

Designed by: Bhola N. Dhakal

80°0'0"E

82°30'0"E

85°0'0"E

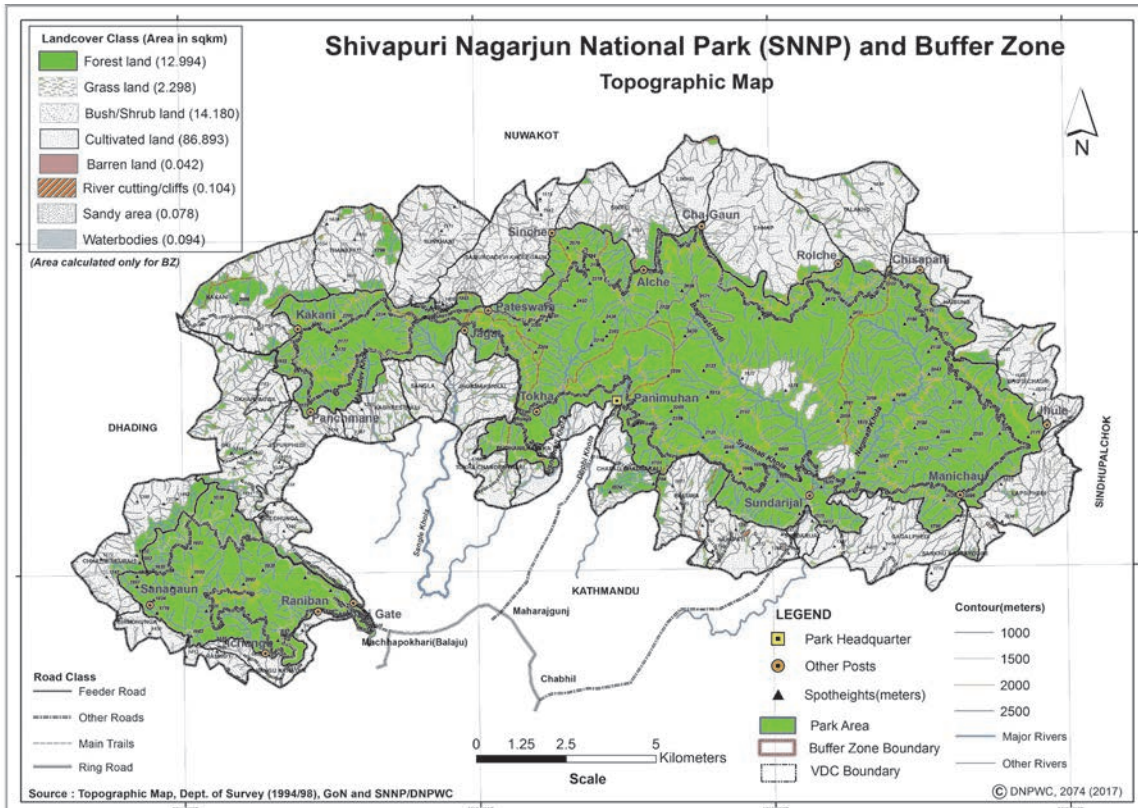
87°30'0"E

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

१.१ परिचय :

वि.सं. २००७ देखि २०३२ सालसम्म २५ वर्षको अवधिमा अत्यधिक वन विनाश र अतिक्रमणका कारण पवित्र वाग्मती र विष्णुमती नदीको जलाधार क्षेत्रको विनाश भएकोले यी नदीहरूको जलाधार क्षेत्र संरक्षण गर्न नेपाल सरकारले वि.सं. २०३२ सालमा शिवपुरी जलाधार संरक्षण क्षेत्रको रूपमा घोषणा गरी संरक्षणको शुरुवात गरेको थियो । त्यसको दुई वर्ष पश्चात् वि.सं. २०३४ सालमा यसलाई शिवपुरी संरक्षित जलाधार क्षेत्र र वि.सं. २०३९ (सन् १९८३) मा शिवपुरी जलाधार क्षेत्र तथा वन्यजन्तु आरक्षको रूपमा संरक्षण गर्न थालियो । काठमाडौं, नुवाकोट र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको समुन्द्र सतहदेखि ९६० मिटरदेखि २७३२ मिटर उचाईसम्म फैलिएको मध्य पहाडी भूभागको उपोष्णदेखि समशितोष्ण क्षेत्रको १४४ वर्ग किमी क्षेत्रफल

रहेको क्षेत्रलाई २०५८ साल (सन् २००२) मा शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जको रूपमा घोषणा गरीयो । वि.सं. २०६५ (सन् २००९) सालमा १५ वर्ग किमी क्षेत्रफल भएको काठमाडौं र धादिङ जिल्लामा अवस्थित नागार्जुन वन क्षेत्रलाई पनि समावेश गरी शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको रूपमा घोषणा गरीयो । यो राष्ट्रिय निकुञ्ज काठमाडौं उपत्यकाको उत्तर र पश्चिममा फैलिएको छ र यसले नेपालको संरक्षित क्षेत्र प्रणालीमा मध्य पहाडी भूभागको पारिस्थिकीय प्रणालीको प्रतिनिधित्व गरेको छ । निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधताको संरक्षण र व्यवस्थापनमा स्थानीय बासिन्दाको सक्रिय सहभागिता हासिल गर्न वि.सं. २०७२ (सन् २०१६) मा काठमाडौं, नुवाकोट, सिन्धुपाल्चोक र धादिङ जिल्लाका ९ नगरपालिका र २ गाउँपालिकाको ११८.६१ वर्ग किमी क्षेत्रफल समेटेर मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा गरिएको छ ।

तालिका १ : शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्रफल :

जिल्ला	निकुञ्ज क्षेत्र	निकुञ्ज क्षेत्र अनुपात (%)	मध्यवर्ती क्षेत्र	मध्यवर्ती क्षेत्र अनुपात (%)	जम्मा क्षेत्रफल	जम्मा अनुपात (%)
सिन्धुपाल्चोक	१३	८.१८	१३.९७	८.१८	२६.९७	९.७२
नुवाकोट	३६	२२.६४	३९.४	२२.६४	७५.४	२७.१६
धादिङ	७.३	४.५९	१९.७६	४.५९	२७.०६	९.७५
काठमाडौं	१०२.७	६४.५९	४५.४८	६४.५९	१४८.१८	५३.३८
जम्मा	१५९	१००	११८.६१	१००	२७७.६१	१००

१.२. लक्ष्य :

यस निकुञ्जको मुख्य लक्ष्य जैविक विविधताको संरक्षण गर्दै जलाधार क्षेत्र र पानीका श्रोतको समुचित व्यवस्थापन गरी वातावरणीय सेवा प्रवाह गर्नु हो ।

१.३. निकुञ्ज स्थापना तथा व्यवस्थापनको उद्देश्यहरु :

- विश्वमै संकटमा परेका रैथाने वनस्पति र वन्यजन्तुका प्रजाति, समुदाय, पारिस्थिकीय प्रणाली र वन्यजन्तुहरुको वासस्थान संरक्षणमा विशेष ध्यान केन्द्रित गर्दै जैविक विविधताको संरक्षण र सुरक्षा प्रदान गर्नु ।
- मध्य पहाडी पारिस्थिकीय प्रणालीको प्रतिनिधित्व गरेको पर्यावरणीय एवं वातावरणीय कार्य र प्रकृयाहरुलाई दिगो रूपमा संरक्षण गर्नका लागि वन्यजन्तुहरुको जमिन र जलीय वासस्थानलाई व्यवस्थापन गर्नु ।
- पानीका श्रोत, जलीय प्रणाली र प्रकृयाको दिगो संरक्षण तथा सुधार गर्नका लागि पवित्र वाग्मती र विष्णुमती नदीहरुको जलाधार क्षेत्रको व्यवस्थापन गर्नु ।
- प्राकृतिक स्वरूपमा कुनै दख्खल नपारी प्राकृतिक, सामाजिक र सांस्कृतिक सम्पदामा न्यून नकारात्मक असर पर्ने गरी दिगो तथा वातावरण मैत्री पर्यापर्यटनको नियमन र विकास गर्नु ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रका स्थानीय समुदायको आर्थिक सामाजिक अवस्थामा सुधार, मानव वन्यजन्तु

द्वन्द्व न्यूनिकरण, वनको संरक्षण तथा विकास, पर्यापर्यटनको विकास र संरक्षण, चेतना अभिवृद्धिका माध्यमबाट जैविक विविधता संरक्षणमा स्थानीय समुदायको सक्रिय सहभागिता हासिल गर्नु ।

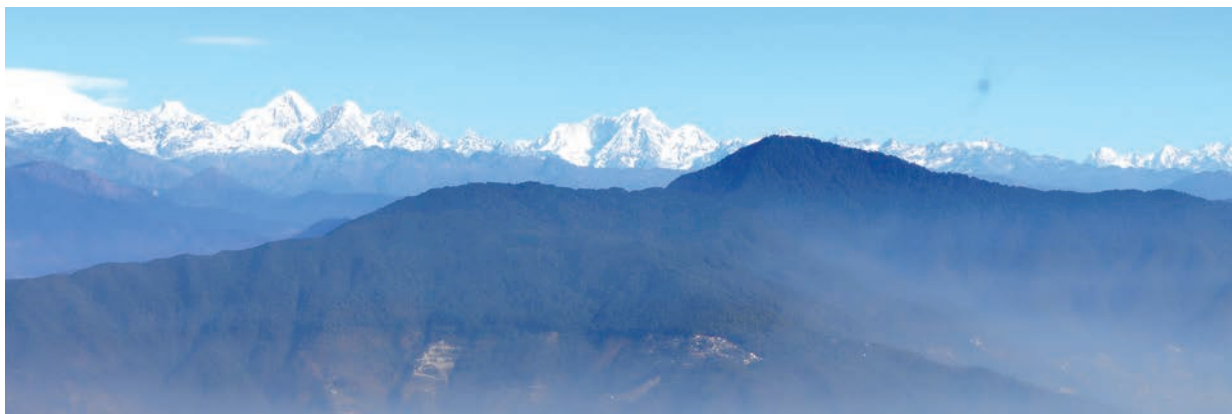
- अध्ययन अनुसन्धान, क्षमता अभिवृद्धी, समन्वय तथा सहकार्यका माध्यमबाट निकुञ्जका कर्मचारी, निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ नेपाली सेना र स्थानीय समुदायको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धी गर्नु ।

१.४ अवस्थिती :

समुन्द्र सतहको ९६० मिटर देखि २७३२ मिटरसम्मको उचाईमा फैलिएको यस निकुञ्ज क्षेत्रमा उपोष्ण (Sub-tropical) र समशितोष्ण (Temperate) वन पाइन्छ । भौगोलिक रूपमा यस निकुञ्जको शिवपुरी वन क्षेत्र २७°४५' तथा २७°५२' उत्तर अक्षांस देखि ८५°१५' तथा ८५°३०' पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ भने नागार्जुन वन क्षेत्र २७°४३' तथा २७°४६' उत्तरी अक्षांसदेखि ८५°१३' तथा ८५°१८' पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ ।

१.५ भू-उपयोग :

१.५.१ भू-गर्भ : भौगोलिक रूपमा शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज उपोष्ण र समशितोष्ण गरी दुई वटा क्षेत्रमा फैलिएको छ । यहाँ पाईने मुख्य चट्टानहरुमा पत्रे वा टल्कने ढुङ्गा, अभ्रग वा सिलिकेट, लवण, मिश्रित खनिजयुक्त पत्रे चट्टान लगायत चुम्बकीय धातुजन्य मिश्रण रहेका चट्टानहरु छन् । निकुञ्ज क्षेत्रमा प्राय मलिलो कालो, रातो र बलौटे माटो पाईन्छ ।

१.५.२ भू-उपयोग : निकुञ्ज र यसको वरपरको भू-उपयोग प्रणालीमा मुख्यत वन क्षेत्र, त्यसपछि भाडी बुट्यान, कृषि भूमि र घाँसे मैदान रहेका छन् । वनको क्षेत्र ११८.३९१ वर्ग कि.मि. (७४.४५ प्रतिशत), भाडी तथा बुट्यान ३२.५२ वर्ग कि.मि. (२०.४५ प्रतिशत), घाँसे मैदान ५.१३ वर्ग कि.मि. (३.२२ प्रतिशत), कृषि भूमि २.८६ वर्ग कि.मि. (१.८ प्रतिशत) र अन्य स्वरूप जस्तै पहरा, भवन, पोखरी, खोला, ताल, आदि ०.०८८ वर्ग कि.मि. (०.०५५ प्रतिशत) रहेको पाइन्छ ।

१.५.३ भू-बनोट: यो निकुञ्जको आधा भन्दा बढी भू-भाग ३० प्रतिशतभन्दा बढी भिरालो रहेका पहाडहरू रहेका छन् । यसको भिरालो भू-बनोट र माटोको प्रकृतिका कारण निकुञ्जको उत्तरी क्षेत्रमा अत्यधिक भू-क्षय तथा भू-स्खलन हुन गरेको पाइन्छ । भू-स्खलन, गल्लि, भू-क्षय, भिरालो गढाहरूमा, पत्रे भू-क्षय नदीको किनारमा हुने भू क्षय शिवपुरीतर्फको उत्तरी खण्डमा सामान्यतया हुने गर्दछन् । भू-क्षय तथा भू-स्खलन हुनुको प्रमुख कारक तत्वहरूमा दक्षिणी र उत्तरी भिरालो जमिनमा अन्धाधुन्ध सडक निर्माण गर्नु, मौसमी भिषण वन डढेलो र वन कटानीफडानी र विनाश नै हुन् ।

तालिका-२ : शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको ऐतिहासिक संक्षिप्त विवरण :

वर्ष	महत्वपूर्ण घटनाक्रमहरू
वि.सं. २००७-२०३२ (सन् १९५०-१९७६)	पवित्र वाग्मती र विष्णुमती नदीहरूको जलाधार क्षेत्रमा अत्यधिक वन विनाश र अतिक्रमण ।
वि.सं. २०३२ (सन् १९७६)	विकास बोर्ड ऐन, १९५६ अन्तर्गत शिवपुरी जलाधार संरक्षण क्षेत्र र शिवपुरी जलाधार विकास बोर्ड गठन भई शिवपुरी जलाधार संरक्षण क्षेत्र आयोजना सञ्चालन भयो । जलाधार विकास बोर्ड वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालयका सचिवको अध्यक्षतामा गठन गरिएको थियो ।
वि.सं. २०३४ (सन् १९७८)	शिवपुरी जलाधार संरक्षित क्षेत्र घोषणा । जलाधार विकास बोर्ड राजदरबारका परिवारका सदस्यको अध्यक्षतामा रहने गरी गठन भयो ।
वि.सं. २०३९ (सन् १९८३)	शुरुमा शिवपुरी जलाधार संरक्षण क्षेत्रको रूपमा सिमाङ्कन र राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरिएको थियो भने, पछि यो सालमा यसलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ अन्तर्गत शिवपुरी जलाधार क्षेत्र तथा वन्यजन्तु आरक्षको रूपमा घोषणा गरिएको थियो ।
वि.सं. २०४० (सन् १९८४)	२०३२ सालमा गरिएको व्यवस्थालाई विस्थापित गर्न शिवपुरी जलाधार तथा वन्यजन्तु आरक्ष विकास बोर्ड, विकास बोर्ड ऐन, १९५६ अनुसार रहने गरी स्थापना गरीयो ।
वि.सं. २०४१ (सन् १९८५)	विश्व खाद्य संगठन (FAO) को सहयोगमा शिवपुरी जलाधार व्यवस्थापन तथा इन्धन उत्पादन वृक्षारोपण आयोजना (२०४१-२०४९) पहिलो चरण शुरुवात भयो ।
वि.सं. २०४९ (सन् १९९२)	शिवपुरी एकीकृत जलाधार विकास आयोजनाको दोश्रो चरण विश्व खाद्य संगठनको सहयोगमा (२०४९-२०५४) शुरुवात गरीयो ।
वि.सं. २०५२ (सन् १९९५)	शिवपुरी जलाधार व्यवस्थापन योजना तयारी र विश्व खाद्य संगठन र आयोजना सञ्चालन समितिले प्राविधिक रूपमा स्वीकृत भयो । तर नेपाल सरकारबाट स्वीकृत हुन बाँकी रह्यो ।
वि.सं. २०५४ (सन् १९९७)	विश्व खाद्य संगठनको दोश्रो चरण समाप्त (२०५४-२०५६) सम्म आयोजना थप ।

वर्ष	महत्वपूर्ण घटनाक्रमहरू
वि.सं. २०५६ (सन् १९९९)	मन्त्रपरिषदको निर्णय अनुसार शिवपुरी जलाधार विकास बोर्डको अध्यक्षतामा शिवपुरी आयोजनाको प्रमुख रहने व्यवस्था गरीयो ।
वि.सं. २०५८ (सन् २००२)	शिवपुरी जलाधार क्षेत्र तथा वन्यजन्तु आरक्षबाट संरक्षित क्षेत्रको स्वरूपमा परिवर्तन गरी शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जको रूपमा घोषणा गरीयो ।
वि.सं. २०६० (सन् २००३)	निकुञ्ज, आरक्ष वा संरक्षण क्षेत्र गैर सरकारी वा अन्य संस्थालाई व्यवस्थापन गर्न दिने नीतिको सम्बन्धमा अवलम्बन गर्ने कार्य प्रकृया, २०६० अन्तर्गत शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज व्यवस्थापन गर्न गैरसरकारी संघसंस्थाले दिने सूचीमा समावेश ।
वि.सं. २०६१ (सन् २००४)	तत्कालिन श्री ५ महेन्द्र प्रकृति संरक्षण कोषद्वारा शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जको व्यवस्थापन योजना तयारी, तर तत्कालिन श्री ५ को सरकारबाट स्वीकृत हुन बाँकी ।
वि.सं. २०६२ (सन् २००५)	महत्वपूर्ण चरा तथा जैविक विविधता क्षेत्रको रूपमा घोषणा ।
वि.सं. २०६५ (सन् २००९)	नागार्जुन वन क्षेत्र थप गरी यसको नाम शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नामाकरण ।
वि.सं. २०६८ (सन् २०१२)	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज व्यवस्थापन योजना तयार ।
वि.सं. २०७२ (सन् २०१६)	मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा (२०७२।१।१५ गते राजपत्रमा प्रकाशित) ।
वि.सं. २०७३ (सन् २०१७)	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३ स्वीकृत ।
वि.सं. २०७४ (सन् २०१८)	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्रको पञ्चवर्षीय व्यवस्थापन योजना स्वीकृत ।
वि.सं. २०७६ (सन् २०१९)	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०७६ स्वीकृत ।

तालिका-३ : शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको तथ्यगत यथार्थ, विवरण अवस्था

शीर्षक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्र
स्थान	मध्य नेपाल
राजपत्रमा सूचना प्रकाशन	शिवपुरी जलाधार तथा वन्यजन्तु आरक्ष (२०४१), शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज, २०५८, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज २०६५, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्र २०७२, नियमावली २०७६
आइयूसिएनको वर्गिकरण	राष्ट्रिय निकुञ्ज दोश्रो र मध्यवर्ती क्षेत्र छैठौ
जिल्ला	काठमाडौं, नुवाकोट, धादिङ र सिन्धुपाल्चोक
अवस्थिती	शिवपुरी : उत्तरी अक्षांश २७ डिग्री ४३ मिनेट-२७ डिग्री ५२ मिनेट पूर्वी देशान्तर ८५ डिग्री १३ मिनेट- ८५ डिग्री ४५ मिनेट नागार्जुन : उत्तरी अक्षांश २७ डिग्री ४३ मिनेट -२७ डिग्री ४६ मिनेट पूर्वी देशान्तर ८५ डिग्री १३ मिनेट- ८५ डिग्री १८ मिनेट
भौगोलिक क्षेत्र	मध्य पहाड
प्रमुख भू-दृश्यहरू	शिवपुरी चुचुरो, जामाचो चुचुरो, मणिचुड, चिसापानी
कूल क्षेत्रफल	१५९ वर्ग कि.मि. (शिवपुरी १४४ वर्ग कि.मि. र नागार्जुन १५ वर्ग कि.मि.)
उचाई	समुद्र सतह नरसिंहघाट (९६०) देखि शिवपुरी चुचुरो (२७३२) मिटरसम्म
हावापानी तथा मौसम	मनसुन
Bioclimatic Zone	मध्यपहाड/पर्वत
औसत तापक्रम	उच्चतम २७.७ डिग्री सेन्टिग्रेट, न्यूनतम ०.३० डिग्री सेन्टिग्रेट

शीर्षक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्र
औसत वार्षिक वर्षा	२७२७ मिलि लिटर
निकुञ्ज मुख्यालय	पानीमुहान, बूढानीलकण्ठ, काठमाडौं
निकुञ्ज पोष्ट र प्रवेशद्वार	१३ वटा (सुन्दरीजल, ढकालचौर र नागार्जुन सेक्टर अन्तर्गत)
सुरक्षा पोष्ट (नेपाली सेना)	शिवपुरी तर्फ १२ र नागार्जुन तर्फ ८ वटा
जैविक विविधता	वनस्पति र वन्यजन्तु
वनस्पति/वन	४ प्रकारका वन : तल्लोतटीय मिश्रित चौडापाते जंगल, खोटेसल्लाको वन, उपल्लोतटीय मिश्रित चौडापाते जंगल, बाँझ-फलाट तथा खसुको जंगल
फूल फूलने प्रजातिहरु	१११४ प्रजाति
व्यापारिक लाभ दिने प्रजाति	१०२ प्रजातिका जडिबुटीहरु, ४९ प्रजातिका खान योग्य प्रजाति
रैथाने प्रजाति	१६ प्रजातिहरु
वन्यजन्तु	१२४ प्रजातिका पुतली, ५२ भन्दा बढी प्रजातिका स्तनधारी र ३४८ भन्दा बढी प्रजातिका पंक्षीहरु
मध्यवर्ती क्षेत्र	२०७२ चैत्र १५ गते
क्षेत्रफल र फैलावट	११८.६१ वर्ग कि.मि. काठमाडौं, नुवाकोट, धादिङ र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका ९ वटा नगरपालिका र २ वटा गाउँपालिका (साविक २९ वटा गाविसका केही र पुरा गरी १४९ वडाहरु)
मुख्य जातजाती	तामाङ, ब्राह्मण, क्षेत्री र अन्य
जनसंख्या	१२,३५२ घरधुरी, ५६,४७४ जनसंख्या, (२७,७९७ महिला, २८,६७७ पुरुष) (शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय सर्वेक्षण, २०७३)
पेशा	कृषि, पशुपालन, दैनिक ज्यालादारी, पर्या पर्यटन
पर्यापर्यटन : मुख्य आकर्षण (निकुञ्ज क्षेत्र भित्र)	शिवपुरी : वागद्वार, सुन्दरीजल, विष्णुद्वार, मणिचुड, नागीगुम्बा, तारकेश्वर नागार्जुन : जमाचो, पचली भैरव, शान्ती गुफा, पाप पुण्य गुफा, लक्ष्मी गुफा

१.६ राष्ट्रिय निकुञ्जका मुख्य विशेषताहरु :

- मध्यवर्तीका सम्पूर्ण र काठमाडौं उपत्यकाका ५० प्रतिशतभन्दा बढी बासिन्दाका लागि शुद्ध खानेपानी आपूर्ति गर्नु, भूमिगत जलभण्डार, सिंचाई र जलविद्युत उत्पादनका लागि जल प्रवाह गर्नु ।
- काठमाडौं उपत्यकामा उत्सर्जन हुने प्रदूषित वायुलाई कार्वन विच्छेदनका माध्यमबाट काठमाडौंको हावालाई स्वच्छ पार्ने र तापक्रमलाई सन्तुलित गर्ने ।
- पवित्र वाग्मती र विष्णुमती नदीको उद्गमस्थल, वाग्मती, विष्णुमती नदीहरुको जलाधार क्षेत्रको व्यवस्थापन ।

- मध्य पहाडी भू-भागको जैविक विविधताको संरक्षण ।
- उत्तर र दक्षिण जोड्ने महत्वपूर्ण जैविक मार्ग ।
- अन्तर्राष्ट्रिय संरक्षण समुदायले महत्वपूर्ण चरा र जैविक विविधता क्षेत्रको घोषणा गरिएको क्षेत्र ।
- नेपालको राजधानी काठमाडौंबाट नजिकै रहेको मुख्य पर्यटकीय गन्तव्यस्थल ।
- जैविक विविधता, धार्मिक एवं सांस्कृतिक अध्ययन अनुसन्धानको लागि उपयुक्त क्षेत्र ।
- विद्यार्थी र अनुसन्धानकर्ताका लागि अध्ययन केन्द्रको रूपमा रहेको छ ।

१.७ सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतिहरु :

१.७.१ सवल पक्ष :

- पवित्र वाग्मती र विष्णुमती नदीहरुको जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापन ।
- काठमाडौं उपत्यकाका लागि पिउने पानी, सिंचाई र भूमिगत जलभण्डारको संचिती वृद्धि गर्नु ।
- काठमाडौं उपत्यकामा श्रृजना भएको वायु प्रदुषणलाई सोसेर स्वच्छ अक्सिजन, उत्सर्जन गर्नु र जल वाष्पिकरणका माध्यमबाट काठमाडौं उपत्यकाको तापक्रममा सन्तुलन कायम गर्नु ।
- यो निकुञ्ज काठमाडौं उपत्यकाको जीवन हो ।
- मध्य-पहाडी क्षेत्रको जैविक विविधताको भण्डार
- नेपालको राजधानी काठमाडौं नजिकैको राष्ट्रिय निकुञ्ज पैदल यात्रा, चरा, पुतली अवलोकन, योगध्यान, तथा प्रकृति मैत्री पर्यटन गन्तव्यस्थल ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण र आर्थिक-सामाजिक अवस्था सुधार गर्न पर्यापर्यटनबाट यथोचित राजश्वको आम्दानि ।
- स्थानीय समुदाय, सरोकारवाला, लगायत राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संरक्षण साभेदार तथ्य सहयोगी संघ संस्था सँग सहकार्य गर्न सकिने ।
- निकुञ्जको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने जनशक्ति र सुरक्षाका लागि नेपाली सेनाका दुई वटा गण तैनाथ रहनु ।

१.७.२ कमजोर पक्ष :

- सीमाना पर्खाल मर्मत सम्भार नहुनु ।
- महा-भुकम्पले क्षतिग्रस्त भएका भौतिक संरचना समयमै पूनः निर्माण हुन नसक्नु ।
- अपर्याप्त बजेट तथा स्रोतहरु ।
- जलवायू परिवर्तनका असर र समस्याग्रस्त वन्यजन्तुहरुको पर्याप्त अध्ययन अनुसन्धान नहुनु ।
- यातायात र सञ्चारको यथोचित सुविधा नहुनु ।
- अवैज्ञानिक र अव्यवस्थित जल उपयोग प्रणाली ।
- डढेलो नियन्त्रण व्यवस्थापन योजनाको अभाव ।

१.७.३ अवसरहरु :

- जलाधार क्षेत्रमा वनस्पति ढकाई उल्लेख्य मात्रामा सुधार हुँदा जल-भण्डारण क्षमतामा वृद्धि भई खानेपानीको गुण र मात्रामा सुधार हुनु ।
- जैविक विविधता संरक्षणमा स्थानीय समुदायको सहभागिता वृद्धि ।
- वातावरणीय सन्तुलनका सूचक प्रजाति चितुवा (थोप्ले बाघ) को संख्या वृद्धि हुनु ।
- स्थानीय समुदायको सहभागितामा पर्यापर्यटनको विकासमा व्यापकता ल्याउन सकिने ।
- प्राज्ञिक निकाय र संरक्षण सहयोगीहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न सकिने ।
- वातावरणीय सेवा भुक्तानीको कार्यान्वयन, जल-उपयोग र पर्यापर्यटनबाट प्राप्त हुने राजश्वबाट निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने बजेटमा स्वनिर्भर हुन सकिने ।
- यसै निकुञ्जसँग मिल्दोजुल्दो प्रकृतिका संरक्षित क्षेत्रहरु व्यवस्थापनमा यसको व्यवस्थापनको प्रणालीलाई नमूना बनाउन सकिने (अध्ययन केन्द्र, उत्कृष्ट व्यवस्थापनको नमूना, समय सुहाउँदो व्यवस्थापन दक्षता र कला आदि) ।

१.७.४ चुनौतिहरु :

- परम्परागत प्रयोग र अवैध व्यापारका लागि वन्यजन्तु र वनस्पतिको चोरी शिकार तथा कटानीफडानी ।
- प्राकृतिक कारणबाट घाँसे मैदानको क्षयीकरण र रुपान्तरण ।
- केन्द्रित पर्यापर्यटन/स्थान विशेषमा मात्र पर्यापर्यटनको विकास ।
- वन पैदावारका लागि स्थानीय बासिन्दाको निकुञ्ज माथि अत्याधिक निर्भरता ।
- बढ्दो मानव-वन्यजन्तुबीचको द्वन्द ।
- जलवायू परिवर्तनको जैविक विविधतामा अनिश्चित खालको प्रतिकूल प्रभाव ।

- नदी पानीका स्रोत र सीमसार क्षेत्रमा फोहोर तथा प्रदुषण ।
- निकुञ्जको बीच भागमा चार वटा वस्ती मूलखर्क, ओखेनी, चिलाउने र कुनेगाँउ ।
- सुख्खा मौसममा सल्लाको वन क्षेत्रमा अत्यधिक वन डढेलोको जोखिम ।
- पानी र पानीका स्रोतको दोहन ।
- निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्नका लागि अपर्याप्त बजेट ।
- निकुञ्ज र सुरक्षार्थ तैनाथ गणका ध्वस्त भएका भौतिक संरचना पुनर्निर्माणमा ढिलाई ।
- निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रमा अव्यवस्थित, अनधिकृत र अवैज्ञानिक सडक सञ्जालको विकास हुनु ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रमा भू उपयोग प्रणालीमा द्रुत गतिमा परिवर्तन ।
- नदीजन्य वन पैदावार व्यवस्थापनमा समस्या ।

White-throated laughingthrush
(*Pterorhinus albogularis*)
Photo by: Manjit Bista

२.१ वन तथा वनस्पति विविधता :

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको भौगोलिक अवस्थिति, उचाई र जलवायुको विभिन्नताका कारण यहाँको वनस्पतिको विविधतामा प्रचुरता पाइन्छ । यो निकुञ्ज उपोष्ण र समशितोष्ण क्षेत्रमा अवस्थित रहेको पाइन्छ । यहाँ १४०२ प्रजातिका वनस्पति पाइन्छन् । करिव १२९ प्रजातिका च्याउ र २२ प्रकारका सुक्ष्म ढुसीका प्रकारहरु अभिलेखिकरण गरिएका छन् । यहाँ १४०२ मध्ये १११४ फूल फूलने वनस्पतिहरु पाइन्छन् भने १६ प्रजातिका रैथाने वनस्पतिहरु पाइन्छन् । यो निकुञ्जमा चार किसिमका वनका प्रकारहरु छन्, जसमध्ये तल्लो मिश्रित चौडापाते वन, खोटे सल्लाको वन, खसु-फलाँटको वन र उपल्लो मिश्रित चौडापाते जंगल रहेका छन् । वनको किसिमहरुको विविधताका कारण यहाँ वनस्पति र प्राणीहरुको (जीवजन्तु) विविधता रहेको पाइन्छ । फलस्वरुप यहाँ खतरामा परेका र रैथाने प्रजातिका वन्यजन्तुका प्रकारहरुको प्रचुरता रहेको छ । यहाँको जंगलमा चिलाउने, कटुस, उत्तिस, खोटेसल्ला, खसु, फलाँट, बाँभ, गुराँसका प्रजातिहरुको प्रधानता रहेको छ । यस निकुञ्ज क्षेत्रभित्र भिन्न प्रकारका विविधतापूर्ण Physiographic अवस्थाका कारण ५ प्रकारका पारिस्थिकीय प्रणाली र ४ प्रकारका वनका किसिमहरु पाइन्छन् । मध्यपहाडी क्षेत्रमा पाइने ५२ प्रकारका वन पारिस्थिकीय प्रणालीमध्ये यो निकुञ्जले ९.६ प्रतिशत अर्थात ५ वटा प्रकारको प्रतिनिधित्व गर्दछ । उपलब्ध पारिस्थिकीय प्रणालीहरुमध्ये क्रमशः कोलिनियन खसु-चौडापाते वन ३७६९ हेक्टर, त्यसपछि चिलाउने र खोटेसल्ला Mesohygraphytic २,५४५ हेक्टर र पहाडी खसु-बाँभ २,१९२ हेक्टर पाइन्छन् ।

तालिका नं. ४ शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जमा पारिस्थिकीय प्रणालीको विविधता :

क्र.सं.	वर्गिकरण	संख्या
१	वनको प्रकार	४
२	पारिस्थिकीय प्रणालीका प्रकार	५
३	Physiographic क्षेत्रहरु	१
४	जलवायु क्षेत्र	२

तालिका नं. ५: मध्य-पहाडी क्षेत्रको पारिस्थिकीय प्रणालीको शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जले प्रतिनिधित्व गर्ने क्षेत्र :

क्र. सं.	पारिस्थिकीय प्रणाली	शि.ना.रा.नि.	नेपाल	प्रतिशत (शि.ना.रा.नि.)
१	पहाडी खसु	२१९२ हे.	६४९००० हे.	०.३
२	कोलोनिअन खसु-मिश्रित चौडापाते वन	३७६९ हे.	५४२००० हे.	०.७
३	चिलाउने, कटुस Hygrophyte	२१२४३ हे.	५२३००० हे.	०.०५
४	चिलाउने-खोटेसल्ला Mesohygraphytic	२५४५ हे.	२२३००० हे.	१.१
५	खोटेसल्ला Xerophytic forest	३५२ हे.	१६०००० हे.	०.२

तालिका नं. ६: शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जमा पाइने महत्वपूर्ण वनस्पतिका प्रकारहरू :

अवस्था	नेपालमा पाइने संख्या	शि.ना.रा.नि.मा पाइने संख्या	प्रतिशत शि.ना.रा.नि.
संकटमा परेका	२	१	५०
संवेदनशील	५	-	०
खतराको नजिक (समीप)	२	१	५०
संरक्षित (नेपाल सरकार)	१८	३	१६.७
साइटिस प्रथम	२	-	०
साइटिस द्वितीय	४५८	१२६	२७.५
साइटिस तृतीय	४	२	२५

तालिका नं. ७: शि.ना.रा.नि. मा वनस्पति र वन्यजन्तुको उचाई तथा बासस्थान अनुसारको विवरण :

वनको प्रकार वा बासस्थान	उचाई (मि.)	वनस्पति	वन्यजन्तु
तल्लो मिश्रित चौडापाते वन	१०००-१५००	चिलाउने, कटुस, उत्तिस, कदम, पैयु	जंगली बँदेल, रतुवा मृग, बाँदर, लंगुर, खरायो
खोटे सल्लाको वन	१०००-१६००	खोटे सल्ला, कटुस, काफल, सौर	जंगली बँदेल, रतुवा मृग, बाँदर, लंगुर, खरायो
उपल्लोतटीय मिश्रित चौडापाते वन	१५००-२७००	फिरफिरे, मौवा, उत्तिस, सौर, सिरिस, लाकुरी, ओखर, वैस, खसु प्रजाति	घोरल, हिमाली कालो भालु, मलसाप्रो, जंगली बँदेल,
खसु-बाँझको जंगल	२३००-२७००	खसु, चाप, गुराँस	जंगली बँदेल, रतुवा मृग, दुमिस

२.२ वन्यजन्तु :

२.२.१ स्तनधारी वन्यजन्तु :

यो निकुञ्जमा संकटमा परेका २ संकटमा नपरेका स्तनधारी वन्यजन्तु पाइन्छन् । यिनिहरु उपोष्ण क्षेत्रको १००० मिटर उचाई देखि समुद्र सतहबाट २७०० मिटरसम्मको उचाईको शितोष्ण वन क्षेत्रमा फैलिएका छन् । प्रत्यक्ष अवलोकन, अप्रत्यक्ष अवलोकन, अन्तर्वार्ता, अध्ययन प्रतिवेदन समेतका आधारमा ५२ प्रजातिका स्तनधारी वन्यजन्तु अभिलेखिकरण गरिएका छन् । यस क्षेत्रमा अभिलेखिकरण गरिएका ५२ प्रजातिका स्तनधारी वन्यजन्तुमध्ये राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ को अनुसूची १ मा सूचीकृत संरक्षित वन्यजन्तु ४ प्रजातीहरु, आयूसिएनको रेड डाटा बुकमा सूचीकृत ८ प्रजातिहरु, १२ प्रजातिका साइटिसको अनुसूचीमा सूचीकृत -अनुसूची-१ मा ८ र अनुसूची २ मा ४ वन्यजन्तुहरु यस निकुञ्जमा पाइन्छन् । यस निकुञ्जमा पाइने स्तनधारी वन्यजन्तुहरुको संक्षिप्त विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ ।

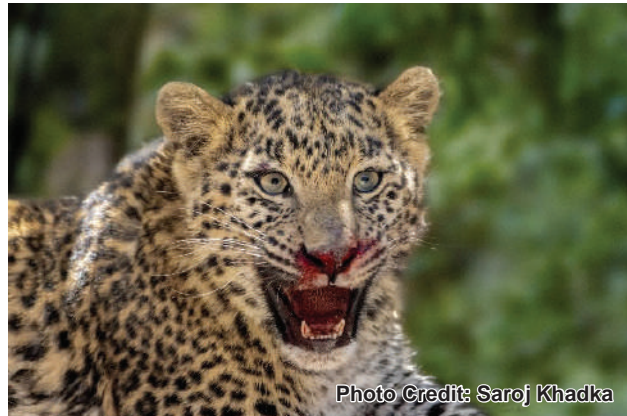

Photo Credit: Saroj Khadka

तालिका नं. ८: शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जमा पाइने मुख्य स्तनधारी वन्यजन्तुहरुको सूची :

क्र.सं.	नेपाली नाम	अङ्ग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम	ऐनद्वारा संरक्षित	आईयूसिएन	साइटिस
१.	जरायो	Sambar Deer	<i>Rusa unicorn</i>		VU	
२.	थार	Himalayan Serow	<i>Capricornis thar</i>		NT	I
३.	हिमाली घोरल	Himalayan Ghoral	<i>Naemorhedus goral</i>		VU	I
४.	चितुवा	Common Leopard	<i>Panthera pardus</i>		VU	I
५.	ध्वाँसे चितुवा	Clouded Leopard	<i>Neofelis nebulosa</i>	P	VU	I
६.	जंगली विरालो	Jungle Cat	<i>Felis chaus</i>		LC	II
७.	चरी बाघ	Leopard Cat	<i>Prionailurus bengalensis</i>	P	LC	II
८.	हिमाली कालो भालु	Himalayan Black Bear	<i>Ursus thibetanus</i>		VU	I
९.	आसामी (पहरे) रातो बाँदर	Assam Macaque	<i>Macaca assamensis</i>	P	NT	II
१०.	लंगुर	Nepal Grey Langur	<i>Semnopithecus schistocercus</i>		LC	I
११.	रातो बाँदर	Rhesus Macaque	<i>Macaca mulata</i>		LC	II
१२.	सालक	Chinese Pangolin	<i>Manis pentadactyla</i>	P	CR	I

संकेत :

P: Protected (संरक्षित), VU : Vulnerable (जोखिममा),

E: Endangered (खतरामा), NT: Near Threatened (खतरा नजिक),

L.C. : Least Count (कम गणना), CR: Critically Endangered (गम्भिर खतरामा),

साइटिस अनुसूची I : लोप हुने स्थितिमा पुगेका प्रजाति,

साइटिस अनुसूची II : निकट भविष्यमा लोप हुन सक्ने अवस्थामा रहेका प्रजाती

२.२.२ पंक्षी :

नेपालमा रहेका विभिन्न “महत्वपूर्ण चरा क्षेत्र” (Important Bird Area (IBA) हरु मध्ये यस निकुञ्ज पनि एक हो । निकुञ्ज क्षेत्रमा ११७ प्रजातिका बसाइसराई गरी आउने चरा समेत ३२० भन्दा बढी प्रकारका चराका प्रजातिहरु पाइन्छन् । निकुञ्जमा अभिलेखिकरण गरिएको चराका प्रजातिहरु मध्ये १२० प्रकारका सिमसार क्षेत्रमा आश्रित, ८० प्रजातिका जाडोको मौसममा बसाइसराई गरी आउने आगन्तुक, ६ प्रकारका मनसुनमा बसाइसराई आउने, २८ प्रकारका आवासिय प्रकारका र ६ प्रकारका फिरन्ते चराका प्रजातिहरु पाइन्छन् । यस क्षेत्रमा सामान्यत पाइने पंक्षीका प्रजातिहरुमा हिमाली गिद्ध, चल्लाचोर भुइँचील, वन वाज, शिक्रा, श्येनवाज, द्रोणक चील, गोमायु महाचील, गोकले, लामापुच्छे, कालिज, कोइली, चुरेली, गौथली, जलखञ्जरी, खोलेधोबिनी, तोरी गाडा, भ्याकुर फिस्टा, मुसालिडे डिकुरे भ्याकुर र नेपालमा मात्र पाइने रैथाने चराको प्रजाती काडे भ्याकुर (Spiny babbler) पनि यस निकुञ्जमा पाइन्छन् ।

Tawny Cat Snake

क्षेत्र उत्तम बासस्थान हो । उपोष्ण र शितोष्ण क्षेत्रको विशेषताहरुको प्रतिनिधित्व गर्ने यो क्षेत्र वन्यजन्तुको सरिसृप र उभयचरहरुको प्रचुरता रहको छ । यस निकुञ्जमा ९ प्रजातीका उभयचर र २० प्रजातीका सरिसृप पाइन्छन् । राजगोमन (King Cobra) यस निकुञ्जमा पाइने मुख्य सरिसृप हो । सरीसृप र उभयचरको बारेमा विस्तृत अध्ययन अनुसन्धान हुन नसके पनि भ्यागुते सर्प (Himalayan pit viper), धामन, पानीसाँप, चिचिन्डे लगायतका सर्पहरु तथा हरियो छेपारो, छिपकली जस्ता सरीसृप समेत यहाँ पाइन्छ । पाहा, भ्यागुता, खसे भ्यागुताहरु यहाँ पाइने मुख्य उभयचरहरु हुन् ।

२.२.३ उभयचर र सरिसृप :

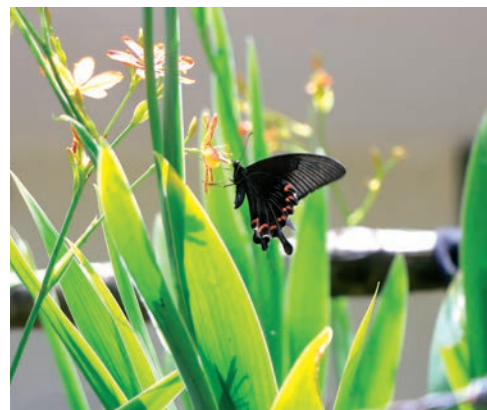
दूर्लभ र संकटापन्न सरिसृप र उभयचर प्रजातिको लागि शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती

तालिका नं. ९: सरिसृप र उभयचरहरुको सूची

क्र.सं.	नेपाली नाम	अङ्ग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम	आईयूसिएन	साइटिस
१	भ्यागुता	Indian Bullfrog	<i>Hoplobatrachus tigerinus</i>		II
२	सर्प	Rat Snake	<i>Ptyas mucosuss</i>		II
३	गोमन	Common Cobra	<i>Naja naja</i>		II
४	मोनोक्लेड गोमन	Monocled Cobra	<i>Naja kaouthia</i>		
५	राजगोमन	King Cobra	<i>Ophiophagus hanna</i>		II
६		Himalayan Trinket	<i>Orthriophis hodgsoni</i> Günther, 1860	Not yet assessed	

२.२.४ पुतली र कीराहरु :

परागसेचनमा मुख्य भूमिका खेल्ने पुतलीहरुको मानिस, जैविक विविधता र पारिस्थिकीय प्रणालीमा महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । बासस्थान विज्ञहरुको मत रहेको छ की वातावरणमा हुने परिवर्तनबाट पुतली र मोथहरुको संख्या घट्नुको मुख्य कारण बासस्थान विनाश नै हो । भू-उपयोग प्रणाली जस्तै भौतिक पूर्वाधारको निर्माण र जलवायु परिवर्तनको कारण प्रतिकूल प्रभाव परेको छ । नेपालमा ६६० प्रजातिका पुतलीहरु पाइन्छन्, जुन विश्वमा पाइने पुतलीका प्रजातिको ३.३ प्रतिशत हो । ३६० भन्दा बढी प्रजातिका पुतलीहरु काठमाडौँ उपत्यका र वरपरका

Paris peacock (*Papilio paris*)

क्षेत्रमा अभिलेख गरिएको छ (खनाल र स्मिथ, २०५६) । शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज एउटा सम्भावित क्षेत्र हो जहाँ पुतलीहरूको उचाईका आधारमा वितरण रहेको पाइन्छ । विगतमा गरिएको अध्ययनमा १०८ प्रजातिका पुतलीहरू अभिलेख गरिएको भएतापनि १२४ प्रजातिका पुतलीहरू पनि अभिलेखिकरण गरिएको छ । दूर्लभ र संकटापन्न प्रजातिको *Papilio Krishna* (Papilionidae), आयुसिएनको रातो सूचीमा सूचीकृत यो प्रजाति २१२० मिटर उचाईमा पाइन्छ । उचाईका आधारमा पुतलीको वितरण ४१ प्रजातिहरू १४०० मिटरको क्षेत्रमा, ४४ प्रजातिहरू १९०० मिटर उचाई, १७ प्रजातिहरू २४०० मिटर ६ प्रजातिहरू २७०० मिटर गरी कुल १०८ प्रजातिहरू पाईन्छन् ।

तालिका नं. १०: शिवपुरी जंगलमा पुतलीका प्रजातिहरूको विविधता, वितरण र अवस्था :

उचाई मिटर	कूल प्रजातिका संख्या	दूर्लभ प्रजातिको संख्या/सामान्य प्रजाति
१४००	२०	११/३
१४००	२१	१०/२
१९००	२०	१२/३
१९००	२४	९/२
२४००	१७	३/३
२७००	६	२/०

२.२.५ माछा :

धाप ड्याममा रहेको पोखरी र त्यसको तल्लो तटीय खोलामा एउटा प्रजाति मात्र पाईन्छ जुन सबै प्रकारका प्राकृतिक पानीका स्रोतमा नेपालभरि नै पाईने प्रजाति हो “द क्रिक लोच” (*Schistura beavain*) । यो प्रजाति कम महत्वको र आयुसिएनको कम सरोकारको प्रजातिमा सूचीकृत गरिएको छ । नागमती खोलामा असला माछाको एउटा प्रजातिको धेरै संख्यामा पाईएको छ ।

२.३ जलश्रोत :

धार्मिक क्षेत्र, जल श्रोतका मुहान र जैविक विविधता संरक्षणका दृष्टिकोणले काठमाडौं उपत्यकाको उत्तरतर्फ रहेको शिवपुरी र पश्चिम तर्फ रहेको नागार्जुन महत्वपूर्ण पहाडहरूका रूपमा रहेका छन् । शिवपुरीको पानीमुहान (मुहान पोखरी) क्षेत्रबाट वि.सं. १९५० देखि नै काठमाण्डौ शहरमा योजनाबद्ध रूपमा पुर्वाधार विकास गरि खानेपानी आपूर्ति हुने गरेको छ । शिवपुरी जलाधार क्षेत्र संरक्षणको लागि वि.सं. २०३२/ ३३ देखि विश्व खाद्य तथा कृषि कार्यक्रम (FAO) को सहयोगमा विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको थियो ।

निकुञ्ज कार्यालय मार्फत निकुञ्ज भित्रका वस्ती तथा जग्गा अधिग्रहण गर्ने कार्य वि.सं २०४७ साल सम्म

रहेकोमा बदलिंदो राजनैतिक प्रक्रियाले यो क्रम रोकिएकाले मुलखर्क, ओखेनी, चिलाउने र कुने गाँउ निकुञ्ज भित्र रहेका छन् । यसका साथै जलाधार क्षेत्र आसपासको करिव ४,००० रोपनी (२०० हेक्टर) निजी जमिन अधिग्रहण गरी वृक्षारोपण गरिएको थियो । यस क्षेत्रबाट काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड, विभिन्न खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिले खानेपानी वितरणको लागि र केहि संघ संस्था, तथा व्यक्तिहरूले समेत निजि प्रयोगकोलागि पानी संकलन गर्ने गरेका छन् ।

२.४ सांस्कृतिक सम्पदा/विविधता :

शिवपुरी पहाडको चुचुरो र नागार्जुन पहाडको चुचुरो हिन्दु र बौद्ध धर्माबलम्बीका लागि पवित्र तीर्थस्थलहरू हुन् । शिवपुरीमा भगवान शिव र नागार्जुनमा भगवान गौतम बुद्धको तपो भूमि हो । पवित्र वाग्मती र विष्णुमती नदीहरूको उद्गमस्थल शिवपुरी पहाडको पूर्व र दक्षिण मोहडा रहेको छन् । जमाचो, पचली भैरव, विच गुफा, लक्ष्मी गुफा, पाप पुण्य गुफा, नाँच भैरव मन्दिर, बुद्धगुफा आदि नागार्जुन तर्फका प्रसिद्ध धार्मिकस्थल हुन भने वाग्द्वार, विष्णुद्वार, सुन्दरीमाई, कागेश्वरी, मणिचुड, तारकेश्वर र नागीगुम्बा शिवपुरीतर्फका प्रख्यात धार्मिक तीर्थस्थलहरू हुन् ।

श्री वाग्मती अक्षी
Vaḡmatī Ganga

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा संचालित वार्षिक कार्यक्रमहरूको प्रगति

३

यस निकुञ्जमा सञ्चालित राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना तथा प्रकृतिमा आधारित पर्यटन तर्फको पुँजीगत र चालु खर्च अन्तर्गत सम्पादित कार्यहरूलाई मुख्य ६ भागमा विभाजन गरी कार्यक्रमहरूको विवरण तयार गरिएको छ । सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरू निम्नानुसार रहेको छ । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अनुसूची ३ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. ११: कार्यक्रम तर्फको सक्षिप्त विवरण

विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)			खर्च (रु. हजारमा)			वित्तीय प्रगति प्रतिशत			भौतिक प्रगति प्रतिशत	आयोजना
चालु	पूजिगत	जम्मा	चालु	पूजिगत	जम्मा	चालु	पूजिगत	जम्मा		
२२६९	३७७९५	४००६४	२२०४	२७८९५	३००९९	९७.९४	७३.८९	७५.९३	९८.६	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना
६०६२	०	६०६२	५०५५	०	५०५५	८३.३९	०	८३.३९	९५.७९	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
८८७	९००	१८८७	८२६	९४२	१७६८	९३.९२	९४.२	९३.६९	८९.६६	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन
९२९६	३७८९५	४८०९३	८०८५	२८८३७	३६९२२	८३.४४	९५.६७	८४.०७	९४.६६	जम्मा

क) भौतिक पूर्वाधार निर्माण/मर्मत सुधार कार्य

१. कार्यालय पोष्ट भवन निर्माण/मर्मत

यस निकुञ्जको ढकालचौर सेक्टर अन्तर्गत गुर्जे र ककनीमा पोष्ट भवन निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी पानीमुहान, सुन्दरीजल र नागार्जुनमा पोष्ट भवन मर्मत सुधारको कार्य सम्पन्न भएको छ । यस निकुञ्जको मुख्य कार्यालयमा विगतको आर्थिक वर्षमा पूरा हुन नसकेको पर्यटक सूचना केन्द्रको भवन यस आ.व. मा अधुरो भवन निर्माण भनि पूरा

भएको छ । साथै पानीमुहानमा प्रतिकालय मर्मत र सुन्दरीजल सेक्टरमा भ्यूटावर मर्मतको कार्य सम्पन्न भएको छ ।

२. बाटो, वन पथ तथा फायरलाईन निर्माण तथा मर्मत सुधार

यस आ.व.मा जम्मा २० कि.मि वन पथ मर्मत सुधार, २० मिटर पर्यटक मार्ग मर्मत तथा स्तरोन्नती, १० मिटर गोरेटो बाटो मर्मत र ३ किलो मिटर वन पथ ग्राभेलिङको कार्य सम्पन्न भएको छ ।

Tawny Cat Snake

वनपथ मर्मत सुधार

खानेपानी निर्माण तथा मर्मत सम्भार

यस निकुञ्जको ढकालचौर सेक्टर र सुन्दरीजल सेक्टर गरि २ ठाउँमा खानेपानी मर्मत सम्भारको कार्य पूरा भएको । यस निकुञ्जको पानीमुहानमा खानेपानी मुहान संरक्षण तथा व्यवस्थापनको कार्य पूरा भएको छ । यी कार्यहरूले कर्मचारी तथा आगन्तुकहरूलाई खानेपानी आपूर्ति कार्यमा सहजता भएको छ ।

शौचालय निर्माण तथा मर्मत

मानिस जिवनको स्वास्थ्यको सुचकको रूपमा रहेका शौचालय व्यवस्थापन नभएमा दुर्गन्ध फैलने, रोग लाग्न सक्ने तथा अन्य वातावरणमा समेत असर पर्ने भएकाले शौचालयहरूको नियमित मर्मत संभार हुन आवश्यक रहेको विषयलाई गम्भिरता पूर्वक लिई निकुञ्जको नागार्जुन, पानीमुहान, जगात, महाँकाल क्षेत्रमा गरी जम्मा ५ स्थानमा शौचालय मर्मत र पानीमुहानमा शौचालय निर्माणको कार्य यस आ.व. मा सम्पन्न भएको छ ।

मठ /मन्दिर/गुम्बा मर्मत

धार्मिक पर्यटकहरूको समेत यस निकुञ्ज प्रमुख गन्तव्य स्थलको रूपमा परिणत भईरहेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै यस कार्यालय मार्फत यस निकुञ्ज क्षेत्रभित्र रहेका धार्मिक स्थलहरू जस्तै मणीचुड, कागेश्वरी, सुन्दरीमाई, बागद्वार, तारकेश्वर, पचली भैरव, जामाचो लगायतका धार्मिक स्थलहरू सरोकारवालाहरूको समन्वयमा हुँदै आईरहेको छ । शिवपुरी क्षेत्रमा रहेको साँस्कृतिक सम्पदा संरक्षण कार्यको लागि गुम्बा मर्मत सम्भार कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

मेषजाली सहितको तारवार निर्माण

मानव वन्यजन्तु द्वन्द न्यूनिकरण कार्यको लागि ४.५ कि.मि. क्षेत्रमा मेषजाली सहित तारवार निर्माण कार्यको लागि वजेट विनियोजित भएकोमा यस निकुञ्ज अन्तर्गत मध्यवर्ती व्यवस्थापन समिति मार्फत ११ वटा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति अन्तर्गत अत्यावश्यक स्थानमा मेषजाली सहित तारवार निर्माण कार्य भएको छ । यो कार्य मार्फत मानव वन्यजन्तु द्वन्द न्यूनिकरण हुने लक्ष्य यस कार्यालयले लिएको छ ।

मेषजाली सहितको तारवार

ख) तालिम/गोष्ठी तथा अन्तरक्रिया

गेमस्काउट/सेनालाई पुर्नताजगी तालिम

यस निकुञ्जको सुरक्षार्थ खटिएका भवानी दल गण र कालीध्वज गणका ९० जना भन्दा बढी सुरक्षाकर्मी तथा कर्मचारीहरूलाई जैविक विविधता संरक्षण सम्बन्धी गरिने विविध कार्यहरूबारे जानकारी तथा चुस्तदुरुस्त रूपमा फिल्ड स्तरमा काम गर्न सहज होस भन्ने उद्देश्यले ३ दिन तालिम प्रदान गरिएको थियो । विशेषत उक्त तालिममा ऐन नियम, जैविक विविधता संरक्षण सम्बन्धी गरिने विभिन्न कृयाकलाप सम्बन्धमा जानकारी गराइएको थियो । उक्त तालिममा चार वटा सेसन थिए ।

सेनालाई तालिम

गेमस्काउट/सेनालाई पुर्नताजगी तालिमको सेसन प्लान			
प्रथम सेसन	दोस्रो सेसन	तेस्रो सेसन	चौथो सेसन
राष्ट्रिय निकुञ्ज र संरक्षित क्षेत्र सम्बन्धि जानकारी	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जमाबारे जानकारी र यस निकुञ्जमा हुने गरेको कामहरू	निकुञ्जसंग सम्बन्धित ऐन नियम र कानूनहरू र नेपालमा चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार हुने वन्यजन्तुहरू	निकुञ्जमा गर्न निषेध गरिएका कार्यहरू, संरक्षित क्षेत्रभित्र लैजान निषेधित वस्तुहरू, संरक्षित क्षेत्रको सुरक्षार्थ खटिएका नेपाली सेनाले निकुञ्ज/आरक्ष प्रशासनलाई दिनु पर्ने जानकारी, निकुञ्ज/आरक्ष प्रशासनले संरक्षित क्षेत्रको सुरक्षार्थ खटिएका नेपाली सेनालाई दिनुपर्ने जानकारी र संरक्षित क्षेत्रको सुरक्षार्थ खटिएको नेपाली सेनाको अपरेशनल निर्देशन

सामुदायिक वन व्यवस्थापन तालिम

गत आ.व. २०७७/७८ मा यस निकुञ्ज अन्तर्गतको सिन्धु शिवपुरी मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति क्षेत्रमा रहेका मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहका पदाधिकारी तथा प्रतिनिधिहरूलाई सामुदायिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम तथा जानकारी गराइएको थियो भने यस वर्ष २०७८/७९ मा ककनी ओखरपौवा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति र चिसापानी शिवपुरी मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति क्षेत्रमा रहेका मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहका पदाधिकारी तथा प्रतिनिधिहरूलाई सामुदायिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिममा सहभागी गराइएको थियो । यस निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका ७६ वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वनमा समेत नियमित रूपमा व्यवस्थापन तालिम तथा गोष्ठी गरी वन व्यवस्थापन तथा जैविक विविधता संरक्षण गर्न आवश्यक रहेको छ ।

सामुदायिक वन व्यवस्थापन तालिम

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनिकरण सचेतना गोष्ठी

निकुञ्जको आसपास मध्यवर्ती क्षेत्रमा वसोवास गर्ने मानिसहरू अरु स्थानको तुलनामा वढी मानव र वन्यजन्तु विचमा हुने द्वन्द्व हुने गरेको पाईन्छ । मानिसहरूले आफ्नो दैनिकी आवश्यकता पुरा गर्न वन जंगलमा सहारा लिइरहेको हुन्छ भने वन क्षेत्रमा वस्ने जिवजन्तुहरू पनि आफ्नो वासस्थानमा रहेको सिमित श्रोत तथा साधनहरूमाथी आत्मनिर्भर हुनु पर्ने हुन्छ । जव सिमित श्रोत तथा साधन मार्फत मानव र वन्यजन्तुहरूले आ-आफना आवश्यकता पुरा गर्नकालागि उपभोग गर्न तल्लीन हुदाँ मानव वन्यजन्तु विच द्वन्द्व हुने गरेको पाईन्छ । द्वन्द्वका कारण निकुञ्ज प्रशासन तथा स्थानीयहरू विच उत्पन्न हुन सक्ने तनावले जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षणमा नकारात्मक असर पर्न सक्ने भएकाले सोको थप बढुवा हुन नदिन तथा न्यूनिकरण गर्न सरोकारवालाहरू विच पानीमुहानमा समन्वय बैठक तथा सचेतना गोष्ठी सम्पन्न भएको थियो ।

वन्यजन्तु सप्ताह

“वन्यजन्तु संरक्षणमा समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्व” भन्ने नाराका साथ बैशाख १—७ सम्म सप्ताहव्यापी रूपमा २७ औं वन्यजन्तु सप्ताह विभिन्न कार्यक्रम गरी सम्पन्न गरिएको थियो । सो अवसरमा साप्ताहिक रूपमा निकुञ्जको सबै सेक्टर तथा पोष्टको क्षेत्रमा सरसफाई गरिएको थियो भने बैशाख १ मा उद्घाटन कार्यक्रम, बैशाख २ मा निकुञ्ज बृहत सरसफाई कार्यक्रम, बैशाख ३ मा पर्यटक सचेतना कार्यक्रम, बैशाख ४ मा महानिर्देशकहरूको उपस्थितिमा पंक्षी अवलोकन कार्यक्रम, बैशाख ५ मा पर्यटनसंग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसंग अन्तर्क्रिया गोष्ठी, बैशाख ६ मा संरक्षणको लागि भलिबल प्रतियोगिता (उद्घाटन) र अन्तिम दिन मा संरक्षणको लागि भलिबल प्रतियोगिता आयोजना गरी वन्यजन्तु सप्ताह समापन गरिएको थियो ।

वन्यजन्तु सप्ताहमा विशेष अतिथिको भ्रमण

संरक्षण सम्बन्धी सामग्री उत्पादन तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन

यस कार्यक्रम अन्तर्गत १,००० प्रति वन वातावरण संरक्षण सम्बन्धि डायरी, १००० प्रति शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०७६ तथा गत आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भएका सम्पूर्ण गतिविधी समेटिएको निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको वार्षिक प्रतिवेदन १५० थान प्रकाशन तथा वितरण गरिएको थियो ।

ग) बासस्थान व्यवस्थापन तथा संरक्षण

चरा तथा साना स्तनधारी सर्वेक्षण

वातावरण तथा जलाधारको स्वच्छताको सुचकको रूपमा निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा पाईने ३२० भन्दा वढि प्रजातीका चराहरू यस निकुञ्जमा तथ्याकं रहेकोमा सो तथ्याकंको अध्यावधिक गर्ने कार्य यस कार्यालयको प्रमुख लक्ष्यहरू मध्य एक राखि यस निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा पाईने अभिलेख गरिएको थियो । साथै साना स्तनधारीको सर्वेक्षण गर्दा जम्मा १५ प्रजातिका चमेरा र १० प्रजातिका मुसा गरि यस राष्ट्रिय निकुञ्जमा जम्मा ५३ वटा स्तनधारी प्रजाति भएको

चरा सर्वेक्षण

चमेरा सर्वेक्षण

अभिलेखीकरण गरियो | लामो समय देखि वैज्ञानिक तवरले यो निकुञ्ज क्षेत्रमा सर्वेक्षण कार्य नभएकाले नियमित रूपमा सर्वेक्षण तथा अनुसन्धान कार्य गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।

वन डढेलो व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रचार प्रसार

वन डढेलो तथा यस बाट हुन सक्ने क्षतीको विषयमा जानकारी गराउने उद्देश्यले श्रव्य तथा दृश्य माध्यमको सामग्री तयार गरी वितरण तथा प्रचार प्रसार गर्ने उद्देश्यले यो कार्य सम्पन्न गरिएको हो । यो कार्य अन्तर्गत पम्पलेट तथा डिस्प्ले तयारी गरिएको तथा संचार माध्ययमबाट प्रचार प्रसार कार्य गरिएको हो । यो कार्य मार्फत सरोकारवालाहरू तथा मध्यवर्ती क्षेत्र आसपासका वासिन्दाहरूलाई सूचना प्रवाह गरिएको थियो ।

सेना, प्रहरी, प्रशासन, नागरिक समाज संगको सहकार्यमा डढेलो नियन्त्रण कार्य

निकुञ्ज संरक्षणका सरोकारवालाहरूको संलग्न तथा सहयोगमा निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधता तथा सो क्षेत्रको वातावरण संरक्षण गर्न सहजता पुग्ने अवस्थामा निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधताको प्रमुख शत्रु वन डढेलो मिलि निभाउनु पर्ने अवस्था तथा बाध्यताले गर्दा उनीहरूको संलग्नतामा वन डढेलो तथा आगलागी नियन्त्रण गर्ने कार्य भएको थियो ।

खानेपानी मुहान संरक्षण तथा व्यवस्थापन

यो निकुञ्जबाट मध्यवर्ती क्षेत्र तथा काठमाडौं उपत्यका क्षेत्रका मानिसहरूले नियमित रूपमा खानेपानीको प्रयोग गरिरहेको परिवेशमा पानीमुहानको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्नु यस कार्यालयको प्रमुख लक्ष्य रहेको छ । यस कार्य अन्तर्गत निकुञ्जको मुख्यालय पानीमुहान क्षेत्रमा वृक्षारोपण कार्य सम्पन्न भएको तथा पानीमुहानको महत्व झल्कने तवरले ढुंगेधारा जडान कार्य सम्पन्न भएको छ । यस आ.व. मा यस निकुञ्जबाट लाभान्वित हुने करिब २,५०० घरधुरीलाई २७

खानेपानी उपभोक्ता समिति मार्फत खानेपानी मुहान संरक्षण तथा मर्मतको अनुमति प्रदान गरिएको छ ।

खानेपानी मुहान संरक्षण तथा व्यवस्थापन

घ) पर्या पर्यटन कार्यक्रम

वनपथ ग्राभेलिङ तथा मर्मत सुधार

यस निकुञ्जको गुर्जे भञ्ज्याङ्ग देखि सिक्रे क्षेत्र तथा पानीमुहान देखि सुन्दरीजल र पानीमुहान देखि डाँडागाउँ अन्तर्गतको सडक खण्ड मा ३ कि.मि ग्राभेलिङ गर्ने कार्य सम्पन्न भएको थियो । साथै वनपथ मर्मत अन्तर्गत डाँडागाउँ देखि पानीमुहानसम्म

वनपथ ग्राभेलिङ तथा मर्मत

र पानीमुहान देखि सुन्दरीजल सम्म गरी जम्मा १० कि.मि बनपथ मर्मत सम्भार कार्य गरिएको थियो । । बनपथ (अग्नि रेखा) मर्मत सम्भार कार्य पश्चात् निकुञ्ज क्षेत्रमा गस्ती कार्यमा सहजता, डढेलो लाग्न नदिन अग्नी नियन्त्रण रेखाको रूपमा तथा पर्यटक आवतजावत गर्न सहज भएको थियो ।

पर्यटक मार्ग मर्मत तथा स्तरोन्नती

पानीमुहान क्षेत्र पर्यटकहरूको मुख्य गन्तव्य स्थलमध्ये एक रहेकाले यस कार्य अन्तर्गत पानीमुहानमा रहेको करिव २० मिटर जिर्ण पर्यटक पदमार्गमा मर्मत सम्भारको कार्य गरिएको थियो । साथै पर्यटन कार्य नागार्जुन क्षेत्रमा समेत हुने अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै फुलवारीगेट देखि ऐनडाँडा खण्डमा रहेको जिर्ण पदमार्गको मर्मत सम्भार तथा स्तरोन्नती कार्य भएको थियो ।

पर्यटक मार्ग मर्मत तथा स्तरोन्नती

साईनबोर्ड / सूचनाबोर्ड मर्मत

निकुञ्जको वारेमा जानकारीमुलक सूचनाको साथै पर्यटकहरूले प्रयोग गर्ने निकुञ्जको विविध पदमार्गहरू तथा अन्य बाटोको वारेमा जानकारी तथा सूचना सम्प्रेषण भई पर्यटकहरूलाई निकुञ्ज क्षेत्रमा अवलोकन भ्रमण कार्य गर्न सहज हुने उद्देश्यले निकुञ्जको विभिन्न स्थानमा मर्मत तथा जडान गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।

प्लाष्टिक सामग्री नियन्त्रण तथा पर्यटकिय क्षेत्रको फोहोर मैला व्यवस्थापन

फाहोर मैला व्यवस्थापन भावी दिनमा थप चुनौति पूर्ण रूपमा देखिन सक्ने सम्भावना रहेकाले प्लाष्टिक सामग्री नियन्त्रण कार्यको लागि पर्यटक प्रवेश गर्ने प्रवेशद्वारमा नियमित रूपमा चेकजाँचको साथै पर्यटकले आफू सँग लाने प्लाष्टिक सहितको सामानहरू अनिवार्य रूपमा फिर्ता ल्याउनु पर्ने र प्रवेशद्वारहरूमा

सरसफाई

डस्टबिनको व्यवस्थापन गरिएको थियो भने जनचेतना अभिवृद्धी कार्यको लागि प्रवेशद्वारहरूमा प्लाष्टिक सामग्री रोकथाम र नियन्त्रणको लागि सूचना मुलक सामग्री राखिएको थियो । त्यस्तै पर्यटकिय क्षेत्रको फोहोर मैला व्यवस्थापन कार्यको लागि पाक्षिक रूपमा यस निकुञ्जको नागार्जुन, ढकालचौर, पानीमुहान, सुन्दरीजल क्षेत्रहरूमा निकुञ्ज कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी सहितको टोली खटिई पर्यटकहरूबाट फालिएका फोहोरजन्य वस्तुहरू सँकलन गरि ल्याउने कार्य भएको थियो । यस आर्थिक वर्षमा कोरोना महामारीका बावजुत करिव १००० बोरा फोहोर सँकलन गरी व्यवस्थापन भएको थियो ।

ड) शिकार नियन्त्रण कार्य :

निकुञ्ज संरक्षण र सुरक्षा प्रवन्ध :

वन्यजन्तुको चोरी शिकार, अतिक्रमण, वन पैदावारको चोरी निकाशी लगायतका अवैध कृयाकलापहरू यस शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको जैविक विविधता संरक्षण कार्यमा प्रमुख चुनौतीको रूपमा रहेको छ । यस निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधता संरक्षण कार्यको लागि शिवपुरी क्षेत्र र नागार्जुन क्षेत्रमा २ वटा नेपाली सेनाको गणहरू तैनाथ रहेका छन् । शिवपुरी तर्फ

संयुक्त गस्ती

दि फेमस महिन्द्र दल गण अन्तर्गत ११ वटा सुरक्षा पोष्ट र नागार्जुन तर्फ शमशेर दल गण अन्तर्गत १० वटा सुरक्षा पोष्टहरु तैनाथ रहेका थिए । २०७८ चैत्र महिनाबाट शिवपुरी तर्फ श्री भवानी दल गण र नागार्जुन तर्फ श्री कालीध्वज गण तैनाथ भएको छ ।

निकुञ्ज तर्फ ११६ जनाको दरबन्दी रहेकोमा निकुञ्ज कार्यालय, ३ वटा सेक्टर कार्यालय, ४ वटा रेञ्जपोष्ट र ११ वटा पोष्ट गरी १९ स्थानमा कार्यरत रहेका छन् । जैविक विविधता संरक्षण कार्यको लागि नियमित रूपमा गस्ती कार्य, छोटो तथा लामो दुरीको गस्ती, आकस्मिक गस्ती, रियल टाईमा आधारित स्मार्ट पेट्रलिङ्ग गस्ती,

वन्यजन्तु उद्धार, अतिक्रमण नियन्त्रण लगायतका कार्यहरु भईरहेका छन् । वि.सं. २०७८ चैत्र सम्म यस निकुञ्ज सुरक्षार्थ श्री दि फेमस महिन्द्र दल गण र श्री शमशेर दल गण सँग र त्यस पश्चात श्री भवानी दल गण र नागार्जुन तर्फ श्री कालीध्वज गणसंग नियमित पाक्षिक तथा मासिक रूपमा समन्वय बैठक बसी जैविक विविधता संरक्षण कार्यको लागि गस्ती लगायत संरक्षण सम्बन्धि अन्य समसामायिक विषय वस्तुहरुमा छलफल गरी दैनिक रूपमा गरिने गस्ती लगायत संरक्षण सम्बन्धि रणनीति तयार गरी चोरी शिकार नियन्त्रण तथा जैविक विविधता संरक्षण सम्बन्धी कार्यहरु भईरहेको छ ।

तालिका नं. १२: निकुञ्ज तथा सेनाका सुरक्षा पोष्टहरुको विवरण :

शिवपुरी तर्फ :				
सि.न.	स्थान	निकुञ्ज प्रशासन तर्फ	नेपाली सेना तर्फ	पोष्टहरुको विवरण
१	पानीमुहान	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय	भवानीदल गण	संयुक्त
२	सुन्दरीजल	सुन्दरीजल सेक्टर कार्यालय	भवानीदल गण	संयुक्त
३	महाँकाल	महाँकाल प्रवेशद्वार		
४	मुलखर्क	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
५	कुँईकेल	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
६	मणिचुड	मणिचुड पोष्ट	नभएको	एकल
७	भुले	भुले पोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
८	चिसापानी	चिसापानी रेञ्जपोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
९	च गाउँ	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
१०	सिक्रे	सिक्रे पोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
११	गुर्जे	ढकालचौर सेक्टर कार्यालय	भवानीदल गण	संयुक्त
१२	टोखा	टोखा पोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
१३	पानीमुहान	पानीमुहान रेञ्ज पोष्ट	भवानीदल गण	
१४	तारेभिर	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
१५	नयाँपाटी	नयाँपाटी पोष्ट	नभएको	एकल
१६	गोदावारी	मृग अनुसन्धान केन्द्र	नभएको	एकल

नागार्जुन तर्फ :				
१	नागार्जुन	नागार्जुन सेक्टर कार्यालय	कालीध्वज गण	संयुक्त
२	रानीवन	रानीवन पोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
३	रातामाटे	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
४	ईचङ्ग	ईचङ्ग रेञ्जपोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
५	वतासे	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
६	ऐनडाँडा	ऐनडाँडा पोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
७	सोनागाउँ	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
८	मुडखु	मुडखु पोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
९	वैखु	नभएको	सुरक्षा पोष्ट	एकल
१०	ककनी	ककनी रेञ्जपोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त
११	पाँचमाने	पाँचमाने पोष्ट	सुरक्षा पोष्ट	संयुक्त

वन्यजन्तुको उद्धार तथा मृत्यु:

तालिका नं. १३: आ.व. २०७८/७९मा उद्धार तथा मृत्यु भएको वन्यजन्तुको विवरण :

क्र.सं.	वन्यजन्तु मृत्युको विवरण			घाईते वन्यजन्तु उद्धार तथा पुनर्स्थापना विवातन		
	प्रजाति	मृत्यु संख्या	कारण	प्रजाति	घाईते संख्या	कैफियत
१	बँदेल	१	प्राकृतिक	निरबिरालो	३	जंगलमा लागि छोडेको
२	चिल	१	प्राकृतिक	चितुवा	१	जंगलमा लागि छोडेको
३	रतुवा	२	प्राकृतिक	गिद्ध	१	जंगलमा लागि छोडेको
४	रतुवा	१	कुकुरको आक्रमण	रतुवा	५	३ वटा को मृत्यु भएको, १ वटा जंगलमा लागि छोडेको, १ कार्यालय परिसरमा लगेको
५	रतुवा	२	बिरामी भएर			
६	रतुवा	१	कारण नखुलेको			

मुद्दाको विवरण:

सि.नं.	मुद्दा विवरण	प्रतिवादी	फैसलाको अवस्था	कैफियत
१.	अवैध रुपमा वन पैदावार कटान गरेको ।	जिल्ला काठमाण्डौ गोकर्णेश्वर न.पा. १ बस्ने राम मानन्धर समेत २ जना भएको	मिति २०७८/०५/१५ गतेका दिन फैसला भएको	
२.	अवैध रुपमा वन्यजन्तु (पाहा) ओसारपोसार गरेको	जिल्ला नुवाकोट दुप्चेस्वर गा.पा. ६ तामुंग बस्ने रेशम तामाङ्ग भएको	मिति २०७८/०७/१६ गतेका दिन फैसला भएको	
३	मध्यवर्ती वन क्षेत्रमा अवैध रुपमा बाटो निर्माण गरेको	जिल्ला काठमाण्डौ कागेश्वरी मनहरा न.पा. १ बस्ने सानुभाई अधिकारी समेत ११ जना भएको	प्रतिवादीहरू धरौटी रकम तिरेर तारेखमा रहेको तथा हालको मिति सम्म यो मुद्दा फैसला नभएको	धरौटी रकम प्रति व्यक्ति रु ७४००० को दरले हुन आउने गरी कुल रकम ८,१४०००। यस कार्यालयको धरौटी खातामा जम्मा भैसकेको
४	वन क्षेत्रको जग्गा डोजर लगाई कब्जा गरेको	जिल्ला काठमाण्डौ तारकेश्वर न.पा. ९ मनमैजु बस्ने हरि ब. क्षेत्री समेत ५ जना भएको	प्रतिवादीहरू धरौटी रकम तिरेर तारेखमा रहेको तथा हालको मिति सम्म यो मुद्दा फैसला नभएको	२०७९।०४।०२ मा जम्मा भएको धरौटी २२२,०००।-

जम्मा मुद्दा संख्या :- ४

१. अत्या मुद्दा :- ०

२. २०७८।७९ नयाँ दर्ता :- ४

३. फैसला मुद्दा संख्या :- २

४. फैसला हुन बाँकी मुद्दा संख्या :- २

ड) विविध

नर्सरी व्यवस्थापन तथा वृक्षारोपण

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्र भित्र वृक्षारोपण गर्नुपर्ने स्थानहरूको भौगोलिक अवस्था तथा माग बमोजिम यस आर्थिक वर्षमा बिगत झैं विभिन्न प्रजातिका २६,००० बिरुवा उत्पादन गरियो ।

उत्पादन गरिएका विभिन्न प्रजातिका बिरुवाहरूको विवरण :

क्र.सं.	उत्पादन गरिएको विभिन्न प्रजाति	संख्या (गोटा)	कैफियत
१	अमला	३७५०	
२	पारिजात	१५००	
३	गुलमोहर	५००	
४	टाँकी	६००	
५	कोइरालो	१९००	
६	कागती	६००	
७	राजवृक्ष	१०००	

क्र.सं.	उत्पादन गरिएको विभिन्न प्रजाति	संख्या (गोटा)	कैफियत
८	बरो	७००	
९	पैयु	९४५०	
१०	गोदावरी	२५०	
११	जाई	२५०	
१२	तेजपात	१५०	
१३	कल्की	१५०	
१४	लालुपाते	६००	
१५	खामारी	४००	
१६	ईपिल	९००	
१७	रिठा	८५०	
१८	अम्बा	२६८०	
जम्मा		२६०००	

बिगतका आर्थिक वर्षहरूमा उत्पादन गरिएका विभिन्न प्रजातिका ७६९०० गोटा बिरुवाहरूलाई Root Shoot Cutting, Spacing, Culling, Treatment after Root Shoot Cutting etc. गरी व्यावस्थापनका कार्यहरू गरियो ।

व्यावस्थापन गरिएका विभिन्न प्रजातिका बिरुवाहरूको विवरण :

क्र.स.	व्यावस्थापन गरिएको प्रजाति	संख्या (गोटा)	कैफियत
१	ईपिल ईपिल	३२६००	
२	आम्बा	२४३३०	
३	अमला	१४००	
४	पारिजात	८७५	
५	धुपी	१६१५	
६	तेजपात	१८००	
७	लप्सी	३७००	
८	पैयु	३८३०	
९	बरोँ	४०००	
१०	कल्की	२८००	
जम्मा		७६९००	

यस निकुञ्जको सम्बन्धित सेक्टर/रेञ्जपोष्ट/पोष्ट तथा उपभोक्ता समितिहरूसंग समन्वय र छलफल कार्य पश्चात जसबाट निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका खाली पर्ती जग्गा तथा वृक्षारोपण गर्न आवश्यक स्थानहरू पहिचान गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो । पहिचान गरिएका तपसिलका स्थानहरूमा वृक्षारोपण कार्य सम्पन्न गरियो ।

क) ढकालचौर सेक्टर अन्तर्गतका क्षेत्रहरू:

फुलवारी (१५०१५ वटा बिरुवा)

ख) सुन्धरीजल सेक्टर अन्तर्गतका क्षेत्रहरू:

देउराली डाडौँ क्षेत्र (६००० वटा बिरुवा)

मुलखर्क र कागेश्वरी मन्दिर क्षेत्र (६५७० वटा बिरुवा)

सुनौलो कालिज पालन केन्द्र, रानीवन

नागार्जुन वन क्षेत्रको रानीवनमा सुनौलो कालिज पालन गर्दै आएकोमा नागार्जुन वन क्षेत्र शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जमा गाभिएपछि, यस निकुञ्ज कार्यालयद्वारा व्यवस्थापन हुँदै आएको छ ।

सि.नं.	प्रजातिको विवरण	०७६/०७७ भन्दा आगाडी	२०७६/०७७ मा उत्पादन	२०७७/०७८ मा उत्पादन	०७८/०७९ मा उत्पादन	०७८/०७९ मा कुल संख्याको विवरण
१.	सिल्भर कालिज	१	०	०	०	१
२.	गोल्डेन कालिज (भाले)	८	०	०	०	६
३.	गोल्डेन कालिज (पोथी)	३	०	०	०	३
४.	गोल्डेन कालिज (बच्चा/नछुटिएको)	०	१३	१	०	०
		१२	१३	१	०	१०

नोटः

- ✓ यस वर्ष जम्मा १७ वटा फूल उत्पादन गरी सदर चिडियाखाना, काठमाण्डौमा बच्चा उत्पादनको लागि पठाईएको भएता पनि बच्चा उत्पादनको लागि गरिएको प्रयास असफल रहेको ।
- ✓ यस आ.व. मा कालगतिले जम्मा ५ वटा गोल्डेन कालिजको मृत्यु भएको हो । उक्त मध्ये २ वटा भाले र ३ वटा पोथी रहेका छन् ।
- ✓ बासस्थानको लागि बनाइएको इन्कोलोजर जिर्ण अवस्थामा रहेको ।

मृग अनुसन्धान केन्द्र, गोदावरी

नेपाल सरकारको मिति २०४८ साल मंसिर १६ गतेको निर्णयानुसार नेपाल सरकार र University of Sydney/Department of Animal Health को संयुक्त प्रयासमा वि.सं. २०४९ माघमा ललितपुर जिल्लाको गोदावरीमा १० हेक्टर क्षेत्रफलमा मृग अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना भई वि.सं. २०५० साल पौष देखि अनुसन्धान कार्य थालनी भएको र पछि विविध समस्याको कारण उक्त केन्द्रमा अनुसन्धान कार्य बन्द भएकाले सो स्थानमा रतुवा मृग तथा चित्तलहरु पालन गर्ने कार्य मात्र भएको थियो । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत आ.व. २०७२/०७३ मा सो स्थानमा रहेका २९ वटा चित्तल मृगलाई मिति २०७२/१२/०५ र २०७२/१२/११ गते तत्कालिन पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष (हाल पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज) मा र २०७२ वैशाखमा वन्यजन्तु सप्ताहको उपलक्ष्यमा ५ वटा रतुवा मृगलाई यस निकुञ्जको पानीमुहान क्षेत्रमा स्थानान्तरण गरिएको थियो ।

यस निकुञ्ज कार्यालय अर्न्तगत कर्मचारी खटी सो केन्द्रमा संरक्षण तथा सुरक्षाको व्यवस्था हुँदै आईरहेकोमा हाल मृग अनुसन्धान केन्द्र जिर्ण तथा प्रयोग विहिन जस्तै भएकाले सो स्थानलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग मार्फत उद्धार केन्द्रको रूपमा परिणत गरी काठमाडौं उपत्यकामा हुने मानव वन्यजन्तु द्वन्द वाट प्रभावित तथा टुहुरा वन्यजन्तुको संरक्षण तथा व्यवस्थापनको लागि प्रयोग गर्न सकिने देखिन्छ ।

साना स्थान्धारी सर्वेक्षणको लागि सरसन ट्राप तयार गर्दै

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन

४.१ परिचय :

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा यसको मध्यवर्ती क्षेत्रले नेपालको संरक्षित क्षेत्र प्रणालीमा मध्य पहाडी भूभागको पारिस्थिकीय प्रणालीको प्रतिनिधित्व गरेको छ । निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधताको संरक्षण र व्यवस्थापनमा स्थानीय बासिन्दाको सक्रिय सहभागिता हासिल गर्न निकुञ्जसँग सिमाना जोडिएका काठमाडौं जिल्लाको शंखरापुर, कागेश्वरी मनहरा, गोकर्णेश्वर, बुढानिलकण्ठ, टोखा तारकेश्वर र नागार्जुन नगरपालिका गरी ७ वटा नगरपालिका, धादिङ जिल्लाको धुनिवेशी नगरपालिका १ वटा, सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको मेलम्ची नगरपालिका १ वटा नगरपालिका गरी कुल ९ वटा नगरपालिका र नुवाकोट जिल्लाको शिवपुरी गाउँपालिका र ककनी गाउँपालिका गरी २ वटा गाउँपालिका गरी कुल ११ स्थानिय तहमा मध्यवर्ती क्षेत्र भित्र समावेश गरिएको छ । नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदले वि.सं. २०७२ फागुन १५ गते कुल क्षेत्रफल ११८.६१ वर्ग कि.मी. क्षेत्र समावेश मध्यवर्ती क्षेत्रको घोषणा गरेको थियो (मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणाको राजपत्र, अनुसुचि-२) । मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र वन तथा बुट्यानले ढाकेको क्षेत्रफल २७.१७४ वर्ग कि.मी. (२३.२८५), खेतीयोग्य जमिनले ८६.८९३ वर्ग कि.मी. (७४.४७५) र अन्य प्रयोजनमा भू-उपयोग भएको जमिन २.६१६ वर्ग कि.मी. (२.२४५) रहेको छ ।

त्यसैगरी जिल्ला वन कार्यालय काठमाडौं, नुवाकोट, सिन्धुपाल्चोक र धादिङबाट प्राप्त अभिलेख अनुसार मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र दर्ता गरेका १३२१.७१ हेक्टर क्षेत्रफल भएका ७६ वटा सामुदायिक वन (घरधुरी ५०४६), १०० हेक्टर क्षेत्रफल भएको एक वटा कबुलियती वन र ३७ रोपनी क्षेत्रफल भएको एक वटा धार्मिक वनको रूपमा संरक्षण, सदुपयोग र व्यवस्थापन गरिदै आएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्रका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू संरक्षण, मानव वन्यजन्तु द्वन्द न्यूनीकरण र राहत वितरण, सामुदायिक

विकास, पर्यापर्यटन, आयआर्जन तथा सीप विकास र संरक्षण शिक्षा संचालन, आदि हुन् ।

४.२ मध्यवर्ती क्षेत्र स्थापनाको उद्देश्य :

- मध्यवर्ती क्षेत्रमा सामुदायिक वनको विकास र संरक्षण गरी मध्यवर्ती क्षेत्रका बासिन्दालाई आवश्यक पर्ने वन पैदावारहरू उपलब्ध गराउने ।
- जैविक विविधतामा संरक्षण तथा मध्यवर्ती क्षेत्रका प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन स्थानीय समुदायलाई संलग्न गराउने ।
- निकुञ्जले आम्दानी गरेको राजश्वको ३० देखि ५० प्रतिशत रकमबाट मध्यवर्ती क्षेत्रमा संरक्षण, सामुदायिक विकास, मानव वन्यजन्तु द्वन्द न्यूनीकरण, आयआर्जन, सिप विकास र संरक्षण चेतना अभिवृद्धि सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गर्ने र संरक्षण शिक्षा मार्फत चेतना अभिवृद्धि गर्ने ।

चुनौती :

- यो निकुञ्ज शिवपुरी र नागार्जुन गरी दुई छुट्टा छुट्टै खण्डमा विभाजित छ । सानो क्षेत्र र खण्डीकृत वासस्थानमा वन्यजन्तुको दीर्घकालीन संरक्षण गर्न कठिन छ ।
- निकुञ्जलाई चारैतर्फबाट घना मानव बस्तीले घेरेको छ । वन्यजन्तु विचरण गर्ने जैविक मार्गहरूको अभाव रहेको छ । त्यसैले वन्यजन्तुहरू विच Gene Flow हुन नसकी भविष्यमा जीवजन्तु लोप हुँदै जाने प्रबल संभावना रहेको छ ।
- निकुञ्जको सिमाना बाहिर नगन्य वन क्षेत्र रहेको छ । जमिनको गैर कृषि कार्यमा भू-उपयोग हुने क्रम बढ्दो छ । वन्यजन्तुले वालीनाली तथा पशुधनलाई पुर्याएको क्षति बापत माग अनुसारको राहत उपलब्ध गराउन सकिएको छैन । यसबाट मानव वन्यजन्तु

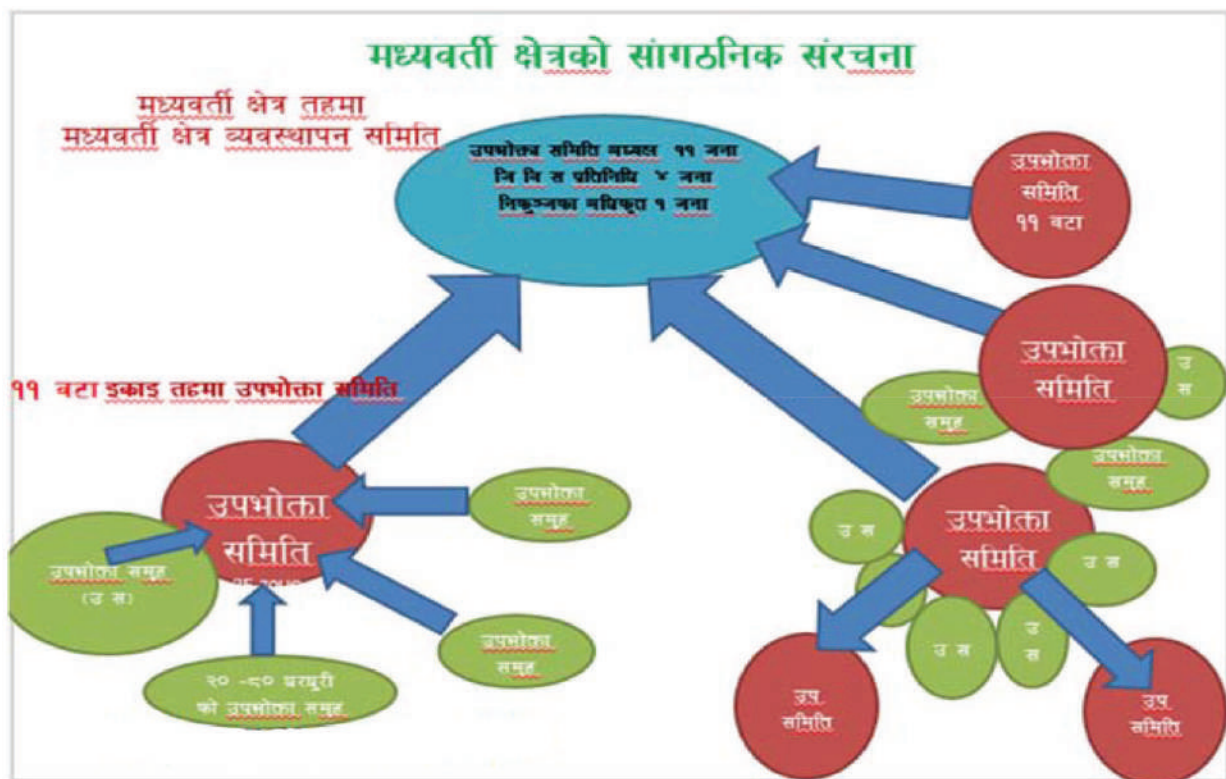
द्वन्द्व भई प्रतिशोधको भावनाले जिवजन्तु मार्ने घटना बढ्ने देखिन्छ ।

- मानव वन्यजन्तु बिचको द्वन्द्व ।
- जलस्रोतको जथाभावी प्रयोग तथा जल प्रदुषण ।
- बढ्दो वन डढेलो ।
- विगत देखि नै निकुञ्जको वन क्षेत्र अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग भइ रहेको र सोको बढ्दो माग निजि, पर्ती, एलानी, सार्वजनिक जग्गा खार्ने, plotting गरी

वातावरणमा उल्लेखनिय प्रतीकूल असर तथा जैविक विविधतामा पर्न सक्ने जस्ता कार्यको बढ्दो माग ।

४.३ मध्यवर्ती क्षेत्रको संरचना स्वरुप :

मध्यवर्ती क्षेत्रमा विविध कार्यक्रम संचालन गर्न तथा संस्थागत विकास गर्नको लागि विद्वमान नियमअनुसार मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति गरी जम्मा तिन तहको संगठनिक संरचना रहेको छ ।

४.४ मध्यवर्ती क्षेत्रमा गठित उपभोक्ता समिति, समूहहरुको विवरण :

यस निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रको घोषणा भए पश्चात् शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३ बमोजिम ९९ वटा उपभोक्ता समितिहरु गठन भई मिति २०७३।११।४ मा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति गठन भएको थियो । यस निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा गठित उपभोक्ता समिति अन्तर्गत ३९८ वटा उपभोक्ता समूह रहेको छ भने कुल १३०५२ घरधुरी आवद्ध रहेको छ ।

तालिका नं. १४: उपभोक्ता समिति र समूहहरूको विवरण :

सि.नं.	समितिको नाम	गठन मिति	ठेगाना	घरधुरी संख्या	समूह संख्या	जनसंख्या			कार्य समिति सदस्य संख्या		
						महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	सिन्धु शिवपुरी	२०७३-११-४	वाग्मती प्रदेश सिन्धुपाल्चोक हाईबुड, भोटेचौर	८७७	२०	२२२१	२३२४	४५४५	६	७	१३
२	मणिचुड कगेधारी	२०७२-११-४	वाग्मती प्रदेश काठमाडौं मणिचुड	१४९६	३६	३४५२	३३४३	६७९५	६	७	१३
३	सुन्दरीजल शिवपुरी	२०७३-११-४	वाग्मती प्रदेश काठमाडौं सुन्दरीजल	१४६२	४६	२३९९	२४७०	४८६९	६	७	१३
४	विष्णु चपली	२०७२-११-४	वाग्मती प्रदेश काठमाडौं बूढानीलकण्ठ	११२६	१७	२७५५	२७५८	५५१३	६	७	१३
५	बौद्धेश्वर महादेव	२०७३-११-४	वाग्मती प्रदेश काठमाडौं जगात	१३७१	३५	३२०५	३८६४	७०६९	६	७	१३
६	गोलढुंगा जितपुरफेदी	२०७३-११-४	वाग्मती प्रदेश काठमाडौं गोलढुंगा जितपुरफेदी	१४६०	४३	३३४३	३५१७	६८६०	६	७	१३
७	इचंगु नारायण	२०७२-११-४	वाग्मती प्रदेश काठमाडौं इचंगु	११२८	३३	२३५०	२३८७	४७३७	६	७	१३
८	रामकोट भिमढुंगा	२०७३-११-४	वाग्मती प्रदेश धादिङ रामकोट भिमढुंगा	७८०	१८	१५७९	१७५१	३३३०	६	७	१३
९	ककनी ओखरपौवा	२०७३-११-४	वाग्मती प्रदेश नुवाकोट ककनी	१०५२	२७	२१६८	२१०५	४२७३	६	७	१३
१०	गुर्जे भञ्ज्याङ	२०७२-११-४	वाग्मती प्रदेश नुवाकोट सुनखानी	११३५	२५	२८०३	२९२३	५७२६	६	७	१३
११	चिसापानी शिवपुरी	२०७३-११-४	वाग्मती प्रदेश नुवाकोट चिसापानी	११६५	१८	२७७३	२९०७	५६८०	६	७	१३

४.५ मध्यवर्ती क्षेत्रमा सामुदायमा आधारित वन व्यवस्थापनको विवरण :

मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र ७६ वटा सामुदायिक वन, ३ वटा कबुलियती वन र १ वटा धार्मिक वनको समुदायबाट व्यवस्थापन हुँदै आएको छ। दैनिक रुपमा आवश्यक पर्ने घाँस, दाउरा लगायतका दैनिक उपभोग्य वस्तुहरू सामुदायिक वन क्षेत्रबाट आपूर्ति हुँदा निकुञ्जको वन क्षेत्रबाट वन पैदावार चोरी निकाशी कम भएको छ। मध्यवर्ती क्षेत्रमा दर्ता भएका निजि वनको संख्या सुन्य भएको हुँदा यसको प्रर्वधन गरी मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखिन्छ। (मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने सामुदायिक वन, धार्मिक वन र कबुलियती वनको विवरण -अनुसुचि ६)

तालिका नं. १५: मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका वनहरूको विवरण :

सि.नं	वनको प्रकार	संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	घरघुरी संख्या	जनसंख्या	कैफियत
१	सामुदायिक वन	७६	१२१९.७८	५०४६	२६४४६	
२	कवुलियती वन	३	१००.०७	०	०	
३	धार्मिक वन	१	१.८५	०	०	
४	निजी वन	०	०	०	०	
	जम्मा	८०	१३२१.७१	५०४६	२६४४६	

४.७ आ.व. २०७८/०७९ मा मध्यवर्ती क्षेत्रमा

सञ्चालित कार्यक्रमहरूको प्रगति प्रतिवेदन :

४.७.१ संरक्षण कार्यक्रम (३० प्रतिशत) :

१. सामुदायिक वन व्यवस्थापन

सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्यक्रम १० वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति अन्तर्गतका सामुदायिक वनमा निकुञ्जको कर्मचारी, समितिका पदाधिकारी र सामुदायिक वनको उपभोक्ताको उपस्थितिमा सम्पन्न गरिएको थियो । यस कार्यक्रमको कुल लागत ५,००,०००।- (अक्षरूपी पाँच लाख मात्र) रहेको थियो । यस कार्यक्रम मार्फत सामुदायिक वनको व्यवस्थापन पद्धति बारे जानकारी हासिल गरी समुहका पदाधिकारीहरू सँग राय, सल्लाह, सुझाव संकलन गरिएको थियो ।

२. डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम/उपकरण व्यवस्थापन

यस शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय अन्तर्गतको मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिद्वारा डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो ।

३. पानिमुहान तथा नदि संरक्षण/सरसफाई

११ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति र १ वटा व्यवस्थापन समिति द्वारा पानिमुहान तथा नदि संरक्षण/ सरसफाई कार्यक्रम गरिएको थियो । यसको उद्देश्य नदि तथा पानिमुहान संरक्षण गरी मध्यवर्ती क्षेत्र स्वच्छ, सफा र हराभरा बनाउने रहेको थियो । यसको कुल बजेट ३६००००।- (अक्षरूपी तिन लाख साठी हजार मात्र) रहेको थियो ।

३. मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्युनिकरण तथा राहत वितरण

वन्यजन्तुबाट हुने अन्नबाली, पशुधन तथा मानवीय क्षतिको राहत वितरणको लागि ९,०४,०००।- (अक्षरूपी नौ लाख चार हजार मात्र) छुट्टयाईएको रकम सबै एघार वटा उपभोक्ता समितिका २६० जना पिडितहरूलाई वितरण गरिएको थियो ।

४.७.२ सामुदायिक विकास कार्यक्रम (३० प्रतिशत) :

१. सामुदायिक भवन निर्माण

गोलढुंगा जीतपुर उपभोक्ता समितिमा कार्यालय व्यवस्थापनको लागि भवन निर्माण कार्य गरिएको थियो । यसको कुल बजेट ९०९०००।- (अक्षरूपी नौ लाख नौ हजार मात्र) रहेको थियो ।

२. समुह/समिति व्यवस्थापन

यसको कुल बजेट ६१२०००।- (अक्षरूपी छ लाख बाह्र हजार मात्र) रहेको थियो ।

३. पर्यटकीय क्षेत्रको सरसफाई

यसको कुल बजेट ३०३०००।- (अक्षरूपी तिन लाख तिन हजार मात्र) रहेको थियो ।

४.७.३ आय आर्जन तथा सिप विकास कार्यक्रम (२० प्रतिशत) :

१. उपभोक्ता समिति/समुहहरू गठन, पुनर्गठन

यसको कुल बजेट ९०००००।- (अक्षरूपी नौ लाख मात्र) रहेको थियो । यो आ.व. मा यो कार्यक्रम सम्पन्न हुन सकेको थिएन ।

२. समुहको पदाधिकारीहरूलाई बचत, ऋण सम्बन्धि तालिम

यसको कुल बजेट ३०००००।- (अक्षरूपी तिन लाख मात्र) रहेको थियो । एघार वटै मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिमा सोहि उपभोक्ता समितिहरू अन्तर्गत रहेका ३१८ वटा उपभोक्ता समूहलाई लक्षित गरी समुहका पदाधिकारीहरूलाई बचत तथा ऋण सम्बन्धि तालिम दिइएको थियो ।

३. होमस्टे तालिम/अवलोकन भ्रमण (समूह स्तर)

यसको कुल बजेट १३०००।- (अक्षरूपी तेह्र हजार मात्र) रहेको थियो ।

४.७.४ संरक्षण शिक्षा कार्यक्रम (१० प्रतिशत) :

१. संरक्षण सम्बन्धि दिवस समारोह

यसको कुल बजेट २६०००।-(अक्षरुपी छव्विस हजार मात्र) रहेको थियो ।

२. स्कुल शिक्षा संरक्षण कार्यक्रम

यसको कुल बजेट ३६००००।-(अक्षरुपी तिन लाख साठी हजार मात्र)रहेको थियो ।

३. इको क्लब/वातावरण शिक्षक मंच व्यवस्थापन

यसको कुल बजेट २२००००।- (अक्षरुपी दुई लाख विस हजार मात्र) रहेको थियो ।

४.७.४ प्रशासनिक खर्च (१० प्रतिशत) :

१. कार्यालय संचालन(तलब तथा अन्य प्रयोजन)

यसको कुल बजेट ६०६०००।- (अक्षरुपी छ लाख छ हजार मात्र) रहेको थियो ।

राहत वितरण :

तालिका नं. १६: निकुञ्ज कार्यालय मार्फत वितरण गरिएको राहतको विवरण

सि.नं.	विवरण	मानवीय क्षति		पशुधन र अन्नबालीको क्षति		जम्मा पिडित संख्या
		मृत्यु	घाइते	पशुधन	अन्नबाली	
१	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज		२	७८	२२७८	२३५८

तालिका नं. १७: मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएको अन्नबालीको क्षतीको विवरण

सि.नं.	बालीनालीको नाम	ईकाई	परिमाण	पिडितसंख्या
१	अदुवा	के.	२५०	१
२	आलु	के.जि.	७६८९	३८
३	कोदो	पाथी	१०२०२	१४०
४	गहुँ	पाथी	४८०	३
५	गोलभेडा	के.जि.	१८०	१
६	तरुल	के.जि.	५०	१
७	धान	मुरी	१६०	२३
८	पिडालु	के.जि.	९०	१
९	मकै	पाथी	२६३१०१	२०६५
१०	लसुन	के.जि.	३०	१
११	स्कुश	के.जि.	२४०	३

तालिका नं. १८: पशुधन क्षतीको विवरण

सि.नं.	विवरण	क्षतीको परिमाण	ईकाई	पिडितसंख्या
१	खसी	२५	वटा	२३
२	बाखा	५०	वटा	४४
३	बोका	६	वटा	५
४	पाठी	३	वटा	१
५	गाई	१	वटा	१
६	गोरु	१	वटा	१
७	भैसी	२	वटा	२
जम्मा		८८		७७

तालिका नं. १९: मध्यवर्ती क्षेत्रमा क्षती गर्ने वन्यजन्तु अनुसारको विवरण

सि.नं.	उपभोक्तासमितिको नाम	बँदल	चितुवा	बाँदर	दुम्सी	सर्प/भालु	मृगर	बन विरालो/चरी	मलसाप्रो	स्याल/न्याउरी	जरायो/कोकले	जम्मा
१	सिन्धु शिवपुरी	५३६	१२	१३			१					५६२
२	मानिचुड कागेश्वरी	६४	९	२	१		५		१	१		८३
३	सुन्दरीजल शिवपुरी	१५२	१		१			१		१	१	१५७
४	शिवपुरी चिसापानी	२२६	३	८९			४	४				३२६
५	विष्णु चपली	४४	४	२								५०
६	बौधेश्वर महादेव	१७७	६	२								१८५
७	गुर्जेभन्ज्यांग	४२२	८	३४		१	२३	१	१			४९३
८	ककनी ओखरपौवा	३६७	१०		१							३७८
९	जितपुर गोलढुंगा	२०	७	९	१						१	३८
१०	इचंगु नारायण	१०	४	२							१	१७
११	रामकोट भिमढुंगा छत्रे देउराली	२६९	२२	७	१५	३	७	१	२		३	३२९
	जम्मा											२६१८

तालिका नं. २०: चितुवाले गरेको क्षेतीको विवरण

सि.नं .	विवरण	ईकाई	क्षेतीको परिमाण	पिडितसंख्या
१	बाखा	वटा	५२	
२	बोका खसी	वटा	३०	
३	गाई	वटा	१	
४	कुखुरा	वटा	१	
५	गोरु	वटा	१	
६	घोडा/भैसी	वटा	२	

राजश्व र पर्यटन

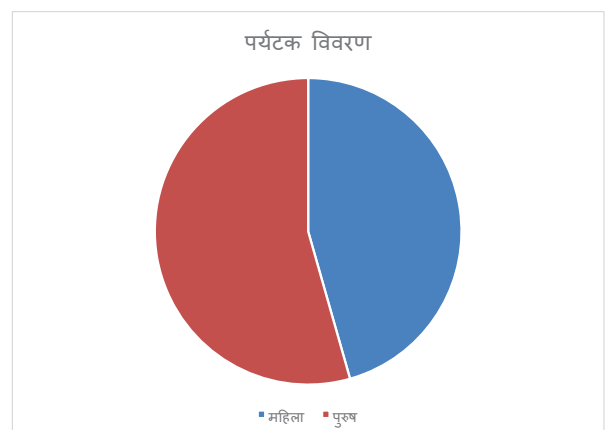
विशेष गरी छोटो पदयात्रा (हाईक), जलस्रोतको अवलोकन, चरा अवलोकन, साईकलिंग, अध्ययन अनुसन्धान लगायतका कार्यका लागि पर्यटकहरु निकुञ्ज भ्रमणका लागि आउने गर्दछन् । काठमाडौं उपत्यका देखि नजिक भएको हुँदा प्राय गरेर बिदाको दिनमा नेपाली पर्यटक बढी संख्यामा साथै संरक्षण शिक्षाको उद्देश्यले समेत निजी तथा सरकारी विद्यालयका विद्यार्थीहरु निकुञ्ज अवलोकन भ्रमणमा आउने गर्दछन् । राष्ट्रिय

निकुञ्ज घुम्न आएका नेपाली र विदेशी पर्यटक, सवारी साधन प्रवेश, दण्ड जरिवाना, रक क्लार्ईम्बिंग लगायतका साहसिक गतिविधि र अन्य विविध शीर्षकहरु गरी रु २९४८८,३८८.५९ मात्र आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ मा राजश्व संकलन भएको थियो । यस वर्ष नेपाली पर्यटक १,६७,३३३ जना, सार्क देशका पर्यटक ५४८ जना र अन्य विदेशी पर्यटक ४,९२२ जना गरी जम्मा १,७२,८०३ जना पर्यटकहरुले निकुञ्जको भ्रमण गरेका थिए । कुल पर्यटक मध्ये नेपाली पर्यटक ९९।३३ %, सार्क देशका ०।१० % र अन्य देशका ०।५७ % पर्यटकले निकुञ्ज भ्रमण गरेको देखिन्छ ।

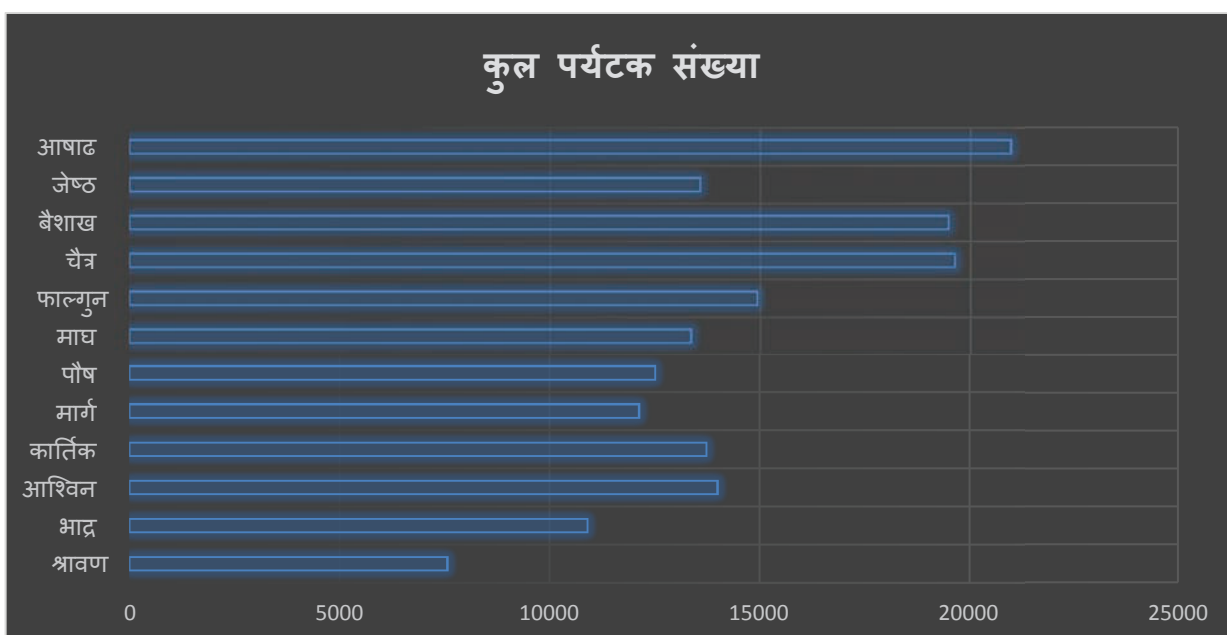
तालिका नं. २१: पर्यटकहरुको सक्षिप्त विवरण

पर्यटक विवरण	संख्या	प्रतिशत
नेपाली	१,६७,३३३	९६.८३%
अन्य मुलुक	५४८	०.३२%
सार्क मुलुक	४,९२२	२.८५%
जम्मा	१,७२,८०३	१००%

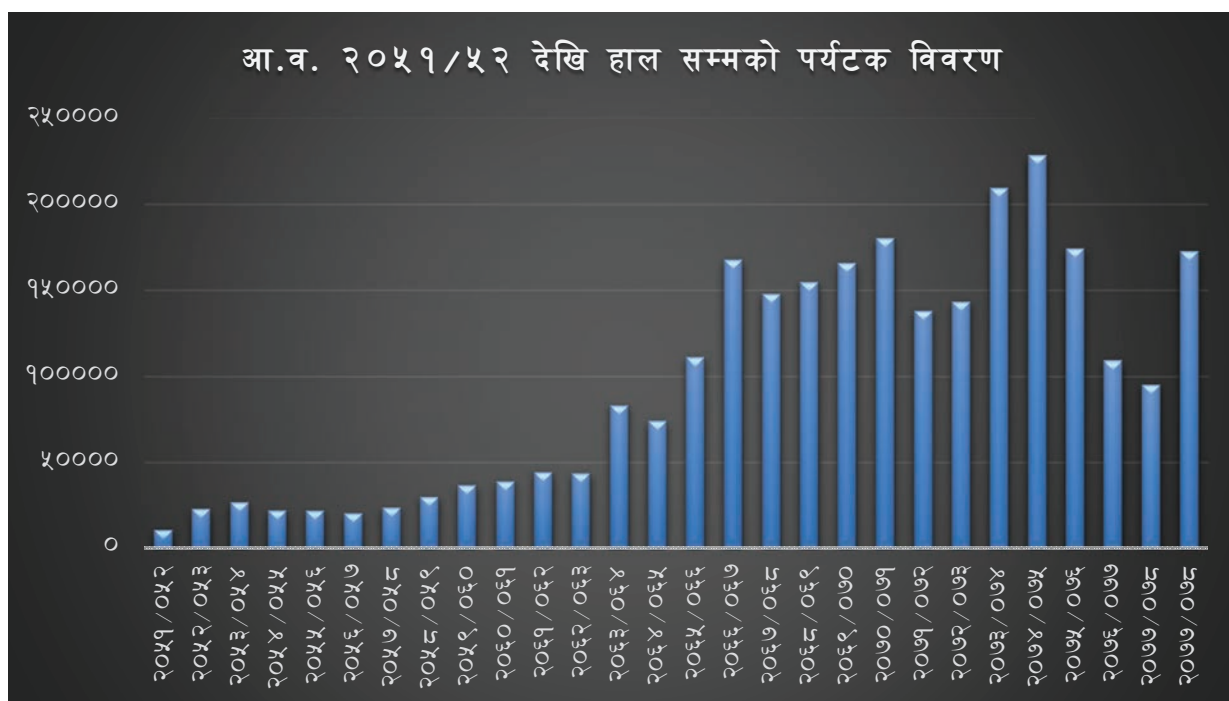
तालिका नं. २२: आ.व.२०७८।०७९ को पर्यटक आगमन

क्र.सं.	महिना	इकाई	नेपाली			सार्क मुलुक			अन्य मुलुक			जम्मा		कुल जम्मा
			पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	
१	श्रावण	जना	४०२५	३५२६	७५५१	३	२	५	८	७	१५	४०३६	३५३५	७५७१
२	भाद्र	जना	६४६९	४३८०	१०८४९	७	२	९	३१	१७	४८	६५०७	४३९९	१०९०६
३	आश्विन	जना	७७७२	६०३९	१३८११	८	३	११	९१	९०	१८१	७८७१	६१३२	१४००३
४	कार्तिक	जना	७७८५	५६९६	१३४८१	२२	१६	३८	१३८	८६	२२४	७९४५	५७९८	१३७४३
५	मार्ग	जना	६२१८	५७०८	११९२६	१२	१०	२२	१०५	८०	१८५	६३३५	५७९८	१२१३३
६	पौष	जना	६६८६	५६७०	१२३५६	३२	२२	५४	६५	४७	११२	६७८३	५७३९	१२५२२
७	माघ	जना	४८३४	६०५७	१०८९१	१२	१५	२७	१०६४	१३७३	२४३७	५९१०	७४४५	१३३५५
८	फाल्गुन	जना	७५६३	७१००	१४६६३	१२	७	१९	१४७	९५	२४२	७७२२	७२०२	१४९२४
९	चैत्र	जना	९८६२	९३०६	१९१६८	५४	२३	७७	२०६	१८२	३८८	१०१२२	९५११	१९६३३
१०	बैशाख	जना	१०४४०	८३६६	१८८०६	४१	६८	१०९	३६०	१९८	५५८	१०८४१	८६३२	१९४७३
११	जेष्ठ	जना	७६६०	५५४६	१३२०६	६२	३४	९६	१७५	१००	२७५	७८९७	५६८०	१३५७७
१२	आषाढ	जना	११८०२	८८२३	२०६२५	५७	२४	८१	१८३	७४	२५७	१२०४२	८९२१	२०९६३
	जम्मा	जना	९१११६	७६२१७	१६७३३३	३२२	२२६	५४८	२५७३	२३४९	४९२२	९४०११	७८७९२	१७२८०३

तालिका नं. २३: आ.व. २०५१/०५२ साल देखि हाल सम्मको पर्यटक विवरण

सि.न.	आ.व.	पर्यटक संख्या		सि.न.	आ.व.	पर्यटक संख्या
१	२०५१/०५२	१०८५०		१५	२०६५/०६६	११११५६
२	२०५२/०५३	२३१००		१६	२०६६/०६७	१६७८३०
३	२०५३/०५४	२७०००		१७	२०६७/०६८	१४७९६३
४	२०५४/०५५	२२२००		१८	२०६८/०६९	१५४८४५
५	२०५५/०५६	२२१००		१९	२०६९/०७०	१६५९१०
६	२०५६/०५७	२०५३९		२०	२०७०/०७१	१८०४६४
७	२०५७/०५८	२३८२६		२१	२०७१/०७२	१३८०८४
८	२०५८/०५९	३००९४		२२	२०७२/०७३	१४३३५२
९	२०५९/०६०	३६८४८		२३	२०७३/०७४	२०९७१७
१०	२०६०/०६१	३९०८४		२४	२०७४/०७५	२२८७४३
११	२०६१/०६२	४४५००		२५	२०७५/०७६	१७४३३२
१२	२०६२/०६३	४३८०४		२६	२०७६/०७७	१०९२८९
१३	२०६३/०६४	८३३८५		२७	२०७७/०७८	९५४०७
१४	२०६४/०६५	७४४१८		२८	२०७८/०७९	१७२८०३

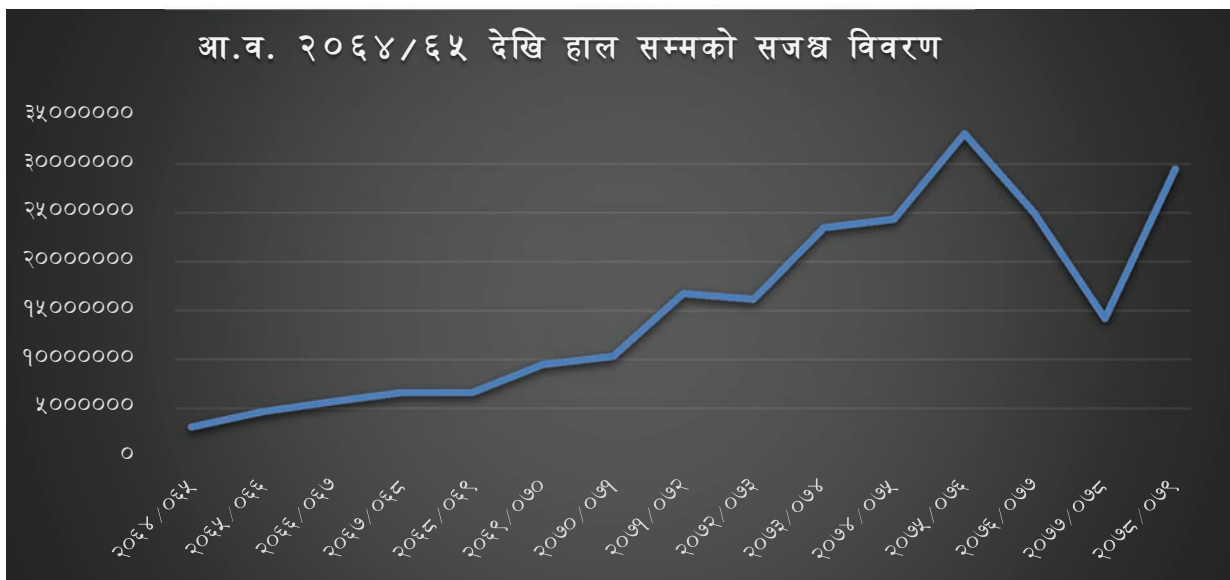

तालिका नं. २४: आ.व.२०७८।०७९ को राजश्व विवरण :

सि.न.	राजश्व शीर्षक	विवरण	जम्मा रकम	कैफियत
१	११४९१	बाँडफाड हुने बाहेक अन्य स्रोतबाट प्राप्त मूल्य अभिवृद्धि कर	३२८५३१७.०५	
२	१४१५१	सरकारी सम्पतिको वहालबाट प्राप्त आय	६६६	
३	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	३९०००	
४	१४२६४	वन क्षेत्रको अन्य आय	७०१४१३	
५	१४३१२	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	४००००	
६	१५१११	बेरुजु	१५२९१४	
७	३३३६१	वन क्षेत्रको रोयल्टी	२५२६९०७८.०४	
		जम्मा	२९४८८३८८.५९	

तालिका नं.: २५: आ.व. २०६४।०६५ साल देखि हाल सम्मको राजश्व विवरण

सि.न.	आ.व.	राजश्व विवरण	सि.न.	आ.व.	राजश्व विवरण
१	२०६४/०६५	३०८३३१८	९	२०७२/०७३	१६१५९८४७
२	२०६५/०६६	४६४६७०६	१०	२०७३/०७४	२३४९०४७७
३	२०६६/०६७	५६७४५६७	११	२०७४/०७५	२४३६४४२५
४	२०६७/०६८	६६२२३५७	१२	२०७५/०७६	३३१११४१९
५	२०६८/०६९	६६२२३५७	१३	२०७६/०७७	२४९१९१८१
६	२०६९/०७०	९४९०३५२	१४	२०७७/०७८	१४१८४२०२
७	२०७०/०७१	१०३११८३९	१५	२०७८/०७९	२९४८८३८८.५९
८	२०७१/०७२	१६७३८७१५			

अनुसूचीहरु

अनुसूचि-१
निकुञ्ज क्षेत्र घोषणाको राजपत्र

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५१) काठमाडौं, फागुन ६ गते २०५८ साल (संख्या ४३)

भाग ३

श्री ५ को सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

श्री ५ को सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२६ को बफा २ को उपबन्ध (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी वेहाय बमोजिमको चार किल्ला भएको क्षेत्रलाई शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज घोषणा गरेको छ ।

चार किल्ला

पूर्व: मणिपुर, लेकबाट हुँदक जाने बाटो भई काठमाडौं, मुवाकोट तथा सिन्धु-वाल्मीकि किल्लाको साँघु चिसापानी बाँडासम्म ।

पश्चिम: मुवाकोट किल्लाको नेउपाने गाउँको छेउ पट्टर साबिक ककनी कृषि फार्मको सीमाना हुँदै खानीखोला त्रिवुकी जाने मोटर बाटो हुँदै पंचमानेसम्म ।

दक्षिण: पाँचसाने, झन्केडाप, झल्ले वेबोस्थान हुँदै कटेरी धाराको छेउ हुँदै माविठाने गाउँको छेउ, साँगलाको सिरान हुँदै शोर गाउँ, तँवुङ गाउँ छेउ बाबुबा गाउँ विकास समिति बडा नं. ४ तारेभिरमा बनेको सडक मुनी हुँदै कुम्भरीजल र महाकुल, गामलको काफनेडाँडा हुँदै मणिपुरबाट बछ्योविनी जाने डाढो बाटोसम्म ।

उत्तर: नेउपाने गाउँको सिरान हुँदै खरी भञ्ज्याङ्ग, गुरुक गाउँ सिरान, गुर्जे, झबोले, सिक्टेदार गाउँ हुँदै मोर्लाङ्ग बाँडा हुँदै हुँदक जाने बाटोसम्म ।

खण्ड ३३, संख्या १०, मिति २०४० साल बसन्त ६ गतेको नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित वन मन्त्रालयको सूचना खारेज गरिएको छ ।

धामाले,
बन्धीप्रसाद श्रेष्ठ
श्री ५ को सरकारको सचिव

आधिकारिकता मद्रुण विभाग, सिंहदरवार, काठमाडौंमा मृतित । मूल्य रु. १५- मात्र लागू हुनेछ।

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५४) काठमाडौं, जेठ २१ गते २०६१ साल (संख्या ८)

भाग ३

श्री ५ को सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

श्री ५ को सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२६ को बफा ३ को उपबन्ध (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल विपरयना केन्द्रको उत्तरपूर्व सीमार्जव जोडिएको शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जको १-८-० रोपनी जग्गा उत्तर राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रबाहिर पर्ने गरी सीमाना हेरफेर गरेको छ ।

धामाले,
बन्धीप्रसाद श्रेष्ठ
श्री ५ को सरकारको सचिव

आधिकारिकता मद्रुण विभाग, सिंहदरवार, काठमाडौंमा मृतित । मूल्य रु. १५- मात्र लागू हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०६५/११/१२

नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२६ को बफा ३ को उपबन्ध (१) र (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी खण्ड ५१, संख्या ४३, मिति २०५८/११/१६ को नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित सूचना बमोजिम घोषित शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जको चार किल्लामा वेहाय बमोजिमको चार किल्ला भएको क्षेत्रलाई थप क्षेत्रको रूपमा घोषणा गरी सो राष्ट्रिय निकुञ्जको नाम शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नामाकरण गरेको छ ।

चार किल्ला

पूर्व: डुधनीपानी, बालाजु बाईवास, बालाजु उद्यान, मोलढुङ्गा गाउँ विकास समितिको बाबावि ।

पश्चिम: धुम्की, डमडमे, ककरे गाउँ, गैरी गाउँ, सानो गाउँमा रहेको नागार्जुन पहाल र धाविङ्ग जिल्ला छत्रे बेउरालो गाउँ विकास आबावि ।

उत्तर: सोलखोरिया, डाँडागुर्जे, ठूलो गाउँ, चियालिवो, मधुङ्ग डोका, बैबु, नाखमडोलमा रहेको नागार्जुनको पहाल र काठगाडौं जिल्लाको जितपुर फेदी र मोलढुङ्गा गाउँ विकासको समिति बाबावि ।

दक्षिण: धामले गाउँ, सिरकोट तथा गाउँ, बडोडाँडा, नारागस्थान, हुँचेंगु, पाँकी, रानीवन, टण्डोल गाउँमा रहेको नागार्जुन पहाल ।

धामाले,
डा. उदय राज शर्मा
नेपाल सरकारको सचिव

(१६)

मद्रुण विभाग, सिंहदरवार, काठमाडौंमा मृतित । मूल्य रु. १५-
गो.ह.न. १६/०६/२/६३

आधिकारिकता मद्रुण विभागबाट प्रमाणित गरीरपार्छ मात्र लागू हुनेछ।

अनुसूचि-२

मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणाको राजपत्र

नेपाल राजपत्र

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ६५) काठमाडौं चैत १५ गते, २०७२ साल (संख्या ५०)

भाग ५
नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा ३क, ले विपुको अधिकार प्रयोग गरी देहाय बमोजिमको चारकि जा भएको ११८ वर्ग किलोमिटर ६५ क्षेत्रलाई शिवपुरीनागार्जुन- राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा गरेको छ ।

चार किल्ला

पूर्व: मुगकोट जिल्ला, तलाखु गाउँ विकास समितिको पाटी भन्ज्याङ्गबाट बाटैबाटो सान्दन टोल, हैबुङ महादेवस्थान माध्यमिक विद्यालय, गुरुङ गाउँ ९ मोही खोलाको दोभान हुँदै भोटेचौर गाउँ विकास समिति,को मुल कुलो र मेलम्ची मार्ग जोडिने स्थानसम्म। त्यहाँबाट खवासे टोललाई भित्र घाँरी मुमेषान डाँडा र मेलम्ची जाने मोटर बाटैबाटो काठमाडौं जिल्ला चौक भन्ज्याङ्ग, छिरिङ खोला हुँदै घटेखोला दोभानसम्म। त्यहाँबाट खुलेखोला हुँदै चौकी भन्ज्याङ्गबाट धारा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

खण्ड ६५) संख्या ५० नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०७२/१२/१५

भन्ज्याङ्ग जाने बाटैबाटो धारा भन्ज्याङ्ग, लामा, नाच्ने डाँडा, गैले खोला हुँदै शंखरापुर र कामेश्वरी मन्तरा नगरपालिकाको सिमानामा पर्ने मणिलिङ्गेश्वर महादेव खोला दोभानसम्म।

पश्चिम: काठमाडौं र धादिङ जिल्लाको सिमानामा पर्ने भद्रेश्वरनाथ खोलाबाट भीमदुहा लामिडाँडा सडक हुँदै भन्ज्याङ्ग पौखरीसम्म। त्यहाँबाट सिरानचौर खोला, फटे खोला, बडिबेसि हुँदै कोल्पु र नागढोला खोला दोभानसम्म। त्यहाँबाट पुरानो गोरेटो बाटो हुँदै डाँडागाउँलाई भित्र घाँरी महालक्ष्मी मन्दिर हुँदै कोल्पु खोलाको पुलसम्म। त्यहाँबाट सिधै खोलेखोला काउले भन्ज्याङ्ग, स्त्रीरा खोला, मानसिङ्ग गाउँको सिरान हुँदै ठुलो छहर खोलामा घाँसभोज जाने पुरानो बाटो जोडिएको स्थानसम्म।

उत्तर: मुगकोट जिल्ला, थानपति गाउँ विकास समितिको ठुलो छहर खोलाबाट थानपति जाने मोटे बाटैबाटो थानपति मन्दिर र मोक्तान गाउँ, कोटचोक गाउँलाई भित्र पारेर पाण्डे टोल जाने मोटर बाटैबाटो पाण्डे टोल, गुजे खोला दोभान र समुन्द्रदेवी मन्दिरसम्म। त्यसपछि मन्खे खोला, मोहोरचोक चट्ट, देउराती विद्याङ्गडाँडाको टुप्पोबाट सिके खोला र लिखु खोलाको नरसिंहघाट हुँदै तलाखु गाउँ विकास समिति को पाटी भन्ज्याङ्गसम्म।

दक्षिण: काठमाडौं जिल्ला, शंखरापुर र कामेश्वरी मनहरा नगरपालिकाको सिमानामा पर्ने मणिलिङ्गेश्वर महादेव खोला दोभानबाट भोलेटार गाउँ जाने मोटर बाटैबाटो धुसे पुल, नागलफेदीबाट नयाँपाटी जाने चण्डी नदी पुल, नयाँपाटीको खण्डिकाश्री माध्यमिक विद्यालय हुँदै चौक भन्ज्याङ्ग र सुर्जमोते खोला दोभानसम्म। त्यहाँबाट सिधै कोडेलको डाँडाको सिरान हुँदै माईले मोटेको डुव्रो, निलकण्ठ स्टेड्यर महादेव मन्दिर र खोल्से हुँदै स्टेड्यर महादेव मन्दिरसम्म। त्यहाँबाट खोलेखोला महादेवखोला पुल र जय ब्रह्मकाली निम्न माध्यमिक विद्यालय, च्याम्से खोला हुँदै मुहानचौखरी र तौलुङ जाने बाटो छुट्टिने दोस्रोसम्म। त्यहाँबाट

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

खण्ड ६५) संख्या ५० नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०७२/१२/१५

पन्चेश्वर महादेव मन्दिर, छोलिङ्ग गुम्बा, विष्णुमती नदी हुँदै सुडे खोला दोभानसम्म। त्यहाँबाट सिधै टोखा मणेश मन्दिर र सप्ततीर्थ खोला भएर टोखा छहरे मार्ग हुँदै साङला जाने मोटर बाटोको दोस्रोसम्म। त्यहाँबाट जीतपुरफेदी जोडने मोटर बाटो हुँदै सीरपिप्ले बजार र थानागाडी हुँदै कल्या प्रणामी मन्दिरसम्म। त्यहाँबाट ध्यामखोलाको पुझर हुँदै फुयासचोक गाउँलाई भित्र पारेर घाँरी खोल्से हुँदै गोरबुङको नागार्जुन माध्यमिक विद्यालय र नागिन, खोल्सी हुँदै ल्याङ्ग पुल पारेर बाटैबाटो पुरानो गृहेश्वरी मन्दिर हुँदै ल्याङ्ग पातः निकुञ्ज सिमानासम्म। त्यसपछि नागार्जुन नगरपालिकाको निकुञ्ज सिमानामा रहेको टाँडल सिद्धी गणेश मन्दिरबाट मोटर बाटो हुँदै इन्लेको चोक, नसिदोकाको दोबाटो, तीर्थेश्वर तल्लो चोक, नैरीगाउँ, हलचोक हुँदै सिधै भद्रमती खोलाको कन्भर्ट र त्यस खोलेखोला माथितर्फ डाँडागाउँबाट जोडिने खोल्सेसम्म। त्यहाँबाट सिधै मणि खोल्सी हुँदै सेतो गुम्बा जाने मोटर बाटोसम्म। त्यहाँबाट वन क्षेत्र र आबादी जमिनको सिमाना हुँदै साखाहिटी खोल्सेसम्म। त्यहाँबाट मोटर बाटैबाटो सिद्धेश्वर महादेव मन्दिर हुँदै भीमदुहा भीमसेनस्थान मन्दिर र भीमदुहा लामिडाँडा सडक मेहेरा नारायण खोलामा जोडिएको स्थानसम्म।

आज्ञाते,
उदय चन्द्र ठाकुर
नेपाल सरकारको सचिव

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

अनुसूचि-३
आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	बजेट	परिमाण	खर्च
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							
११.१.२.५	पोष्ट भवन निर्माण	३१११२	संख्या	१	४०	१	१७.७९
११.१.२.९०	अधुरो भवन निर्माण	३१११२	वटा	१	२०	१	१९.७०
११.१.२.१३१	पोष्ट भवन निर्माण (गुर्जे)	३१११२	वटा	१	१००	१	४७.४८
११.३.२.२	मोटरसाईकल खरिद	३११२१	संख्या	१	३	१	२.६९
११.३.७.३	ल्यापटप खरिद	३११२२	वटा	१	१	१	०.९९
११.३.७.४	डेस्कटप कम्प्युटर खरिद	३११२२	सेट	२	१.४	२	१.३९
११.३.७.५	प्रिन्टर खरिद	३११२२	वटा	३	०.६	३	०.६०
११.३.७.६	स्वयानर खरिद	३११२२	वटा	४	०.४	०	०.००
११.३.७.३२	वाइनाकुलर खरिद	३११२२	वटा	३	१.२	३	१.१७
११.३.१४.६	जि.पि.एस. खरिद	३११२२	वटा	३	१.०५	३	१.०४
११.६.१३.१४	कार्यालयको लागि फर्निचर खरिद	३११२३	पटक	१	३	१	३.००
११.४.२.१	वनपथ ग्रामोर्लिङ	३११५१	कि. मि.	३	१५	३	१४.९६
११.४.३.२	डडेलो नियन्त्रणका लागि अग्नीरिखा निर्माण	३११५१	कि. मि.	५	५	५	४.९४
११.४.१६.१	खानेपानी निर्माण (पाईप जडान)	३११५६	वटा	३	३	३	२.९९

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	बजेट	परिमाण	खर्च
११.४.१६.४	खानेपानी मुहान संरक्षण तथा व्यवस्थापन	३११५६	वटा	१	५	१	५.००
११.४.१७.५६.१	मेघजाली सहित तारवार निर्माण(मानव कन्यजन्तु ड्रन्द न्यूनिकरण)	३११५७	कि. मि.	३	७५	३	६९.७९
११.४.१७.६५६	संरक्षित क्षेत्रमा डिजिटल डिमार्केसन सिष्टम स्थापना र संचालन	३११५७	पटक	१	१०	१	९.९८
११.४.१७.९३३	मेघजाली सहितको तारवार निर्माण (थप कार्यक्रम)	३११५७	कि. मि.	१.५	३६.३	०.७	१९.२३
११.४.२२.१४	सार्वजनिक शौचालय निर्माण	३११५९	वटा	१	३	१	२.९८
११.४.२२.१५	गोलघर/ प्रतिशालय निर्माण	३११५९	वटा	१	२.५	१	२.४६
११.४.२२.१९	रिटोनिड बाल निर्माण	३११५९	क्षेत्र	१	५	१	५.००
११.५.३.१	वनपथ मर्मत सुधार	३११७१	कि. मि.	२०	८	२०	७.७७
११.५.५.२	गोरेटो बाटो मर्मत	३११७१	र. मी.	१०	२	१०	१.९५
११.५.५.३	पर्यटक मार्ग मर्मत तथा स्तरोन्नती	३११७१	र. मी.	२०	६	२०	५.९७
११.५.१६.२	खानेपानी मर्मत (पाईप जडान)	३११७१	वटा	२	२	२	१.८५
११.५.१७.८	भ्यू-टावर (मचान) मर्मत	३११७१	वटा	२	१	२	०.८७
११.५.१७.९	साइनबोर्ड /सूचना बोर्ड मर्मत	३११७१	वटा	२०	२	२०	२.००
११.५.१७.१०	पर्यटक टिकट काउण्टर मर्मत सुधार	३११७१	वटा	२	२	२	१.९९
११.५.१७.११	प्रतिशालय / गोल घर मर्मत	३११७१	वटा	२	२	२	१.९६
११.५.२२.३	पोष्ट भवन मर्मत	३११७१	वटा	७	१५	७	१४.९९

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	बजेट	परिमाण	खर्च
११.५.२२.६	मठ /मन्दिर/गुम्बा मर्मत	३११७१	बटा	२	२	२	१.९४
११.५.२२.१०	शौचालय मर्मत	३११७१	बटा	५	२.५	५	२.४९
११.५.२२.११	विजुली वाइरिंग मर्मत	३११७१	बटा	४	२	४	१.९९
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				१३७.५	३७७.९५		२७८.९५
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							
२.६.३.४	रोमस्काउट/सेनालाई पुनर्ताजिक तालिम	२२५११	पटक	१	०.८५	१	०.८५
२.६.६.१४	मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण सचेतना गोष्ठी	२२५१२	पटक	२	०.८	२	०.३२
२.६.६.१९	सामुदायिक वन व्यवस्थापन तालिम /गोष्ठी	२२५१२	पटक	५	२	५	१.९६
२.६.६.१९०	सरोकारवालाहरूसंगको अन्तर्क्रिया/ समन्वय	२२५१२	पटक	२	०.८	२	०.८०
२.६.६.१९१	नेपाली सेना र संरक्षित क्षेत्र कार्यालयका पोष्ट प्रमुखहरूसँगको अन्तर्क्रिया	२२५१२	पटक	२	०.८	२	०.८०
२.७.५.६	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन	२२५२२	संख्या	१५०	१.२४	१५०	१.२३
२.७.५.१९५	संरक्षण सम्बन्धी प्रचार प्रसार, ईको क्लव संचालन तथा स्कूल शिक्षा कार्यक्रम	२२५२२	पटक	१	२.४९	१	२.४६
२.७.७.२३१	निर्माण भएका भौतिक पूर्वाधारहरूको जि.पि.एस. सहितको अभिलेख व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	१	०.४१	१	०.४०
२.७.१.१३.५	वन डहेलो व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रचार प्रसार (पम्लेट, डिस्ले)/वन डहेलो व्यवस्थापन)	२२५२२	पटक	१	२.४९	१	२.४८
२.७.२.१.६	अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन	२२५२२	हेक्टर	१	०.८३	१	०.८२
२.७.२.१.३.७	सेना, प्रहरी, प्रशासन, नागरिक समाजसंगको सहकार्यमा डहेलो नियन्त्रण(वन डहेलो व्यवस्थापन)	२२५२२	पटक	२	०.८३	२	०.८३

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	बजेट	परिमाण	खर्च
२.७.२१.१७	ब्रामद वन पैदावार व्यवस्थापन	२२५२२२	पटक	३	१.२४	३	१.२३
२.७.२१.१०	चोरी शिकार नियन्त्रण स्विप अपरेसन	२२५२२२	पटक	१२	२.९९	१२	२.९९
२.७.२१.१४	डुहुरा तथा समस्याग्रस्त वन्यजन्तु व्यवस्थापन	२२५२२२	पटक	१	०.२५	१	०.२४
२.७.२१.१७	पर्यटकिय क्षेत्रको फोहोर मैला व्यवस्थापन (सरसफाई)	२२५२२२	पटक	४	१.६६	४	१.६३
२.७.२५.१७	मुद्दा अनुसन्धान तथा तहकिकाल	२२५२२२	पटक	४	१.६६	४	१.६६
२.७.२७.६	वन्यजन्तु सप्ताह (१-७ वैशाख)	२२५२९	पटक	१	०.९	१	०.८९
२.७.२७.१७	विभाग/ कार्यालय स्थापना दिवस	२२५२९	पटक	१	०.४५	१	०.४५
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				१९४.	२२.६९		२२.०४
कुल जम्मा खर्च				३३१.५	४००.६४	३२६.७०	३००.९९

अनुसूचि-४

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
प्रकृतिमा आधारित पर्यटन आयोजना

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			जम्मा
				परिमाण	भार	बजेट	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							
११.४.२२.१४	सार्वजनिक शौचालय निर्माण	३११५९	वटा	१	३६.३४	१०	९.४२
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:							
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							
२.६.६.१३८	पर्यटनसंग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसंग अन्तर्क्रिया गोष्ठी	२२५१२	पटक	३	८.७२	२.४	२.४०
२.७.२१.९	प्लास्टिक सामग्री नियन्त्रण/ रोकथाम/ व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	११	९.९६	२.७४	२.३४
२.७.२१.१७	पर्यटकिय क्षेत्रको फोहोर मैला व्यवस्थापन (सरसफाई)	२२५२२	पटक	१५	१३.५५	३.७३	३.५२
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:							
कुल जम्मा खर्च				३५४४	१००.०१	१८.८७	१७.६८

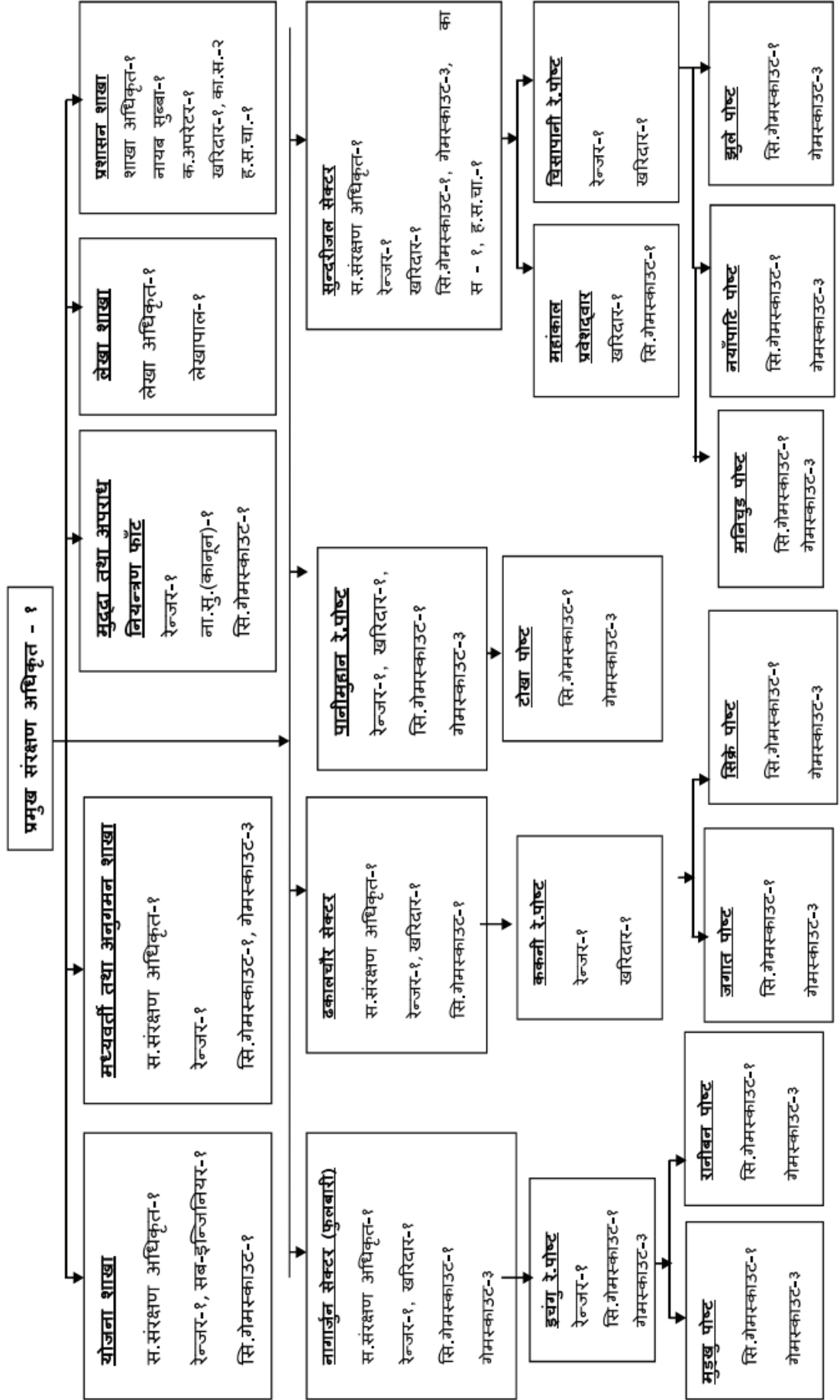
अनुसूचि-५

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग आयोजना

क्र.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		कैफियत
		इकाई	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	
	आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु						
७	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन- संरक्षण कार्यक्रम(३०%)						
७.१	सामुदायिक वन व्यवस्थापन तालिम	वटा	१०.००	५.००	९.००	४.६७	
७.२	डेढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम/ उपकरण व्यवस्थापन	पटक	१.००	०.४९	१.००	०.४९	
७.३	पानीमुहान तथा नदी संरक्षण/सरसफाई	वटा	१२.००	३.६०	१२.००	३.६०	
७.४	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनिकरण तथा राहत वितरण	पटक	१.००	९.०४	१.००	९.०४	
	जम्मा		२४.००	१८.१३	२३.००	१७.८०	
८	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन-सामुदायिक विकास कार्यक्रम (३०%)						
८.१	सामुदायिक भवन निर्माण	क्षेत्र	१.००	९.०९	१.००	८.५३	
८.२	समूह/समिति व्यवस्थापन	जना	३.००	६.१२	३.००	६.१२	
८.३	पर्यटकीय क्षेत्रको सरसफाई	पटक	३.००	३.०३	३.००	३.०३	
	जम्मा		७.००	१८.२४	७.००	१७.६८	
९	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन-आय आर्जन तथा सीप विकास कार्यक्रम (२०%)						
९.१	उपभोक्ता समिति / समूहहरु गठन,पुनर्गठन	पटक	१.००	९.००	०.००	०.००	
९.२	समूहका पदाधिकारीहरुलाई बचत ऋण सम्बन्धि तालिम	वटा	१२.००	३.००	११.००	२.८३	
९.३	होमस्टे तालिम /अवलोकन भ्रमण (समूह स्तर)	वटा	१.००	०.१३	१.००	०.१३	
	जम्मा		१४.००	१२.१३	१२.००	२.९६	

क्र.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		वार्षिक प्रगति		कैफियत
		इकाई	परिमाण	बजेट	परिमाण	
१०	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन-संरक्षण शिक्षा कार्यक्रम(१०%)					
१०.१	संरक्षण सम्बन्धी दिवस समारोह	वटा	१.००	०.२६	१.००	०.२६
१०.२	स्कुल शिक्षा संरक्षण कार्यक्रम	वटा	१२.००	३.६०	१२.००	३.६०
१०.३	इको क्लव /वातवरण शिक्षक मंच व्यवस्थापन	पटक	१०.००	२.२०	१०.००	२.२०
	जम्मा		२३.००	६.०६	२३.००	६.०६
११	प्रशासनिक खर्च (१०%)					
११	प्रशासनिक खर्च	पटक	२.००	६.०६	२.००	६.०६
	जम्मा		२.००	६.०६	२.००	६.०६
			७०.००	६०.६२	६७.००	५०.५५

अनुसूचि-६
शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको सांठनिक ढाँचा

अनुसूचि-७
शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको स्वीकृत कर्मचारी दरवन्दी विवरण

सि.नं.	सेवा	समूह	श्रेणी किसिम	श्रेणी	पद	कुल दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति	रिक्त दरवन्दी संख्या	कैफियत
१	नेपाल वन सेवा	नेश्रल पार्कस एण्ड वाइल्डलाइफ	राजपत्राङ्कित	द्वितीय	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	१	१	०	
२	नेपाल वन सेवा	नेश्रल पार्कस एण्ड वाइल्डलाइफ	राजपत्राङ्कित	तृतीय	सहायक संरक्षण अधिकृत	५	४	१	
३	नेपाल प्रशासन सेवा	सामान्य प्रशासन	राजपत्राङ्कित	तृतीय	शाखा अधिकृत	१	०	१	
४	नेपाल प्रशासन सेवा	लेखा प्रशासन	राजपत्राङ्कित	तृतीय	लेखा अधिकृत	१	०	१	
५	नेपाल वन सेवा	नेश्रल पार्कस एण्ड वाइल्डलाइफ	राजपत्र अनङ्कित	प्रथम	रेञ्जर	१०	१०	०	
६	नेपाल प्रशासन सेवा	सामान्य प्रशासन	राजपत्र अनङ्कित	प्रथम	नायब सुब्बा	१	१	०	
७	न्याय सेवा	न्याय	राजपत्र अनङ्कित	प्रथम	नायब सुब्बा	१	१	०	
८	नेपाल प्रशासन सेवा	लेखा प्रशासन	राजपत्र अनङ्कित	प्रथम	लेखापाल	१	१	०	
९	नेपाल विविध सेवा	विविध	राजपत्र अनङ्कित	प्रथम	कम्प्युटर अपरेटर	१	०	०	
१०	नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा	सिभिल इन्जिनियरिङ्ग (जनरल)	राजपत्र अनङ्कित	प्रथम	सब इन्जिनियर	१	१	०	
११	नेपाल प्रशासन सेवा	सामान्य प्रशासन	राजपत्र अनङ्कित	द्वितीय	खरिदार	८	४	४	
१२	नेपाल वन सेवा	नेश्रल पार्कस एण्ड वाइल्डलाइफ	राजपत्र अनङ्कित	द्वितीय	सिनियर गोमस्काउट	१६	१५	१	
१३	नेपाल वन सेवा	नेश्रल पार्कस एण्ड वाइल्डलाइफ	राजपत्र अनङ्कित	तृतीय	सिनियर गोमस्काउट	३	०	३	
१४	नेपाल वन सेवा	नेश्रल पार्कस एण्ड वाइल्डलाइफ	श्रेणी बिहिन	श्रेणी बिहिन	गोमस्काउट	६६	६६	०	
						११६	१०४	२१	

अनुसूचि - ८

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज घोषणा पश्चात्का कार्यालय प्रमुखहरुको नामावली

क्र.सं.	पद	नाम, थर	अवधि		कैफियत
			देखि	सम्म	
१	निमित्त प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री वेद कुमार ठकाल	२०५८।११।०६	२०५९।०२।१३	काज
२	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री फणिन्द्रराज खरेल	२०५९।०२।१४	२०६१।१२।१५	
३	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री मेघ बहादुर पाण्डे	२०६१।१२।१६	२०६४।०५।०६	
४	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री पुरन भक्त श्रेष्ठ	२०६४।०५।०९	२०६५।१०।०३	
५	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री तुलसीराम शर्मा	२०६५।१०।०५	२०६५।१२।०५	काज
६	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री पुरन भक्त श्रेष्ठ	२०६५।१२।०६	२०६६।०३।१९	
७	निमित्त प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री मनोज कुमार शाह	२०६६।०३।२१	२०६६।०८।२७	
८	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री गोपाल प्रकाश भट्टराई	२०६६।०८।२८	२०७१।०५।३०	
९	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री किशोर कुमार मेहता	२०७१।०७।०९	२०७२।०५।०२	
१०	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री कमलजङ्ग कुँवर	२०७२।०६।२७	२०७५।०८।०३	
११	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री डिल बहादुर पुर्जा पुन	२०७५।०८।०९	२०७७।०७।१४	
१२	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	लक्ष्मण प्रसाद पौड्याल	२०७७।०७।१७	हाल सम्म	

अनुसूचि - ९
कार्यरत कर्मचारीको नामावली

क्र.सं.	कर्मचारी संकेत नम्बर	कर्मचारीको नाम, थर	कर्मचारीको स्थायी ठेगाना	पद	सेवा, समुह/उप-समुह	श्रेणी	सम्पर्क नं
१	१२९९४१	श्री लक्ष्मण प्रसाद पौड्याल	किर्तिपुर-२, काठमाडौं	प्र.सं.अधिकृत	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प. द्वितिय प्रा.	९८५१०२३०१०
२	१३२८३५	श्री केदारनाथ कट्टेल	नेचा सल्यान-३, सोलुखुम्बु	स.सं.अधिकृत	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प. तृतिय प्रा.	९८४१०४७२२३
३	२१२३१५	श्री रविन चौधरी	गुरुवा गा.पा. मनाऊ-६, बर्दिया	स.सं.अधिकृत	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प. तृतिय प्रा.	९८५५०२५१४५
४	१८५२२८	श्री शिवलाल गौरे	भरतपुर -७, चितवन	स.सं.अधिकृत	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प. तृतिय प्रा.	९८५५०१९५३४
५	२१७३९१	श्री सिर्जना श्रेष्ठ	भिमसेन थापा गा.पा. ६, गोरखा	स.सं.अधिकृत	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प. तृतिय प्रा.	९८४६२५३४१५
६	१४७७२२	श्री हरिभक्त सिग्देल	शुक्लागण्डकी न.पा.-११, तनहुँ	नायब सुब्बा	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. प्रथम प्र.	९८४१२८६२७८
७	१९७१७९	श्री भोजराज अर्याल	रेसुँँ-१०, गुल्मी	लेखापाल	लेखा, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. प्रथम प्र.	९८४१७९६९४४
८	१९०२०२	श्री उन्मती शर्मा	व्यास न.पा. ६, तनहुँ	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८४८०१५९२८
९	१९८७३२	श्री सुदिपराज अधिकारी	भरतपोखरी, पोखरा-३३, कास्की	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८४९८५४६६४
१०	२०३३७६	श्री मन्जित विष्ट	काभ्रेपलान्चोक, बनेपा-१२	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८४००६२७२६
११	२१६७५८	श्री नारायण प्रसाद देवकोटा	कालिका-५, रसुवा	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८४५५०३५२३
१२	२१०७९०	श्री रुपेश लामा	धनगढीमाइ न.पा. ९, सिरहा	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८४८३०४७०१
१३	२१९६५३	श्री सरोज खड्का	खाडाचक्र न.पा.-१, कालिकोट	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८५८०६०१९९
१४	२१९५२१	श्री मनोज अवस्थी	महाकाल-५, दार्चुला	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८६१८९७९०८
१५	२१९५७८	श्री सर्मिला नेपाल	विदुर न.पा. ७, नुवाकोट	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८६३६५४१११
१६	२१६४९५	श्री लक्ष्मी राई	दुधकोशी-१, सोलुखुम्बु	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८६०२७५५९७
१७	२२५०२०	श्री निलम कार्की	तानसेन-७, पाल्पा	रेञ्जर	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	९८४३६०८१११
१८	२४४८३६	नविन चौधरी	जनकपुर न.पा. ९, धनुषा	सब	ईन्जिनियर, सिभिल, जनरल	रा.प.अनं. प्रथम(प्रा.)	९८१३७८८९३७
१९	२०९५६५	श्री मन बहादुर बुढा	सिंजा गा.पा. ४, जुम्ला	ईन्जिनियर	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. द्वितिय प्र.	९८४८३३३७८५

क्र.सं.	कर्मचारी संकेत नम्बर	कर्मचारीको नाम, थर	कर्मचारीको स्थायी ठेगाना	पद	सेवा, समुह/उप-समुह	श्रेणी	सम्पर्क नं
२०	१०६१८१	श्री जयराम नेपाल	कागेश्वरी मनोहरा न.पा. ६, काठमाडौं	खरिदार	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४१३५३९९०
२१	२२०८६४	श्री रमेश कुमार सिंह	तिला गा.पा. ४, जुम्ला	खरिदार	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८६९७२०९१८
२२	२२९१२७	श्री चिरञ्जीवी मिश्र	पोखरी-३, सिन्दुली	खरिदार	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४४२५१८६१
२३	२३४६९३	श्री रमेश भुसाल	मदाने-३, गुल्मी	खरिदार	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८६१९६९६८३
२४	१२१८७२	श्री केशवराज भेटवाल	लिखु गा.पा. ६, तुवाकोट	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८६९०४७८४८
२५	२२४७४६	श्री सरस्वती घिमिरे	पनौती न.पा. ७, काभ्रे	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८६९७२९४४४
२६	२०६०२८	श्री विनोद सिंह	हरिवन-४, सर्लाही	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८६०७२६७९२
२७	२०६१३९	श्री नरेश ज्ञवाली	गल्याङ्ग न.पा. ११, स्याङ्जा	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४१६७४८७१
२८	२२४४२४	श्री पूर्णप्रसाद आचार्य	गुठीचौर गा.पा. ५, जुम्ला	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४८३८२२१८
२९	२०६१९८	श्री शिवलाल घिमिरे	मालिका गा.पा. ४, गुल्मी	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४७४०४८०२
३०	२२४४२३	श्री रतन बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न.पा. ९, मुगु	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८५११६७३५२
३१	२०७७५७	श्री कर्णबहादुर बटाला	आठविसकोट न.पा. ९, रुकुम पश्चिम	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४८५४५७९०
३२	२२३९९५	श्री पेशल कुमार मगर	दिक्तेल रुपाकोट, मझुवागढि, खोटाङ	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८२९७०७५२४
३३	२२८४०१	श्री महेन्द्र चौलागाई	तातोपानी गा.पा. ५, जुम्ला	सिनियर गेमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४८३०६८७५

क्र.सं.	कर्मचारी संकेत नम्बर	कर्मचारीको नाम, थर	कर्मचारीको स्थायी ठेगाना	पद	सेवा, समुह/उप-समुह	श्रेणी	सम्पर्क नं
३४	२३००२५	श्री गायत्री मण्डल	महुवा-७	सिनियर गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४९५४९६४४
३५	२३०४६३	श्री शशिकला राई	रावावेशी गा.पा. ६, खोटाङ	सिनियर गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८०१४०७३२६
३६	२३०४६१	श्री सुरज बस्नेत	रुपाकोट मभुवागढी न.पा. १, खोटाङ	सिनियर गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८२७७३४९६४
३७	२३२९१५	श्री तेज बहादुर विष्ट	मुसिकोट न.पा. १४, रुकुम	सिनियर गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८६६८६३०२१
३८	२३२९११	श्री भगवती चौलागाई	गुठीचौर गा.पा. ५, जुम्ला	सिनियर गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	रा.प.अनं. द्वितिय प्रा.	९८४८३५५३८४
३९	१२२९२२	श्री हरिकृष्ण फुयाल	तारकेश्वर-५, काठमाडौं	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४१७७६९२२९
४०	१३८८४३	श्री चन्द्र बहादुर बुढाथोकी	मन्थली न.पा. १४, रामेछाप	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६००३७००१
४१	१८२१९९	श्री सुनिल पंडित क्षेत्री	काठमाडौं म.न.पा. २, काठमाडौं	कार्यालय सहयोपी	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	श्रेणीविहिन	९८४३१४३४०८
४२	१५६१९७	श्री पदम बहादुर राई	महाकुलुङ गा.पा. ११, सालेखुम्बु	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४२४६८८५३
४३	२००९७३	श्री जुनुमाया लामा	शिवपुरी गा.पा. ६, नुवाकोट	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४१७४२०५४
४४	२२९९६१	श्री मिना पुन	जलजला गा.पा. ९, पर्वत	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४७७९११२२
४५	२३०९९३	श्री राजेश हमाल	तातोपानी गा.पा. ४, जुम्ला	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४४८२५४७६
४६	२३०९९०	श्री आशिष न्यौपाने	कनकासुन्दरी गा.पा. ५, जुम्ला	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६८३५६५१२
४७	२३०८७२	श्री चन्द्र बहादुर थापा	कमलामाई न.पा. ७, सिन्धुली	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८०३५९८९३४
४८	२३०८९३	श्री सन्जा तामाङ्ग	ताँदी गा.पा. २, नुवाकोट	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८०३०९९०३७
४९	२३११९०	श्री भुपेन्द्र अछामी	काठमाडौं म.न.पा. ३१, काठमाडौं	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४९७९२२९२
५०	२३०८७९	श्री धनबहादुर बुढा	बारेकोट गा.पा. १, जाजरकोट	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९७४५०६०६५९
५१	२३०८७१	श्री भलक बहादुर घले	खाँदवारी न.पा. ५, संखुवासभा	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६९३९३१२९

क्र.सं.	कर्मचारी संकेत नम्बर	कर्मचारीको नाम, थर	कर्मचारीको स्थायी ठेगाना	पद	सेवा, समुह/उप-समुह	श्रेणी	सम्पर्क नं
५२	२३०८५९	श्री पूर्ण बहादुर शाही	अदानचुली गा.पा.-४, हुम्ला	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६०७३९९९३
५३	२३०९१८	श्री कृष्णराज न्यौपाने	गुठीचौर गा.पा. ५, जुम्ला	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	
५४	२३०८०८	श्री कर्णवीर वि.सी.	सानेभेरी गा.पा. ८, रुकुम पश्चिम	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६०३५५९२१
५५	२३०८१८	श्री तिर्थबहादुर बडुवाल	महाबु गा.पा. ३, दैलेख	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६००९८८३३
५६	२३०८१९	श्री प्रेम बहादुर बोहरा	मुसिकोट न.पा. १, रुकुम पश्चिम	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४७९९३१५४
५७	२३०९०७	श्री लोक बहादुर के.सी.	मुसिकोट न.पा. ३, रुकुम पश्चिम	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६६९९३१२२३
५८	२३०८२१	श्री लक्ष्मी तामाङ	तारकेश्वर न.पा. १, काठमाडौं	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६९५७७७६२
५९	२३०८६२	श्री कमला बोहरा	बाफिकोट गा.पा. ३, रुकुम पश्चिम	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४७८५२५७८
६०	२३०९२९	श्री अइन्द्र विक्रम साँवा	थालेलोड गा.पा. ३, पाँचथर	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६२६००५७२
६१	२३१०५३	श्री छविन्दा दाहाल	बराहक्षेत्र न.पा. १, सुनसरी	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४९९०७०५२
६२	२३०८७८	श्री किर्त बहादुर वि.क.	गढवा गा.पा. ३, दाङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८२३९९०७६७
६३	२३०८०६	श्री किशोर कुलुड	महाकलुड गा.पा. ३, सालेखुम्बु	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६००८७१३
६४	२३०८५४	श्री बसन्ती खत्री	सिँजा गा.पा. १, जुम्ला	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६३६५३२५
६५	२३०८५५	श्री संजीत कुमार यादव	लोहारपट्टी न.पा. ४ महोत्तरी	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८१७८८६९७०
६६	२३१०१२	श्री भूपबहादुर सोती	शास्तिनगर गा.पा. ४, दाङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८१०८८०२७२
६७	२३०९३२	श्री महेश कुमार यादव	धनगढीमाइ न.पा. १२, सिरहा	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८०३०६१४०१
६८	२३०८०५	श्री विष्णु कार्की	खत्याड गा.पा.-११, मुगु	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६३९३३२३७
६९	२३०९०९	श्री पवित्रा पन्थी	मालिका गा.पा. ७, गुल्मी	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४४७४६६८८१
७०	२३०८७३	श्री मधा रिजाल	नौबेनी गा.पा. ६, प्युठान	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४१६९६१८७
७१	२३०९०५	श्री बसन्ता पोखरेल	धुर्कोट गा.पा. ४, गुल्मी	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४७९७३६२
७२	२३०८६४	श्री विवेक कुमार सिंह	डामी गा.पा. ३, महोत्तरी	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८१०१९८५९०
७३	२३०९३५	श्री रविन्द्र विक्रम शाह	तिलाठी कोईलाडी गा.पा. ५, सप्तरी	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८१११८९९९०
७४	२३०९७२	श्री रामकृष्ण नेपाल	निलकण्ठ न.पा. २, धादिङ्ग	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४१०६६७८७

क्र.सं.	कर्मचारी संकेत नम्बर	कर्मचारीको नाम, थर	कर्मचारीको स्थायी ठेगाना	पद	सेवा, समुह/उप-समुह	श्रेणी	सम्पर्क नं
७५	२३०९९९	श्री जोखविर घर्तिमगर	त्रिवेणी गा.पा. २, रुकुम पश्चिम	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४७९८१४३४
७६	२३११५९	श्री सन्तोष पराजुली	दिपुड चुईचुम्मा गा.पा. १, खोटाङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६०२०२५०४
७७	२३०९५४	श्री विमला ढकाल	भारता गा.पा. २, पाँचथर	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४२६६४९३८
७८	२३०९६६	श्री इन्द्रमाया नगरकोटी	तारकेश्वर न.पा. २, काठमाडौं	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४०५६५२०४
७९	२३१०९५	श्री लक्ष्मीदेवी आचार्य	दिकतेल न.पा. ३ खोटाङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६४६८९२२२
८०	२३०९५९	श्री सुरेन्द्र लामा	बूढानीलकण्ठ न.पा. १, काठमाडौं	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६०१४३२७२
८१	२३०८५२	श्री अनिल के.सी.	दार्माकोट गा.पा. २, सल्यान	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८२२४०९४६०
८२	२३०८७६	श्री बुद्धिविर तामाङ	षडानन्द न.पा. १०, भोजपुर	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६२०३३२१५
८३	२३१३४१	श्री शान्ति खनाल	दुल्लु न.पा. ३, दैलेख	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६४९४१००२
८४	२३११३३	श्री सुर्य बहादुर डाँगी	तातोपानी गा.पा. ५, जुम्ला	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६९४६०८७०
८५	२३११२७	श्री नारायण प्रसाद शर्मा	घोराही उ.म.न.पा. १८, दाङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४३६४५७०३
८६	२३११८९	श्री मनिराज सुनुवार	खिजिदेम्बा गा.पा.-४, ओखलढुङ्गा	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६०८१८१५३
८७	२३१०५१	श्री कमल रसाईली	दुलीखेत गा.पा. -२, रुकुम पश्चिम	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४५२३९७९०
८८	२३०४६७	श्री प्रल्हाद बुढाथोकी	हलेसी तुवाचुङ-११, खोटाङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८१८१४६२४२
८९	२२९९५७	श्री जुना कुमारी थापा	छिस्ती-५, बाग्लुङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६१४७१३८७
९०	२३०८८०	श्री सरस्वती लम्साल	रेसुँई-१०, गुल्मी	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६९७३५०५
९१	२३०८५७	श्री देव बहादुर खड्का	दुधौली न.पा.-१०, सिन्धुली	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८६३६३२४४५
९२	२३०९८२	श्री अरुण माझी	तेतरिया-२, मोरङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४३७०७५८६
९३	२३१०७२	श्री जयन राई	दिकतेल रुपाकोट, मझुवागढि, खोटाङ	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८२५७०७९८६
९४	२३०८५३	श्री जनक वि.क.	स्वामी कार्तिक-१, बाजुरा	गोमस्काउट	वन, ने.पा. एण्ड वा. ला	श्रेणीविहिन	९८४३३४७३१८
९५		श्री गोपाल बस्नेत	बूढानीलकण्ठ न.पा.-१, काठमाडौं	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	श्रेणीविहिन	

क्र.सं.	कर्मचारी संकेत नम्बर	कर्मचारीको नाम, थर	कर्मचारीको स्थायी ठेगाना	पद	सेवा, समुह/उप-समुह	श्रेणी	सम्पर्क नं
९६		श्री दिपेन्द्र भण्डारी	बूढानीलकण्ठ न.पा.-१, काठमाडौं	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	श्रेणीविहिन	करार
९७		श्री युवराज पुडासैनी	बूढानीलकण्ठ न.पा.-१, काठमाडौं	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	श्रेणीविहिन	करार
९८		श्री स्याम लामा तामाङ	मेलम्ची न.पा. ११, सिन्धुपाल्चोक	हलुका सवारी चालक	ईन्जिनियरिङ्ग, मेकानिकल	श्रेणीविहिन	करार
९९		श्री डिल्ली जङ्ग तामाङ	भरतपुर म.न.पा.-७, चितवन	हलुका सवारी चालक	ईन्जिनियरिङ्ग, मेकानिकल	श्रेणीविहिन	करार
१००		श्री राम लामा तामाङ	मेलम्ची न.पा. ११, सिन्धुपाल्चोक	हलुका सवारी चालक	ईन्जिनियरिङ्ग, मेकानिकल	श्रेणीविहिन	करार
१०१		श्री प्रदिप अर्याल	गोरखा	कार्यालय सहयोगी		श्रेणीविहिन	करार

अनुसूचि - १०

आ.व. २०७८/७९ मा सरुवा भई आएका तथा गएका कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम	पद	सरुवा भई आएको	सरुवा भई गएको	कैफियत
१	लिलाराज श्रेष्ठ	शाखा अधिकृत		महालक्ष्मी नगरपालिका, धनकुटा	
२	अरविन्द यादव	स.सं. अधिकृत		पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३	अमृत भट्ट	स.सं. अधिकृत		मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४	विनय कुमार भा	स.सं. अधिकृत		कृष्णसार वन्यजन्तु आरक्ष	
५	शिवलाल गैरे	स.सं. अधिकृत	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज		
६	सुम्जुङ लामा	रेञ्जर		मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	
७	डिल्ली कुमार राई	रेञ्जर		मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	
८	केशव ढोडारी	रेञ्जर		वर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	
९	अनिश के.सी	रेञ्जर		बाके राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१०	पशुराम कडायत	रेञ्जर		खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	
११	सुमन भण्डारी	रेञ्जर		चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१२	दिपक कुमार चन्द	रेञ्जर		ढोरपाटन वन्यजन्तु शिकार आरक्ष	
१३	चित्र बहादुर महतरा	खरिदार		हुलाक कार्यालय सिराहा	
१४	रश्मी ढुङ्गेल	खरिदार		सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोग	
१५	अंक बहादुर नेपाली	सिनियर गेमस्काउट		शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१६	ऋतु राज पौडेल	सिनियर गेमस्काउट		चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१७	ओम प्रकाश यादव	सिनियर गेमस्काउट		चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१८	कपिल भण्डारी	गेमस्काउट		चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१९	ज्वाला प्रसाद अधिकारी	गेमस्काउट		शुक्लाफाटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२०	कमल थापा	गेमस्काउट		शुक्लाफाटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२१	उमेश माभी	गेमस्काउट		चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२२	रनिता राई	गेमस्काउट		रेड कार्यान्वयन केन्द्र	बहुवा भई गएको
२३	अरुण माभी	गेमस्काउट	लाङटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज		
२४	सरस्वती लम्साल	गेमस्काउट	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज		
२५	रविन चौधरी	स.सं. अधिकृत	शुक्लाफाटा राष्ट्रिय निकुञ्ज		
२६	मन्जित विष्ट	रेञ्जर	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज		
२७	सूदिप राज अधिकारी	रेञ्जर	ढोरपाटन वन्यजन्तु शिकार आरक्ष		

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम	पद	सरुवा भई आएको	सरुवा भई गएको	कैफियत
२८	सरोज खड्का	रेञ्जर	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज		
२९	निलम कार्की	रेञ्जर	बाके राष्ट्रिय निकुञ्ज		
३०	लक्ष्मी राई	रेञ्जर	कोशीटप्पु राष्ट्रिय निकुञ्ज		
३१	नारायण प्रसाद देवकोटा	रेञ्जर	वर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज		
३२	मनोज अवस्थी	रेञ्जर	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र		
३३	चिरन्जिबी मिश्र	खरिदार	मालपोत कार्यालय धादिङ	मालपोत कार्यालय सिन्धुपाल्चोक	
३४	नविन चौधरी	सब ईन्जिनियर	नया नियुक्ती		
३५	पेशल कुमार मगर	सिनियर गेमस्काउट	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज		
३६	विनोद सिंह	सिनियर गेमस्काउट	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज		
३७	गायत्री मण्डल	सिनियर गेमस्काउट	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज		
३८	नरेश ज्ञवाली	सिनियर गेमस्काउट	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	शिवपुरी मकालू-शिवपुरी
३९	जयन राई	सिनियर गेमस्काउट	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज		
४०	जनक वि.क.	गेमस्काउट	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज		
४१	प्रल्हाद बुढाथोकी	गेमस्काउट	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज		
४२	जुना कुमारी थापा	गेमस्काउट	ढोरपाटन वन्यजन्तु शिकार आरक्ष		
४३	देव बहादुर खड्का	गेमस्काउट	ढोरपाटन वन्यजन्तु शिकार आरक्ष		

अनुसूचि - ११
आ.व. २०७८ ७९ मा खानेपानी मर्मतको अनुमती विवरण

क्र.सं.	खानेपानी उपभोक्ता समिति/ आयोजनाको नाम	ठेगाना			मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	सेक्टर	अनुमति प्रदान गरेको मिति			लाभान्वित घरधुरी संख्या	नयाँ / मर्मत	कैफियत
		जिल्ला	नगरपालिका	वडा नं.			साल	महिना	गते			
१	सार्कीटार खानेपानी आयोजना	काठमाण्डौ	धुनेवेशी	१	रामकोट भिमढुंगा छत्रे देउराली	नागार्जुन	२०७९	३	१५	७०	मर्मत	
२	टोखा शिवपुरी खानेपानी व्यवस्थापन समिति	काठमाण्डौ	टोखा	२	बौद्धेश्वर महादेव	ढकालचौर	२०७९	३	१७		मर्मत	
३	पाँचमाने जीतपुर बृहत खानेपानी आयोजना निर्माण उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	जितपुरफेदी	३	गोलढुंगा जितपुर	नागार्जुन	२०७९	३	६		मर्मत	
४	रानीवन नासिढोका खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	नागार्जुन	१	इचंगुनारायण उपभोक्ता समिति	नागार्जुन	२०७९	३			मर्मत	
५	नेपलाटोल खानेपानी पाईप लाईन उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	३	गोलाढुङ्गा जितपुर उपभोक्ता समिति	नागार्जुन	२०७९	३	७	३०	मर्मत	
६	पथिभरा टोल सुधार तथा भवन निर्माण उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	गोकर्णेश्वर	१	सुन्दरीजल शिवपुरी उपभोक्ता समिति	सुन्दरीजल	२०७९	२	३०	२००	नयाँ	
७	धोलेडाडा खानेपानी व्यवस्थापन उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	१	बौद्धेश्वर महादेव उपभोक्ता समिति	ढकालचौर	२०७९	२	३१	१८	मर्मत	
८	नयाँपाटी बृहत खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	गोकर्णेश्वर	२	सुन्दरीजल शिवपुरी उपभोक्ता समिति	सुन्दरीजल	२०७९	२	३०		नयाँ	
९	लामिछाने थलिगाउँ खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	२	बौद्धेश्वर महादेव उपभोक्ता समिति	ढकालचौर	२०७९	२	३०	६०	नयाँ	
१०	जीतपुर ठुलोधारा खानेपानी ट्यांकी निर्माण तथा व्यवस्थापन उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	३	गोलढुंगा जितपुर उपभोक्ता समिति	नागार्जुन	२०७९	२	१६	३८	मर्मत	
११	नयाँपाटी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	गोकर्णेश्वर	१	सुन्दरीजल शिवपुरी उपभोक्ता समिति	सुन्दरीजल	२०७९	२	१६		मर्मत	
१२	खड्कागाउँ खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	गोकर्णेश्वर	१	सुन्दरीजल शिवपुरी उपभोक्ता समिति	सुन्दरीजल	२०७९	१	२५		मर्मत	
१३	एकीकृत तौलुंग खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	बुढानिलकण्ठ	१	विष्णुचपली उपभोक्ता समिति	पानीमुहान	२०७८	१२	८	१००	मर्मत	

क्र.सं.	खानेपानी उपभोक्ता समिति/ आयोजनाको नाम	ठेगाना			मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	सेक्टर	अनुमति प्रदान गरेको मिति			लाभान्वित घरधुरी संख्या	नयाँ / मर्मत	कैफियत
		जिल्ला	नगरपालिका	वडा नं.			साल	महिना	गते			
१४	बल्खोज कुल्चेटोल, बलदेव घर्तिटोल खानेपानी उपभोक्ता समिति	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	१	शिवपुरी चिसापानी उपभोक्ता समिति	सुन्दरीजल	२०७८	१२	३०	२५	मर्मत	
१५	शिवपुरी ओखरपौवा खानेपानी उपभोक्ता समिति	नुवाकोट	ककनी गाउँपालिका	४	ककनी ओखरपौवा उपभोक्ता समिति	ढकालचौर	२०७८	१२	३०		मर्मत	
१६	खरीभन्थ्यांग कान्छामानटोल र लामाटोल खानेपानी उपभोक्ता समिति	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	८	गुर्जेभन्थ्यांग उपभोक्ता समिति	ढकालचौर	२०७८	१२	१३	२५	मर्मत	
१७	थारथोक खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	बूढानिलकण्ठ	५	विष्णुचपली उपभोक्ता समिति	पानीमुहान	२०७८	१२	१५		मर्मत	
१८	फुयाल थोक खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	५	गोलढुंगा जीतपुर उपभोक्ता समिति	नागार्जुन	२०७८	११	२३		मर्मत	
१९	श्रेष्ठटोल सुधार उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	गोकर्णेश्वर	२	सुन्दरीजल शिवपुरी उपभोक्ता समिति	पानीमुहान	२०७८	११	१३	२०	मर्मत	
२०	काभ्रेस्थली मसार खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	२	बौडेधरमहादेव उपभोक्ता समिति	ढकालचौर	२०७८	११	११	४००	मर्मत	
२१	चापाबोट टोल विकास संस्था	काठमाण्डौ	टोखा	१	बौडेधर महादेव उपभोक्ता समिति	ढकालचौर	२०७८	१०	२७	७०	मर्मत	
२२	इचंगु नारायण खानेपानी मूल उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	नागार्जुन	३	इचंगुनारायण उपभोक्ता समिति	नागार्जुन	२०७८	१०	१८	३००	मर्मत	
२३	शिवपुरी बालुवा खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	गोकर्णेश्वर कपन	७	सुन्दरीजल शिवपुरी उपभोक्ता समिति	पानिमुहान	२०७८	१०	२०	३५०	मर्मत	
२४	नाखान्डोल महाकाल भैरव मध्यवर्ती क्षेत्रका उपभोक्ता समिति सबै	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	५	गोलढुंगा जीतपुर उपभोक्ता समिति	नागार्जुन	२०७८	१०	१८	२००	मर्मत	
२५	स्वर्णिम बिहानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	तारकेश्वर	१	बौडेधर महादेव उपभोक्ता समिति	ढकालचौर	२०७८	९	१९		मर्मत	
२६	बूढानिलकण्ठ नगरपालिका	काठमाण्डौ	बूढानिलकण्ठ	३	विष्णुचपली उपभोक्ता समिति	पानीमुहान	२०७८	९	१६		मर्मत	
२७	महाकाल भैरव खानेपानी उपभोक्ता समिति	काठमाण्डौ	सुन्दरीजल	१	विष्णुचपली उपभोक्ता समिति	पानीमुहान	२०७८	६	१२		मर्मत	

अनुसूचि-१२

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जमा रहेका पदमार्गहरुको विवरण

क्र.सं.	मार्ग	पुग्न लाग्ने समय (पैदल)	कैफियत
१	पुरै अग्नी रेखा	५ दिन	शिवपुरी पर्वत श्रृङ्खला परिक्रमा
२	ककनी - जगात - शिवपुरी चुचुरो - चिसापानी	२ दिन	
३	पाँचमाने - तारकेश्वर - धौलेश्वर	४ घण्टा	
४	जगात - गुर्जे - लिपिकोट - विष्णुपादुका - पानीमुहान	६ घण्टा	
५	गुर्जे - डाँडागाउँ - विष्णुपादुका - ढोका भञ्ज्याङ - शिवपुरी	५ घण्टा	
६	लिपिकोट (बुढानिलकण्ठ) - विष्णुपादुका - ढोका भञ्ज्याङ - शिवपुरी	४ घण्टा	
७	लिपिकोट (बुढानिलकण्ठ) - विष्णुपादुका - पानीमुहान - नागी गुम्बा - सुन्दरीजल	६ घण्टा	
८	लिपिकोट (बुढानिलकण्ठ) - विष्णुपादुका - सिक्रे	५ घण्टा	
९	पानीमुहान - ढोका भञ्ज्याङ - सिक्रे	५ घण्टा	
१०	पानीमुहान - ढोका भञ्ज्याङ - शिवपुरी चुचुरो	४ घण्टा	
११	पानीमुहान - हेलिप्याङ - देउराली - वागद्वार - शिवपुरी	४ घण्टा	
१२	पानीमुहान - हेलिप्याङ - नागी गुम्बा - मुलावारी - देउराली - वागद्वार - शिवपुरी चुचुरो	४ घण्टा	
१३	सुन्दरीजल - मणिचुङ - धाप - चिसापानी	६ घण्टा	चिसापानी हुँदै गोल्फुभञ्ज्याङ
१४	सुन्दरीजल - मुलखर्क - धाप - चिसापानी	५ घण्टा	कुटुमसाङ गोसाइकुण्ड वा हेलम्बु (लाम्टाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज) जान सकिने
१५	सुन्दरीजल - मुलखर्क - धाप - चिसापानी - चगाउँ - पाटेश्वारा - गुर्जे भञ्ज्याङ	३ दिन	
१६	फूलवारी गेट - रानीवन - जामाचो (नागार्जुन चुचुरो)	५ घण्टा	अग्नी रेखाको मार्ग
१७	फूलवारी गेट - जामाचो	३ घण्टा	
१८	मुड्खु - छत्रेदेउराली - ऐनडाँडा - जामाचो	५ घण्टा	
१९	मुड्खु - स्वाना गाउँ - छत्रेदेउराली	३ घण्टा	

अनुसूचि-१३

शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज प्रवेश गर्दा लाग्ने प्रवेश शुल्कको विवरण

राजपत्रको खण्ड ६८, काठमाडौं, असोज २९ गते, २०७५ साल (संख्या ३४) भाग ३ को सुचना अनुसार

Published in Nepal Gazettes Section 68, dated 15 October 2018, Number 34

राष्ट्रिय निकुञ्ज प्रवेश शुल्क सम्बन्धी विवरण (National Park Entry Fee Rates)

क्र.सं.	विवरण	दस्तुर रु. (Rate)	
१.	राष्ट्रिय निकुञ्ज प्रवेश दस्तुर (National Park Entry Fee), प्रति व्यक्ति/प्रति प्रवेश/प्रति दिन (Per Person/Per Entry/Per Day)		
(क)	नेपाली नागरिक (Nepali Citizen)	१००।-	100.00
(ख)	सार्क मुलुकका नागरिक (SAARC Citizen)	६००।-	600.00
(ग)	सार्क बाहेक अन्य विदेशी नागरिक (Foreigners other than SAARC)	१०००।-	1000.00
२.	सवारी साधन दस्तुर (Vehicle Entry Fee), प्रति सवारी/प्रति पटक (Per Vehicles/ Per Times)		
(क)	सुविधा प्राप्त बाटोको लागि		
(अ)	सार्वजनिक यातायात, मिनि बस, माइक्रो बस, ट्याक्सी (Public Vehicles, Mini Bus, Micro Bus, Taxi)	३०।-	30.00
(आ)	ट्रक, मिनि ट्रक, ट्रयाक्टर, लरी (Truck, Mini Truck, Tractor, Lorry)	५०।-	50.00
(इ)	डोजर, रोलर, क्रेन आदि (Doser, Roller, Crane etc.)	७५।-	75.00
(ख)	सुविधा प्राप्त बाटो बाहेक अन्य बाटोका सवारी साधनको लागि (प्रवेश शुल्क बाहेक)		
(अ)	मोटरसाइकल, स्कुटर (Motorcycle, Scooter)	१५०।-	150.00
(आ)	निजी कार, जीप, भ्यान, ट्याक्सी (Private Car, Jeep, Van, Taxi)	३५०।-	350.00
(इ)	माइक्रो बस, मिनि ट्रक, बस, ट्रक (Micro Bus, Mini Truck, Bus, Truck)	५००।-	500.00
(ई)	वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालयहरु, कूटनीतिक नियोगका भण्डा भएका सवारी साधन, सुरक्षा निकायहरु, जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरु, बारुण यन्त्र र एम्बुलेन्स बाहेक सबै सरकारी संस्थान, गैर सरकारी संघ संस्थाका सवारी साधन	२५।-	25.00
(उ)	साईकल (Cycle) (प्रवेश शुल्क बाहेक), प्रति सवारी/प्रति पटक (Per Vehicles/ Per Times)		
(क)	नेपाली नागरिक (Nepali Citizen)	२०।-	20.00
(ख)	सार्क मुलुकका नागरिक (SAARC Citizen)	५०।-	50.00
(ग)	सार्क बाहेक अन्य विदेशी नागरिक (Foreigners other than SAARC)	१५०।-	150.00
३.	तालिम प्राप्त पञ्जिकृत गाईडले निकुञ्जभित्र गाईड सेवा उपलब्ध गराए वापत गाईड शुल्क (प्रति गाईड/प्रति प्रति वर्ष)	२,५००।-	2500.00
४.	सोत्तर तथा पातपतिङ्गर सङ्कलन (प्रति पुर्जी प्रति दिन)	१०।-	10.00
५.	साइकल दौड कार्यक्रम (प्रवेश शुल्क बाहेक), प्रति कार्यक्रम	५,०००।-	5000.00
६.	अल्ट्रा दौड कार्यक्रम (प्रवेश शुल्क बाहेक), प्रति कार्यक्रम	५,०००।-	5000.00

क्र.सं.	विवरण	दस्तुर रु. (Rate)	
७.	रक क्लाइम्बिङ (Rock Climbing) (प्रवेश शुल्क बाहेक), प्रति व्यक्ति/प्रति दिन (Per Person/Per day)		
(क)	नेपाली नागरिक (Nepali Citizen)	२५०।-	250.00
(ख)	सार्क मुलुकका नागरिक (SAARC Citizen)	५००।-	500.00
(ग)	सार्क बाहेक अन्य विदेशी नागरिक (Foreigners other than SAARC)	१०००।-	1000.00
८.	निकुञ्ज बाहिरका सुरक्षा निकाय र सरकारी संघ संस्थाको रक क्लाइम्बिङ प्रति कार्यक्रम	२,०००।-	2000.00
९.	व्यावसायिक जङ्गल ट्राइभ प्रति ट्रिप (प्रवेश शुल्क बाहेक)		
(क)	कार -४ जना(ड्राइभर र गाईड बाहेक)	५००।-	500.00
(ख)	जीप -१० जना(ड्राइभर र गाईड बाहेक)	१,०००।-	1000.00
(ग)	भ्यान-१५ जना(ड्राइभर र गाईड बाहेक)	१,५००।-	1500.00

द्रष्टव्य :

- (क) उल्लिखित दरमा मूल्य अभिवृद्धी कर समावेश गरिएको छ ।
- (ख) रीतपूर्वकको प्रवेशपत्र बाहकलाई मात्र निकुञ्जभित्र प्रवेश गर्न दिइनेछ ।
- (ग) घरपालुवा जीवजन्तुलाई राष्ट्रिय निकुञ्जको सुविधा प्राप्त बाटोबाट लैजाँदा दस्तुर लाग्ने छैन ।
- (घ) गाईड शुल्क बुझाउने गाईडलाई निकुञ्ज प्रवेश शुल्क लाग्ने छैन ।
- (ङ) सुविधा प्राप्त बाटो बाहेक अन्यत्र निकुञ्जले कायम गरेको मापदण्ड बमोजिम ध्वनी तथा वायु प्रदूषण गर्ने सवारी साधनलाई प्रवेश उपलब्ध गराइने छैन ।
- (च) सुन्दरीजल-चिसापानी-नगरकोट जाने पर्यटकको हकमा सुन्दरीजलमा प्रवेश अनुमति लिएपछि भोलीपल्ट चिसापानीबाट नगरकोट जाँदा पुनः टिकट लिनु पर्ने छैन ।
- (छ) निजी विद्यालय, महाविद्यालय र विश्व विद्यालयको पत्रसहित विद्यार्थीहरूलाई निकुञ्जको अवलोकन भ्रमणमा ल्याउँदा लाग्ने प्रवेश शुल्कमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
- (ज) निकुञ्जभित्र सञ्चालन हुने साइकल दौड, अल्ट्रा दौड लगायतका कार्यक्रममा खेलाडी र कार्यक्रम आयोजकले प्रति व्यक्ति प्रवेश शुल्क समेत बुझाउनु पर्नेछ ।
- (झ) १० (दश) वर्ष मुनिका बालबालिका र ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई कुनै शुल्क लाग्ने छैन ।
- (ञ) मध्यवर्ती क्षेत्र भित्रका वन क्षेत्र वा ऐलानी पर्ति अतिक्रमण गरी बसि आएका वासिन्दाहरूलाई शुल्क र पानी प्रयोग गर्ने प्राथमिकतामा अग्राधिकार दिइने छैन ।
- (ट) सुविधा प्राप्त बाटोमा निजी मोटरसाइकल, कार, जीप र आकस्मिक सेवाका एम्बुलेन्स, वारुणयन्त्र जस्ता सवारी साधनमा कुनै दस्तुर लाग्ने छैन ।

अनुसूचि - १४

हिउदे चरा सर्वेक्षण, २०७९ मा अभिलेख भएका चराको विवरण

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
1	Phasianidae	Blue Quail	<i>Coturnix chinensi</i>
2	Phasianidae	Rufous-throated Partridge	<i>Arborophila rufogulari</i>
3	Phasianidae	Hill Partridge	<i>Arborophila torqueol</i>
4	Phasianidae	Chukar Partridge	<i>Alectoris chukar</i>
5	Phasianidae	Black Francolin	<i>Francolinus francolinus</i>
6	Phasianidae	Satyr Tragopan	<i>Tragopan satyra</i>
7	Phasianidae	Kalij Pheasant	<i>Lophura leucomelanos</i>
8	Anatidae	Ruddy Shelduck	<i>Tadorna ferruginea</i>
9	Anatidae	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>
10	Anatidae	Common Teal	<i>Anas crecca</i>
11	Ardeidae	Cattle Egret	<i>Bubulcus ibis</i>
12	Ardeidae	Black-crowned Night Heron	<i>Nycticorax nycticorax</i>
13	Ardeidae	Indian Pond Heron	<i>Ardeola grayii</i>
14	Ciconiidae	Asian Woollyneck	<i>Ciconia episcopus</i>
15	Accipitridae	Montagu's Harrier	<i>Circus pygargus</i>
16	Accipitridae	Golden Eagle	<i>Aquila chrysaetos</i>
17	Accipitridae	Pallas's Fish Eagle	<i>Haliaeetus leucoryphus</i>
18	Accipitridae	Steppe Eagle	<i>Aquila nipalensis</i>
19	Accipitridae	Pallid Harrier	<i>Circus macrourus</i>
20	Accipitridae	Shikra	<i>Accipiter badius</i>
21	Accipitridae	Northern Goshawk	<i>Accipiter gentilis</i>
22	Accipitridae	Crested Goshawk	<i>Accipiter trivirgatus</i>
23	Accipitridae	Eurasian Sparrowhawk	<i>Accipiter nisus</i>
24	Accipitridae	Besra	<i>Accipiter virgatus</i>
25	Accipitridae	Himalayan Buzzard	<i>Buteo burmanicus</i>
26	Accipitridae	Long-Legged Buzzard	<i>Buteo rufinus</i>
27	Accipitridae	Short-toed Snake Eagle	<i>Circaetus gallicus</i>
28	Accipitridae	Booted Eagle	<i>Hieraetus pennatus</i>
29	Accipitridae	Mountain Hawk Eagle	<i>Nisaetus nipalensis</i>
30	Accipitridae	Oriental Honey Buzzard	<i>Pernis ptilorhynchus</i>
31	Accipitridae	Upland Buzzard	<i>Buteo hemilasius</i>
32	Accipitridae	Himalayan Vulture	<i>Gyps himalayensis</i>
33	Accipitridae	Cinereous Vulture	<i>Aegypius monachus</i>
34	Accipitridae	Bonelli's Eagle	<i>Aquila fasciata</i>
35	Accipitridae	Black Eagle	<i>Ictinaetus malaiensis</i>
36	Accipitridae	Black Kite	<i>Milvus migrans</i>
37	Accipitridae	Crested Serpent Eagle	<i>Spilornis cheela</i>
38	Falconidae	Amur Falcon	<i>Falco amurensis</i>
39	Falconidae	Merlin	<i>Falco columbarius</i>
40	Falconidae	Peregrine Falcon	<i>Falco peregrinus</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
41	Falconidae	Eurasian Hobby	<i>Falco subbuteo</i>
42	Falconidae	Oriental Hobby	<i>Falco severus</i>
43	Falconidae	Common Kestrel	<i>Falco tinnunculus</i>
44	Turnicidae	Barred Buttonquail	<i>Turnix suscitator</i>
45	Scolopacidae	Common Snipe	<i>Gallinago gallinago</i>
46	Scolopacidae	Solitary Snipe	<i>Gallinago solitaria</i>
47	Scolopacidae	Eurasian Woodcock	<i>Scolopax rusticola</i>
48	Scolopacidae	Green Sandpiper	<i>Tringa ochropus</i>
49	Rallidae	White-breasted Waterhen	<i>Amaurornis phoenicurus</i>
50	Columbidae	Barred Cuckoo Dove	<i>Macropygia unchall</i>
51	Columbidae	Speckled Wood Pigeon	<i>Columba hodgsonii</i>
52	Columbidae	Common Pigeon	<i>Columba livia</i>
53	Columbidae	Ashy Wood Pigeon	<i>Columba pulchricollis</i>
54	Columbidae	Asian Emerald Dove	<i>Chalcophaps indica</i>
55	Columbidae	Spotted Dove	<i>Stigmatopelia chinensis</i>
56	Columbidae	Eurasian Collared Dove	<i>Streptopelia decaocto</i>
57	Columbidae	Oriental Turtle Dove	<i>Streptopelia orientalis</i>
58	Columbidae	Wedge-tailed Green Pigeon	<i>Treron sphenurus</i>
59	Caprimulgidae	Grey Nightjar	<i>Caprimulgus indicus</i>
60	Apodidae	Common Swift	<i>Apus apus</i>
61	Apodidae	House/Little Swift	<i>Apus nipalensis</i>
62	Apodidae	Fork-tailed Swift	<i>Apus pacificus</i>
63	Apodidae	Himalayan Swiftlet	<i>Collocalia brevirostris</i>
64	Apodidae	White-throated Needletail	<i>Hirundapus caudacutus</i>
65	Apodidae	Alpine Swift	<i>Tachymarptis melba</i>
66	Psittacidae	Slaty-headed Parakeet	<i>Psittacula himalayana</i>
67	Psittacidae	Rose-ringed Parakeet	<i>Psittacula krameri</i>
68	Psittacidae	Plum-headed Parakeet	<i>Psittacula cyanocephala</i>
69	Psittacidae	Alexandrine Parakeet	<i>Psittacula eupatria</i>
70	Pittidae	Hooded Pitta	<i>Pitta sordida</i>
71	Pittidae	Blue-naped Pitta	<i>Pitta nipalensis</i>
72	Eurylaimidae	Long-tailed Broadbill	<i>Psarisomus dalhousiae</i>
73	Cuculidae	Chestnut-winged Cuckoo	<i>Clamator coromandus</i>
74	Cuculidae	Plaintive Cuckoo	<i>Cacomantis merulinus</i>
75	Cuculidae	Grey-bellied Cuckoo	<i>Cacomantis passerinus</i>
76	Cuculidae	Banded Bay Cuckoo	<i>Cacomantis sonneratii</i>
77	Cuculidae	Greater Coucal	<i>Centropus sinensis</i>
78	Cuculidae	Pied Cuckoo	<i>Clamator jacobinus</i>
79	Cuculidae	Common Cuckoo	<i>Cuculus canorus</i>
80	Cuculidae	Indian Cuckoo	<i>Cuculus canorus</i>
81	Cuculidae	Lesser Cuckoo	<i>Cuculus poliocephalus</i>
82	Cuculidae	Himalayan Cuckoo	<i>Cuculus saturatus</i>
83	Cuculidae	Asian Emerald Cuckoo	<i>Chrysococcyx maculatus</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
84	Cuculidae	Asian Koel	<i>Eudynamys scolopaceus</i>
85	Cuculidae	Large Hawk Cuckoo	<i>Hierococcyx sparverioides</i>
86	Cuculidae	Common Hawk Cuckoo	<i>Hierococcyx varius</i>
87	Cuculidae	Green-billed Malkoha	<i>Phaenicophaeus tristis</i>
88	Cuculidae	Drongo Cuckoo	<i>Surniculus lugubris</i>
89	Cuculidae	Hodgson's Hawk Cuckoo	<i>Hierococcyx fugax</i>
90	Strigidae	Spot-bellied Eagle Owl	<i>Bubo nipalensis</i>
91	Strigidae	Rock Eagle Owl	<i>Bubo bengalensis</i>
92	Strigidae	Brown Fish Owl	<i>Ketupa zeylonensis</i>
93	Strigidae	Brown Wood Owl	<i>Strix leptogrammica</i>
94	Strigidae	Spotted Owlet	<i>Athene brama</i>
95	Strigidae	Collared Owlet	<i>Glaucidium brodiei</i>
96	Strigidae	Asian Barred Owlet	<i>Glaucidium cuculoides</i>
97	Strigidae	Jungle Owlet	<i>Glaucidium radiatum</i>
98	Strigidae	Brown Hawk Owl	<i>Ninox scutulata</i>
99	Strigidae	Mountain Scops Owl	<i>Otus spilocephalus</i>
100	Strigidae	Collared Scops-owl	<i>Otus lettia</i>
101	Alcedinidae	Common Kingfisher	<i>Alcedo atthis</i>
102	Alcedinidae	White-throated Kingfisher	<i>Halcyon smyrnensis</i>
103	Coraciidae	Asian Dollarbird	<i>Eurystomus orientalis</i>
104	Meropidae	Chestnut-headed Bee-eater	<i>Merops leschenaulti</i>
105	Meropidae	Blue-bearded Bee-eater	<i>Nyctornis athertoni</i>
106	Upupidae	Common Hoopoe	<i>Upupa epops</i>
107	Picidae	Bay Woodpecker	<i>Blythipicus pyrrhotis</i>
108	Picidae	Rufous Woodpecker	<i>Celeus brachyurus</i>
109	Picidae	Brown-fronted Woodpecker	<i>Dendrocopos auriceps</i>
110	Picidae	Crimson-breasted Woodpecker	<i>Dendrocopos cathpharius</i>
111	Picidae	Darjeeling Woodpecker	<i>Dendrocopos darjellensis</i>
112	Picidae	Rufous-bellied Woodpecker	<i>Dendrocopos hyperythrus</i>
113	Picidae	Fulvous-breasted Woodpecker	<i>Dendrocopos macei</i>
114	Picidae	Eurasian Wryneck	<i>Jynx torquilla</i>
115	Picidae	Speckled Piculet	<i>Picumnus innominatus</i>
116	Picidae	Grey-headed Woodpecker	<i>Picus canus</i>
117	Picidae	Lesser Yellownape	<i>Picus chlorolophus</i>
118	Picidae	Greater Yellownape	<i>Picus flavinucha</i>
119	Ramphastidae	Golden-throated Barbet	<i>Megalaima franklinii</i>
120	Ramphastidae	Blue-throated Barbet	<i>Megalaima asiatica</i>
121	Ramphastidae	Great Barbet	<i>Megalaima virens</i>
122	Ramphastidae	Coppersmith Barbet	<i>Megalaima haemacephala</i>
123	Oriolidae	Eurasian Golden Oriole	<i>Oriolus oriolus</i>
124	Oriolidae	Maroon Oriole	<i>Oriolus traillii</i>
125	Oriolidae	Black-hooded Oriole	<i>Oriolus xanthornus</i>
126	Campephagidae	Short-billed Minivet	<i>Pericrocotus brevirostris</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
127	Campephagidae	Scarlet Minivet	<i>Pericrocotus flammeus</i>
128	Campephagidae	Grey-chinned Minivet	<i>Pericrocotus solaris</i>
129	Campephagidae	Long-tailed Minivet	<i>Pericrocotus ethologus</i>
130	Artamidae	Ashy Woodswallow	<i>Artamus fuscus</i>
131	Campephagidae	Large Cuckooshrike	<i>Coracina macei</i>
132	Campephagidae	Black-winged Cuckooshrike	<i>Coracina melaschistos</i>
133	Campephagidae	Bar-winged Flycatcher-shrike	<i>Hemipus picatus</i>
134	Aegithinidae	Common Iora	<i>Aegithina tiphia</i>
135	Rhipiduridae	White-throated Fantail	<i>Rhipidura albicollis</i>
136	Dicruridae	Bronzed Drongo	<i>Dicrurus aeneus</i>
137	Dicruridae	Spangled Drongo	<i>Dicrurus hottentottus</i>
138	Dicruridae	Ashy Drongo	<i>Dicrurus leucophaeus</i>
139	Dicruridae	Black Drongo	<i>Dicrurus macrocercus</i>
140	Dicruridae	Lesser Racket-tailed Drongo	<i>Dicrurus remifer</i>
141	Monarchidae	Asian Paradise-flycatcher	<i>Terpsiphone paradisi</i>
142	Laniidae	Brown Shrike	<i>Lanius cristatus</i>
143	Laniidae	Long-tailed Shrike	<i>Lanius schach</i>
144	Laniidae	Grey-backed Shrike	<i>Lanius tephronotus</i>
145	Corvidae	Grey Treepie	<i>Dendrocitta formosae</i>
146	Corvidae	Rufous Treepie	<i>Dendrocitta vagabunda</i>
147	Corvidae	Red-billed Blue Magpie	<i>Urocissa erythrorhyncha</i>
148	Corvidae	Yellow-billed Blue Magpie	<i>Urocissa flavirostris</i>
149	Corvidae	Common Green Magpie	<i>Cissa chinensis</i>
150	Corvidae	Eurasian Jay	<i>Garrulus glandarius</i>
151	Corvidae	Black-headed Jay	<i>Garrulus lanceolatus</i>
152	Corvidae	Spotted Nutcracker	<i>Nucifraga caryocatactes</i>
153	Corvidae	House Crow	<i>Corvus splendens</i>
154	Corvidae	Large-billed Crow	<i>Corvus macrorhynchos</i>
155	Rhipiduridae	Yellow-bellied Fantail	<i>Rhipidura hypoxantha</i>
156	Muscicapidae	Grey-headed Canary Flycatcher	<i>Culicicapa ceylonensis</i>
157	Remizidae	Fire-capped Tit	<i>Cephalopyrus flammiceps</i>
158	Paridae	Yellow-browed Tit	<i>Sylviparus modestus</i>
159	Paridae	Great Tit	<i>Parus major</i>
160	Paridae	Green-backed Tit	<i>Parus monticolus</i>
161	Paridae	Rufous-vented Tit	<i>Parus rubidiventris</i>
162	Paridae	Black-lored Tit	<i>Parus xanthogenys</i>
163	Aegithalidae	Black-throated Tit	<i>Aegithalos concinnus</i>
164	Cisticolidae	Common Tailorbird	<i>Orthotomus sutorius</i>
165	Cisticolidae	Striated Prinia	<i>Prinia crinigera</i>
166	Acrocephalidae	Thick-billed Warbler	<i>Arundinax aedon</i>
167	Acrocephalidae	Blyth's Reed Warbler	<i>Acrocephalus dumetorum</i>
168	Hirundinidae	Red-rumped Swallow	<i>Hirundo daurica</i>
169	Hirundinidae	Eurasian Crag Martin	<i>Hirundo rupestris</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
170	Hirundinidae	Barn Swallow	<i>Hirundo rustica</i>
171	Hirundinidae	Plain Martin	<i>Riparia paludicola</i>
172	Hirundinidae	Nepal House Martin	<i>Delichon nipalense</i>
173	Hirundinidae	Northern House Martin	<i>Delichon urbicum</i>
174	Pycnonotidae	Striated Bulbul	<i>Pycnonotus striatus</i>
175	Pycnonotidae	Black-crested Bulbul	<i>Pycnonotus melanicterus</i>
176	Pycnonotidae	Himalayan Bulbul	<i>Pycnonotus leucogenys</i>
177	Pycnonotidae	Black Bulbul	<i>Hypsipetes leucocephalus</i>
178	Pycnonotidae	Red-vented Bulbul	<i>Pycnonotus cafer</i>
179	Pycnonotidae	Mountain Bulbul	<i>Hypsipetes mccllellandii</i>
180	Sylviidae	Tickell's Leaf Warbler	<i>Phylloscopus affinis</i>
181	Sylviidae	Pale-rumped Warbler	<i>Phylloscopus chloronotus</i>
182	Sylviidae	Dusky Warbler	<i>Phylloscopus fuscatus</i>
183	Sylviidae	Hume's Leaf Warbler	<i>Phylloscopus humei</i>
184	Sylviidae	Ashy-throated Warbler	<i>Phylloscopus maculipennis</i>
185	Sylviidae	Large-billed Leaf Warbler	<i>Phylloscopus magnirostris</i>
186	Sylviidae	Western Crowned Warbler	<i>Phylloscopus occipitalis</i>
187	Sylviidae	Buff-barred Warbler	<i>Phylloscopus pulcher</i>
188	Sylviidae	Blyth's Leaf Warbler	<i>Phylloscopus reguloides</i>
189	Sylviidae	Greenish Warbler	<i>Phylloscopus trochiloides</i>
190	Sylviidae	Grey-hooded Warbler	<i>Phylloscopus xanthoschistos</i>
191	Sylviidae	Green-crowned Warbler	<i>Seicercus burkii</i>
192	Sylviidae	Chestnut-crowned Warbler	<i>Seicercus castaneiceps</i>
193	Sylviidae	Whistler's Warbler	<i>Seicercus whistleri</i>
194	Sylviidae	Black-faced Warbler	<i>Abroscopus schisticeps</i>
195	Sylviidae	Grey-sided Bush Warbler	<i>Cettia brunnifrons</i>
196	Sylviidae	Aberrant Bush Warbler	<i>Cettia flavolivacea</i>
197	Sylviidae	Chestnut-headed Tesia	<i>Tesia castaneocoronata</i>
198	Sylviidae	Grey-bellied Tesia	<i>Tesia cyaniventer</i>
199	Sylviidae	Yellow-bellied Warbler	<i>Abroscopus superciliaris</i>
200	Sylviidae	Hume's Bush Warbler	<i>Cettia brunnescens</i>
201	Zosteropidae	Oriental White-eye	<i>Zosterops palpebrosus</i>
202	Vireonidae	White-bellied Erpornis	<i>Erpornis zantholeuca</i>
203	Timaliidae	White-browed Shrike Babbler	<i>Pteruthius flaviscapis</i>
204	Timaliidae	Green Shrike Babbler	<i>Pteruthius xanthochlorus</i>
205	Timaliidae	Black-eared Shrike-babbler	<i>Pteruthius melanotis</i>
206	Timaliidae	Rufous-winged Fulvetta	<i>Alcippe castaneiceps</i>
207	Timaliidae	Nepal Fulvetta	<i>Alcippe nipalensis</i>
208	Timaliidae	White-browed Fulvetta	<i>Alcippe vinipectus</i>
209	Timaliidae	Whiskered Yuhina	<i>Yuhina flavicollis</i>
210	Timaliidae	Stripe-throated Yuhina	<i>Yuhina gularis</i>
211	Timaliidae	Rufous-vented Yuhina	<i>Yuhina occipitalis</i>
212	Timaliidae	Slender-billed Scimitar Babbler	<i>Xiphirhynchus superciliaris</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
213	Timaliidae	Himalayan Cutia	<i>Cutia nipalensis</i>
214	Timaliidae	Spiny Babbler	<i>Turdoides nipalensis</i>
215	Timaliidae	Grey-sided Laughingthrush	<i>Garrulax caerulatus</i>
216	Timaliidae	White-throated Laughingthrush	<i>Garrulax albogularis</i>
217	Timaliidae	Chestnut-crowned Laughingthrush	<i>Garrulax erythrocephalus</i>
218	Timaliidae	White-crested Laughingthrush	<i>Garrulax leucolophus</i>
219	Timaliidae	Streaked Laughingthrush	<i>Garrulax lineatus</i>
220	Timaliidae	Spotted Laughingthrush	<i>Garrulax ocellatus</i>
221	Timaliidae	Striated Laughingthrush	<i>Garrulax striatus</i>
222	Timaliidae	Rufous-chinned Laughingthrush	<i>Garrulax rufogularis</i>
223	Timaliidae	Blue-winged Laughingthrush	<i>Garrulax squamatus</i>
224	Timaliidae	Rufous Sibia	<i>Heterophasia capistrata</i>
225	Timaliidae	Red-billed Leiothrix	<i>Leiothrix lutea</i>
226	Timaliidae	Blue-winged Minla	<i>Minla cyanouroptera</i>
227	Timaliidae	Red-tailed Minla	<i>Minla ignotincta</i>
228	Timaliidae	Chestnut-tailed Minla	<i>Minla strigula</i>
229	Timaliidae	Hoary-throated Barwing	<i>Actinodura nipalensis</i>
230	Timaliidae	Black-throated Parrotbill	<i>Paradoxornis nipalensis</i>
231	Timaliidae	Grey-throated Babbler	<i>Stachyris nigriceps</i>
232	Timaliidae	Black-chinned Babbler	<i>Stachyris pyrrhops</i>
233	Timaliidae	Puff-throated Babbler	<i>Pellorneum ruficeps</i>
234	Timaliidae	Scaly-breasted Wren Babbler	<i>Pnoepyga albiventer</i>
235	Timaliidae	Nepal Wren Babbler	<i>Pnoepyga immaculata</i>
236	Timaliidae	Pygmy Wren Babbler	<i>Pnoepyga pusilla</i>
237	Timaliidae	Rusty-cheeked Scimitar Babbler	<i>Pomatorhinus erythrogegens</i>
238	Timaliidae	Streak-breasted Scimitar Babbler	<i>Pomatorhinus ruficollis</i>
239	Timaliidae	White-browed Scimitar Babbler	<i>Pomatorhinus schisticeps</i>
240	Timaliidae	Slender-billed Scimitar-babbler	<i>Pomatorhinus superciliaris</i>
241	Certhiidae	Brown-throated Treecreeper	<i>Certhia discolor</i>
242	Certhiidae	Rusty-flanked Treecreeper	<i>Certhia nipalensis</i>
243	Sittidae	Chestnut-bellied Nuthatch	<i>Sitta castanea</i>
244	Sittidae	Velvet-fronted Nuthatch	<i>Sitta frontalis</i>
245	Sittidae	White-tailed Nuthatch	<i>Sitta himalayensis</i>
246	Sittidae	Wallcreeper	<i>Tichodroma muraria</i>
247	Cinclidae	Brown Dipper	<i>Cinclus pallasii</i>
248	Sturnidae	Chestnut-tailed Starling	<i>Sturnus malabaricus</i>
249	Sturnidae	Jungle Myna	<i>Acridotheres fuscus</i>
250	Sturnidae	Common Myna	<i>Acridotheres tristis</i>
251	Turdidae	White-collared Blackbird	<i>Turdus albocinctus</i>
252	Turdidae	Grey-winged Blackbird	<i>Turdus bouboul</i>
253	Turdidae	Chestnut Thrush	<i>Turdus rubrocanus</i>
254	Turdidae	Black-throated Thrush	<i>Turdus ruficollis</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
255	Turdidae	Rufous-throated Thrush	<i>Turdus ruficollis</i>
256	Turdidae	Tickell's Thrush	<i>Turdus unicolor</i>
257	Turdidae	Orange-headed Thrush	<i>Zoothera citrina</i>
258	Turdidae	Scaly Thrush	<i>Zoothera dauma</i>
259	Turdidae	Long-tailed Thrush	<i>Zoothera dixoni</i>
260	Turdidae	Plain-backed Thrush	<i>Zoothera mollissima</i>
261	Turdidae	Long-billed Thrush	<i>Zoothera monticola</i>
262	Turdidae	Pied Thrush	<i>Zoothera wardii</i>
263	Turdidae	Purple Cochoa	<i>Cochoa purpurea</i>
264	Turdidae	White-browed Shortwing	<i>Brachypteryx montana</i>
265	Turdidae	Blue Whistling Thrush	<i>Myophonus caeruleus</i>
266	Muscicapidae	White-tailed Robin	<i>Cinclidium leucurum</i>
267	Muscicapidae	Oriental Magpie Robin	<i>Copsychus saularis</i>
268	Muscicapidae	Verditer Flycatcher	<i>Eumyias thalassinus</i>
269	Muscicapidae	Taiga Flycatcher	<i>Ficedula albicilla</i>
270	Muscicapidae	Snowy-browed Flycatcher	<i>Ficedula hyperythra</i>
271	Muscicapidae	Rufous-gorgeted Flycatcher	<i>Ficedula strophciata</i>
272	Muscicapidae	Ultramarine Flycatcher	<i>Ficedula superciliaris</i>
273	Muscicapidae	Slaty-blue Flycatcher	<i>Ficedula tricolor</i>
274	Muscicapidae	Little Pied Flycatcher	<i>Ficedula westermanni</i>
275	Muscicapidae	White-capped Water Redstart	<i>Chaimarrornis leucocephalus</i>
276	Muscicapidae	Plumbeous Water Redstart	<i>Rhyacornis fuliginosa</i>
277	Muscicapidae	Blue-throated Flycatcher	<i>Cyornis rubeculoides</i>
278	Muscicapidae	Pale Blue Flycatcher	<i>Cyornis unicolor</i>
279	Muscicapidae	Black-backed Forktail	<i>Enicurus immaculatus</i>
280	Muscicapidae	Spotted Forktail	<i>Enicurus maculatus</i>
281	Muscicapidae	Slaty-backed Forktail	<i>Enicurus schistaceus</i>
282	Muscicapidae	Little Forktail	<i>Enicurus scouleri</i>
283	Muscicapidae	Indian Blue Robin	<i>Luscinia brunnea</i>
284	Muscicapidae	Blue-capped Rock Thrush	<i>Monticola cinclorhynchus</i>
285	Muscicapidae	Chestnut-bellied Rock Thrush	<i>Monticola rufiventris</i>
286	Muscicapidae	Blue Rock Thrush	<i>Monticola solitarius</i>
287	Muscicapidae	Ferruginous Flycatcher	<i>Muscicapa ferruginea</i>
288	Muscicapidae	Rufous-tailed Flycatcher	<i>Muscicapa ruficauda</i>
289	Muscicapidae	Dark-sided Flycatcher	<i>Muscicapa sibirica</i>
290	Muscicapidae	Pygmy Blue Flycatcher	<i>Muscicapella hodgsoni</i>
291	Muscicapidae	Small Niltava	<i>Niltava macgrigoriae</i>
292	Muscicapidae	Rufous-bellied Niltava	<i>Niltava sundara</i>
293	Muscicapidae	Slaty-backed Flycatcher	<i>Ficedula hodgsonii</i>
294	Muscicapidae	Blue-capped Redstart	<i>Phoenicurus caeruleocephala</i>
295	Muscicapidae	Blue-fronted Redstart	<i>Phoenicurus frontalis</i>
296	Muscicapidae	Hodgson's Redstart	<i>Phoenicurus hodgsoni</i>
297	Muscicapidae	Black Redstart	<i>Phoenicurus ochruros</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
298	Muscicapidae	White-bellied Redstart	<i>Hodgsonius phoenicuroides</i>
299	Muscicapidae	White-gorgeted Flycatcher	<i>Ficedula monileger</i>
300	Muscicapidae	Kashmir Flycatcher	<i>Ficedula subrubra</i>
301	Muscicapidae	Pied Bushchat	<i>Saxicola caprata</i>
302	Muscicapidae	Grey Bushchat	<i>Saxicola ferreus</i>
303	Muscicapidae	Common Stonechat	<i>Saxicola torquatus</i>
304	Regulidae	Goldcrest	<i>Regulus regulus</i>
305	Muscicapidae	Golden Bush Robin	<i>Tarsiger chrysaeus</i>
306	Muscicapidae	Himalayan Bluetail	<i>Tarsiger cyanurus</i>
307	Muscicapidae	White-browed Bush Robin	<i>Tarsiger indicus</i>
308	Troglodytidae	Winter Wren	<i>Troglodytes troglodytes</i>
309	Chloropseidae	Orange-bellied Leafbird	<i>Chloropsis hardwickii</i>
310	Dicaeidae	Thick-billed Flowerpecker	<i>Dicaeum agile</i>
311	Dicaeidae	Plain Flowerpecker	<i>Dicaeum minullum</i>
312	Dicaeidae	Fire-breasted Flowerpecker	<i>Dicaeum ignipectus</i>
313	Dicaeidae	Yellow-bellied Flowerpecker	<i>Dicaeum melanoxanthum</i>
314	Nectariniidae	Mrs Gould's Sunbird	<i>Aethopyga gouldiae</i>
315	Nectariniidae	Fire-tailed Sunbird	<i>Aethopyga ignicauda</i>
316	Nectariniidae	Green-tailed Sunbird	<i>Aethopyga nipalensis</i>
317	Nectariniidae	Black-throated Sunbird	<i>Aethopyga saturata</i>
318	Nectariniidae	Crimson Sunbird	<i>Aethopyga siparaja</i>
319	Nectariniidae	Purple Sunbird	<i>Nectarinia asiatica</i>
320	Prunellidae	Maroon-backed Accentor	<i>Prunella immaculata</i>
321	Prunellidae	Rufous-breasted Accentor	<i>Prunella strophiatea</i>
322	Estrildidae	Scaly-breasted Munia	<i>Lonchura punctulata</i>
323	Estrildidae	White-rumped Munia	<i>Lonchura striata</i>
324	Passeridae	House Sparrow	<i>Passer domesticus</i>
325	Passeridae	Eurasian Tree Sparrow	<i>Passer montanus</i>
326	Passeridae	Russet Sparrow	<i>Passer rutilans</i>
327	Motacillidae	Olive-backed Pipit	<i>Anthus hodgsoni</i>
328	Motacillidae	Rosy Pipit	<i>Anthus roseatus</i>
329	Motacillidae	Upland Pipit	<i>Anthus sylvanus</i>
330	Motacillidae	Grey Wagtail	<i>Motacilla cinerea</i>
331	Motacillidae	White Wagtail	<i>Motacilla alba</i>
332	Fringillidae	Scarlet Finch	<i>Haematospiza sipahi</i>
333	Fringillidae	Spot-winged Grosbeak	<i>Mycerobas melanozanthos</i>
334	Fringillidae	White-winged Grosbeak	<i>Mycerobas carnipes</i>
335	Fringillidae	Spectacled Finch	<i>Callacanthus burtoni</i>
336	Fringillidae	Yellow-breasted Greenfinch	<i>Carduelis spinoides</i>
337	Fringillidae	Common Rosefinch	<i>Carpodacus erythrinus</i>
338	Fringillidae	Dark-breasted Rosefinch	<i>Carpodacus nipalensis</i>
339	Fringillidae	Pink-browed Rosefinch	<i>Carpodacus rodochroa</i>
340	Fringillidae	White-browed Rosefinch	<i>Carpodacus thura</i>

S.N.	Family	English Name	Scientific Name
341	Fringillidae	Spot-winged Rosefinch	<i>Carpodacus rodopeplus</i>
342	Fringillidae	Crimson-browed Finch	<i>Pinicola subhimachala</i>
343	Fringillidae	Red-headed Bullfinch	<i>Pyrrhula erythrocephala</i>
344	Fringillidae	Brown Bullfinch	<i>Pyrrhula nipalensis</i>
345	Fringillidae	Golden-naped Finch	<i>Pyrrhoptectes epauletta</i>
346	Fringillidae	Tibetan Serin	<i>Serinus thibetanus</i>
347	Emberizidae	Little Bunting	<i>Emberiza pusilla</i>
348	Emberizidae	Crested Bunting	<i>Melophus lathami</i>

References

Inskipp, C., Baral, H. S., Phuyal, S., Bhatt, T. R., Khatiwada, M., Inskipp, T., Khatiwada, A., Gurung, S., Singh, P. B., Murray, L., Poudyal, L., & Amin, R. (2016). The status of Nepal's Birds: The national red list series. Zoological Society of London, UK

Poudyal, L.P., Ghimire, M., Acharya, S., & Dhodari, K. (2021). *Winter Bird Survey of Shivapuri Nagarjun National Park; Report Submitted to Shivapuri Nagarjun National Park Office (February 2021)*. Nepalese Ornithological Union and Shivapuri Nagarjun National Park Office, Kathmandu

Poudyal, L.P., Ghimire, M., & Acharya, S. (2021). *Summer Bird Survey of Shivapuri Nagarjun National Park; Report Submitted to Shivapuri Nagarjun National Park Office (August 2021)*, Nepalese Ornithological Union and Shivapuri Nagarjun National Park Office, Kathmandu

Poudyal, L.P., Ghimire, M., & Acharya, S. (2022). *Spring Bird Survey of Shivapuri Nagarjun National Park; Report Submitted to Shivapuri Nagarjun National Park Office (April 2022)*, Nepalese Ornithological Union and Shivapuri Nagarjun National Park Office, Kathmandu

SNP and BCN (2007). Birds of Shivapuri National Park. Shivapuri National Park and Bird Conservation Nepal, Kathmandu

अनुसूचि - १२
अध्ययन अनुमती प्रदान गरिएको विवरण

S.N	Researcher	Email ID	Phone no.	Research Topic
1.	Krishna Prasad Maharjan			Exposure and levels of Heavy Metals in Aquatic Vertebrates in Bagmati River System, Nepal
2.	Dipika Tamang	sndipikatamang@gmail.com	9823205705	Status of Human Leopard Conflict and Management Practices in Buffer Zone of Shivapuri Nagarjun National Park
3.	Ritika Thapa	ritika.thapa895@gmail.com	9860957091	Estimation of Eco-tourism Potential in Shivapuri Nagarjun National Park, Nepal
4.	Tilmaya Dhakal			Soil Physiological and microbial vharacteristics of different land-use regimes along elevation gradients of Shivapuri Nagarjun National Park in central Nepal
5.	Ashish Poudel	pauadel4ashish@gmail.com	9841197363	Estimation of Eco-tourism Potential of Shivapuri Nagarjun National Park
6.	Ashim Thapa Magar	ashimthapa33@gmail.com	9843234484	Diversity and Distribution of small carnivores in Nagarjun Forest of Shivapuri Nagarjun National Park
7.	Anmol Moktan Lama	anmol.moktan1224@gmail.com	9840121518	Park-people conflict in Shivapuri Nagarjun National Park
8.	Namuna Kandel	kandel.namuna2@gmail.com	9867163677	Occurrence and impact of Macro plastics pollution in Bagmati River
9.	Binisha Shrestha	binsha.shrestha008@gmail.com	9818453615	Interface of Monkey in Shivapuri Nagarjun National Park
10.	Sabina Thapa	sabina20thapa@gmail.com	9849915038	An Effect of Covid-19 on Eco-tourism in Shivapuri Nagarjun National Park
11.	Sunil Raj Dhungana and 4 others			Ecosystem and Forest Types Mapping Program (EFTMP)

S.N	Researcher	Email ID	Phone no.	Research Topic
12.	Rajaram Prajapati			Understanding the impact of climate change on headwater hydrology and aquatic biodiversity with long term citizen science-based monitoring of Bagmati River
13.	Prachanda Gautam	gautamprachanda@gmail.com	9841989096	Geological and Geotechnical studies of the road tunnel alignment between Jhor and Chahare of Kathmandu and Nuwakot Districts, Central Nepal
14.	Anita Buda	meh.annu1@gmail.com	9843215637	Assessment of scope for Implementing Payment for Ecosystem services in sundarjal watershed
15.	Prakriti Thapa	prakritithapa2442@gmail.com	9861558060	Status and Threats of Pangolin
16.	Jharna Karki	jharana.karki.13@gmail.com	9861437645	Impact of Forest Trails and Anthropogenic Disturbance on Plant Invasion in Nagarjun Forest Of Shivapuri-Nagrjun National Park
17.	Pratima Paudel and Manita Rai	pratimapau7@gmail.com manitarai935@gmail.com	9860897337 9816397999	Human Wildlife Conflict in Shivapuri National Park
18.	Kalpana Basel			Impact of Covid-19 on Ecotourism of Shivapuri National Park
19.	Suraj Chand	surajchandsc17@gmail.com	9861311298	Molecular characterization of Pteridophytes from Kathmandu Valley, Nepal
20.	Keshav Dodhari	bindassunik19@gmail.com	9849311904	Population Abundance and Habitat Use of Sambar Deer (<i>Rusa unicorn</i>) in Nagarjun Forest of Shivapuri Nagarjun National Park
21.	Dipak Kumar Chand	chanddipak94@gmail.com	9858051976	Assessment of Habitat Suitability and Human Interface of <i>Panthera pardus</i> in Shivapuri Nagarjun National Park
22.	Arpana K.C.	arpana12ranju@gmail.com	9863690022	Study of Dendrochronology Glance on <i>Castanopsis Spp.</i> in Shivapuri Nagarjun National Park
23.	Pratik Shrestha	drpratikshrestha976@gmail.com	9840324275	River Health Assessment of Bagmati River and its Tributaries in the Kathamandu Valley

S.N	Researcher	Email ID	Phone no.	Research Topic
24.	Niruta Marpa	marpaniruta33@gmail.com	9849204617	Taxonomic study of Genus Didymocarpus wall (Gesneriaceae) of Nepal
25.	Praksh Chandra Aryal	arc.prakash@gmail.com	9851102256	Bees, butterflies and vegetation: state and response of pollinators to urbanization and plant species in Kathmandu Valley
26.	Prativa Kaspal	prativa.kaspal14@gmail.com	9841488414	Habitat resilience and conservation threats to pangolin in Nepal
27.	Kalpana Basel	kalpanabasal111@gmail.com	9863437329	Physico-chemical parameters of soil in north and south aspects of temperate and sub-temperate tropical forest of Shivapuri Nagarjun National Park
28.	Saraswati K.C.	k.csaras17@gmail.com	9843522407	Soil organic carbon stock and physical properties of soil in grassland and forest of temperate and sub-tropical zones of Shivapuri Nagarjun National Park
29.	Kushal Acharya	acharyakushal105@gmail.com	9842244758	Species and nutritional composition of grasses near the vicinity of Shivapuri Nagarjun National Park (Areas under Nuwakot District)

अनुसूचि - १६
मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरुको विवरण

सि.नं.	समुहको नाम	ठेगाना		क्षेत्रफल हे	घरधुरी संख्या	जनसंख्या		कार्यसमिति			पहिलो कार्ययोजना हस्तान्तरण मिति	
		जिल्ला	न.पा./गा.पा.वडा नं.			पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला		जम्मा
१	पञ्चकन्या	काठमाडौं	बुढानीलकण्ठ-२	६३.७६	१७८	४४२	४४१	८८३	४	७	११	मिति २०७६/११/०४
२	चयानडाँडा	काठमाडौं	बुढानीलकण्ठ-२	४	५६	१५९	१८०	३३९	३	४	७	मिति २०७५/०९/०४
३	आइतबारे	काठमाडौं	बुढानीलकण्ठ-३ र ५ चिसोनी	१४	१०१	२३७	२२८	४६५	७	६	१३	मिति २०७६/०९/०४
४	दडुकुन्दिबी	काठमाडौं	बुढानीलकण्ठ-१ तौलुंग	६	८५			०			०	मिति २०७७/०७/०४
५	देउराली महिला	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-४	३	३१	५०	४८	९८	०	९	९	मिति २०७६/११/०४
६	सिमपखा	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-४	३	३१	९२	९६	१८८	०	७	७	मिति २०७६/११/०४
७	स्याल पिन ढाडपाखा	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-४	१०	५४	१८४	१६५	३४९	७	४	११	मिति २०७६/१२/३०
८	चयानडाँडा	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-४	२	३२	१२३	१००	२२३			०	मिति २०७६/११/०४
९	वासिग डाँडा	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-४	६	६७	१८४	१६७	३५१	४	३	७	मिति २०७६/११/०४
१०	गंगादेवी	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-४	२९				०			०	
११	ससकन्या	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-७	९५	९१	३१५	२९१	६०६	११	४	१५	मिति २०७६/११/०४
१२	ग्रामिण देवी	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-७	१६	६१	१६८	१६७	३३५	१	८	९	मिति २०७६/१२/२१
१३	कालिका कुम्भेश्वरी	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-८	१२१	६७	२४९	२३६	४८५	५	४	९	मिति २०७८/०४/२९
१४	मुडखु श्रीजनशील	काठमाडौं	ताकेश्वर न.पा.-५	३.४७	२७	७६	८२	१५८	२	५	७	मिति २०७५/०४/२३
१५	सिमलको पाखा	काठमाडौं	ताकेश्वर न.पा.-५, बिचारीथोक	८	१०७	२७५	२८९	५६४	५	४	९	मिति २०७६/११/०४
१६	स्युडीवार सिमखोला	काठमाडौं	ताकेश्वर न.पा.-५, फुर्जालथोक					०			०	
१७	खोरिया पाखा स्याउली त्याउली	काठमाडौं	ताकेश्वर न.पा.-५, आठमाइल	४	४०	१०७	१०७	२१४	४	५	९	मिति २०७५/११/२४

सि. नं.	समुहको नाम	ठेगाना		क्षेत्रफल हे	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			कार्यसमिति			पहिलो कार्योजना हस्तांतरण मिति
		जिल्ला	न.पा./गा.पा.वडा नं.			पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	
१८	मरुवा पाखा	काठमाडौं	तार्केश्वर न.पा.-३	५	७१	१३८	१४५	२८३	११	०	११	मिति २०७७/०७/०४
१९	सालकोट	काठमाडौं	तार्केश्वर न.पा.-३	२७	७०	२२५	२३७	४६२	७	४	११	मिति २०७६/११/०४
२०	पारीवन पाखा	काठमाडौं	तार्केश्वर न.पा.-३					०			०	
२१	थानागढी	काठमाडौं	तार्केश्वर न.पा.-३	३	४८	१११	१०९	२२०	५	४	९	मिति २०७७/०७/०४
२२	ठाडोपाखा	काठमाडौं	तार्केश्वर न.पा.-३	३	८२	१२६	१७८	३०४	७	४	११	मिति २०७६/११/०४
२३	देवस्थान सिमडाडा	काठमाडौं	तार्केश्वर न.पा.-२	२५	१९०			०			०	
२४	इचंगुनारायण	काठमाडौं	नागार्जुन न.पा.-३	१२	६६	१३६	१४४	२८०	७	४	११	मिति २०७८/०४/२९
२५	जुगेखोला	काठमाडौं	नागार्जुन न.पा.-३	३	१५०	२१३	२२६	४३९	५	४	९	मिति २०७५/११/०४
२६	हरियाली	काठमाडौं	शंखरापुर न.पा.-८	११.५	९८	२२०	२२१	४४१	५	४	९	मिति २०७६/०५/०५
२७	मणिलिगेश्वर	काठमाडौं	शंखरापुर न.पा.-८	१४	११५	३०५	२७४	५७९	६	३	९	मिति २०७७/०७/०४
२८	लुमईदेवी	काठमाडौं	शंखरापुर न.पा.-८	१	९०	२४०	२१८	४५८	५	४	९	मिति २०७८/०५/२५
२९	लप्सौरा	काठमाडौं	शंखरापुर न.पा.-४	३१	११४	२५९	२५१	५१०	५	४	९	मिति २०७७/०७/०४
३०	रातमाटे	काठमाडौं	शंखरापुर न.पा.-४	३३	१३३	३३९	३४७	६८६	६	३	९	मिति २०७७/०७/०४
३१	सेतो भूमिस्थान	काठमाडौं	शंखरापुर न.पा.-१, २, ३ र ४	३९	१४८	३९५	४०३	७९८	७	८	१५	मिति २०७६/०३/१६
३२	मकैचौर	काठमाडौं	कागेश्वरी मनोहरा न.पा.-१	९	३८			०			०	
३३	घोडयांग पाखा	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-३	१४	५०	१६९	१७४	३४३	६	३	९	मिति २०७८/०८/१९
३४	जुगेपानी	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-३	१५	६०			०			०	
३५	खलु	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-३	३८	४६			०			०	
३६	मजुवा पाखा	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-३	१२	३५			०			०	
३७	लामो सुमारा	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-१	११	२१	६९	६५	१३४	५	२	७	मिति २०७७/०७/०४

सि.नं.	समुहको नाम	ठेगाना		क्षेत्रफल हे	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			कार्यसमिति			पहिलो कार्ययोजना हस्तान्तरण मिति
		जिल्ला	न.पा./गा.पा.वडा नं.			पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	
३८	भुमस्थान	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-१	०.७६	१०२	२६४	२८०	५४४	४	३	७	मिति २०७६/०६/०६
३९	मानेडाडा	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-१	१	१४६			०			०	
४०	चौतारी डाडा महिला	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-३	४	२३	६०	७०	१३०	०	७	७	मिति २०७७/०७/०४
४१	पाताल गुफा सिमथलो	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-१	५.४७	८०	२००	२१०	४१०	४	३	७	मिति २०७६/०६/०६
४२	चौतारी डाडा काडोखोरिया	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-१	७३	५५	१३०	११८	२४८	३	४	७	मिति २०७७/०७/०४
४३	गुठ सल्लाघारी	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-३					०			०	
४४	तीन डाडा महिला	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-३ तोरेभिर	७.३९	१६	३४	३०	६४	०	७	७	मिति २०७६/०८/०६
४५	आहालडाडा चिहानडाडा	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-३ तोरेभिर	५	३३			०	२	५	७	
४६	चिसापानी	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-३ तोरेभिर		२९							
४७	बाटुले सिम	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-३ तोरेभिर	५.६४	५३	३९	१२२	१६१	२	५	७	मिति २०७६/०८/०६
४८	दिदीबहिनी ढुंगा	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-३ तोरेभिर	१.८१	२३	३९	५३	९२	३	४	७	मिति २०७६/०८/०६
४९	चिसापानी भित्ता	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-३ बालुवा	२.२२	१५	३९	४४	८३	२	५	७	मिति २०७७/०७/०४
५०	भन्डारी कुलायण	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर न.पा.-पाखाचोक बालुवा	४.१२	६७	१३१	१३३	२६४	३	८	११	मिति २०७५/०७/२६
५१	खानीखोला चियान डाडा	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-२	३८	१०८	२५१	२६८	५१९	६	३	९	मिति २०७५/११/०४
५२	शिरादेवी	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-२	१६२	१८०			०			०	
५३	नागाबा	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-१	९	२३३	७०५	६८५	१३९०	५	४	९	मिति २०७५/११/०४
५४	महालक्ष्मी	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-१	५	१५०	९३०	९३१	१८६१	४	५	९	मिति २०७५/११/०४
५५	ककनी	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-५	४	७५			०			०	
५६	हवेली	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-२	३०	११९	२२८	३९५	६२३	६	३	९	मिति २०७७/०७/०४

सि.नं.	समुहको नाम	ठेगाना		क्षेत्रफल हे	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			कार्यसमिति			पहिलो कार्योजना हस्तान्तरण मिति
		जिल्ला	न.पा./गा.पा.वडा नं.			पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	
५७	घमाइलो पानीघाट	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-५		८९	२२१	२२१	४४२	२	७	९	मिति २०७७/०७/०४
५८	उमागाउँ	काठमाडौं	नागार्जुन न.पा.-६	४	५२	११४	१०९	२२३	४	३	७	मिति २०७७/०७/०४
५९	घट्टेखोला	काठमाडौं	नागार्जुन न.पा.-८	४	२६	६८	६९	१३७	७	४	११	मिति २०७७/०६/१५
६०	महेश नारायण सल्लाघारी	धादिङ	नागार्जुन न.पा.-१	१८.९१	७०	११०	१०२	२१२	४	५	९	मिति २०७६/११/०४
६१	दमदमे महेश नारायण	काठमाडौं	धुनिवेशी न.पा.-१	२१	३४	८१	७९	१६०	३	६	९	मिति २०७३/११/०४
६२	गोरखकाली	काठमाडौं	धुनिवेशी न.पा.-१	१४	३७	९१	८९	१८०	६	५	११	मिति २०७६/११/०४
६३	परगौपाखा	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-२	५	५२	१३५	१४५	२८०	४	५	९	मिति २०७६/०८/०६
६४	चयानडाडा पाखा	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-१	१	१४		०	०	५	२	७	
६५	चिपागांग मुइसेवागांग	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-१	२५	९०	१०८	१२२	२३०	१०	३	१३	मिति २०७७/०७/०४
६६	लखेश्वरी	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-३	७	२६	५९	६३	१२२	३	६	९	मिति २०७७/०७/०४
६७	देवीस्थान	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-२	०	२४		०	०			०	
६८	फुम्पारिल्वा	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-१	१९.४३	६२	१५१	१६२	३१३	७	६	१३	मिति २०७४/१२/१८
६९	वार्हमाइल एकता	नुवाकोट	ककनी गा.पा.-२	८	५९	१५६	१४२	२९८	४	३	७	मिति २०७८/०५/०४
७०	तपचुली	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-२	३	७१		०	०			०	
७१	धापाकाल्लो	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची न.पा.-१	५	५४	१७७	१७२	३४९	२	५	७	मिति २०७८/०४/२९
७२	राँगेमेन चिसापानी	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-१ तलाखु	८	९३	२४०	२३५	४७५	६	३	९	मिति २०७८/०५/०४
७३	बुद्धभूमि	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-२ छाप	४	५५	१४४	१३९	२८३	११	४	१५	मिति २०७८/०५/०४
७४	धांग्रा ब्रामांग खोला	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-१ तलाखु	६	६१	१८१	१७८	३५९	५	४	९	मिति २०७८/०५/०४
७५	घट्टे डाडा कुलो परांग	नुवाकोट	शिवपुरी गा.पा.-२, छाप	२	३२	८७	७४	१६१	५	२	७	मिति २०७८/०५/०४
७६	बाटुली	काठमाडौं	शंखरापुर न.पा.-४	७	८७	२०७	२१९	४२६	६	३	९	मिति २०७८/०५/०४

Photo by: Manjit Bista